ΑΡ 416

ΜΠΟΥΚΕΤΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Σφυρήλατοι ἕτοιμοι καὶ ἐπὶ παραγγελίᾳ τελευταίας μόδας, στενὲς καὶ πομπὲ (Καρατιῶν 18 ἠγγυημέναι, δράμια 3 τὸ ζεῦγος καὶ μὲ τὸ ὀνοματεπώνυμον ἐντὸς)
ΜΟΝΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΜΑΣ ΘΑ ΤΑΣ ΕΥΡΗΤΕ
ΑΝΤΙ ΔΡΑΧΜΩΝ 420 ΤΟ ΖΕΥΓΟΣ
ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ, ΧΡΥΣΟΧΟΕΙΟΝ, ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΕΙΟΝ
ΣΤΕΛΙΟΥ & ΖΕΡΒΑ
ΟΔΟΣ ΑΠΕΛΛΟΥ 3 (πάροδος πλατείας Δημοτ. Θεάτρου)
Ἀθῆναι
Ἀποκόψατε καὶ φυλάξατε τὸ παρόν.

„Ὅλοι μας εἴδαμε ὄφελος ἀπό τὰ Δισκία-ΑΣΠΙΡΙΝΗΣ δ καθεὶς μέ εὐγνωμοσύνη θυμᾶται ποῦ, κάποτε μέ αὐτὰ γλύτωσε ἀπό τυραννικούς πόνους.“

Ἔτσι κρίνουν!
Ἐπίσης καὶ διὰ τούς πόνους σας!
ΔΙΣΚΙΑ-ΑΣΠΙΡΙΝΗΣ
ἀλλὰ μόνον στὴν γνησία συσκευασία **„Bayer“** μὲ τὴν κυανόλευκον ταινίαν.
Προσέχετε τάς ἀπομιμήσεις!

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ

Ἡ Διπλωματοῦχος Μοδίστα γυναικείων φορεμάτων
ΔΙΣ ΧΡΥΣΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
μετέφερε τὸ ἐργαστήριόν της ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βουλῆς 37α καὶ ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας της.
Θὰ εὕρητε ἐλα τὰ Παρισινὰ Μοντέλλα καὶ Τουάλ.
Ἐργασία μὲ γοῦστο, εὐσυνειδησία καὶ μὲ τιμὰς λογικάς.
Μία ἐπίσκεψις θὰ Σᾶς πείσῃ.

Λευκὰ δόντια Συμπληρώνουν τὴν ὡραιότητα τοῦ προσώπου. Μεταχειρίζεσθε τὴν γνωστὴ δροσιστικὴ ὀδοντόπαστα Χλωροδόντ καὶ τὰ δόντια σας θὰ γίνουν στιλπνὰ σὰν μαργαριτάρια. Δοκιμάσατε ἀπὸ σήμερον. Σᾶς παρέχομεν δωρεὰν ἕνα δοκιμαστικὸν σωληνάριον, ὅταν μᾶς ἀποστείλετε τὸ παρὸν ἀπόκομμα ἐντὸς ἀνοικτοῦ φακέλλου ἐπικολλῶντες 20λεπτον γραμματοσημον. Γεν. Ἀντιπρ. Α. Π. Ρεμπουτζάκος, ὁδὸς Πραξιτέλους 42, Ἀθῆναι. Τὸ σωληνάριον δρ. 11.—, διπλοῦν δρ. 18.

Σημειώσατε τὴν διεύθυνσίν σας.....
.....

ΤΟ ΑΡΩΜΑ ΠΟΥ ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΖΗΤΕΙΤΕ ΤΟ ΕΙΣ **ΧΥΜΑ**
ΑΠΟ ΤΗΝ **"ΓΚΡΑΣ„**
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΝ ΤΩΝ ΦΗΜΙΣΜΕΝΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
"ΓΚΡΑΣ„
ΚΟΛΩΝΙΑ
SURFINE ΚΑΙ RUSSE
VERITABL
ΥΠΕΡΟΧΟΣ
"ΓΚΡΑΣ„ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ 46

Συνιστῶμεν τὴν ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ τοῦ κ. ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ, Ὑφηγητοῦ τῆς Ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.
Μενάνδρου 27-Ἀθῆναι, Τηλ. 1-68

Γιὰ τὰ μεταξωτά σας καὶ λεπτὰ σώματα προτιμᾶτε τὸ σαπούνι
ΠΕΡΖΙΛ
Πωλεῖται εἰς τὰ ἐδωδιμοπωλεῖα
Γ. ΑΝΤ. ΤΖΟΥΡΟΣ καὶ ΣΙΑ
Ἀθῆναι.
Παρακαταθῆκαι: Ἐν Πειραιεῖ Φωτόπουλος, Πατρέως 66, Ἐν Θεσσαλονίκῃ Καραβίδας καὶ Σία, Σπανογλου.

ΣΠΥΡΟΣ Δ. ΒΑΜΒΑ
Εἰδικὸς Ἰατρὸς
Ὁ μόνος ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμόζων τὴν ἀνώδυνον ὀλιγοήμερον ... ξίνωσιν τῶν ἕξεων
ΜΟΡΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΗΡΩΙΝΗ
Ἰατρεῖον: ὁδὸς Κάνιγγος ...
10—12 π.μ. καὶ 5—7 μ.μ.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α. Ε.
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 428,282,372.-
43 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΩΣ ΚΑΙ ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣ...
ΥΠΟ ΟΡΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ

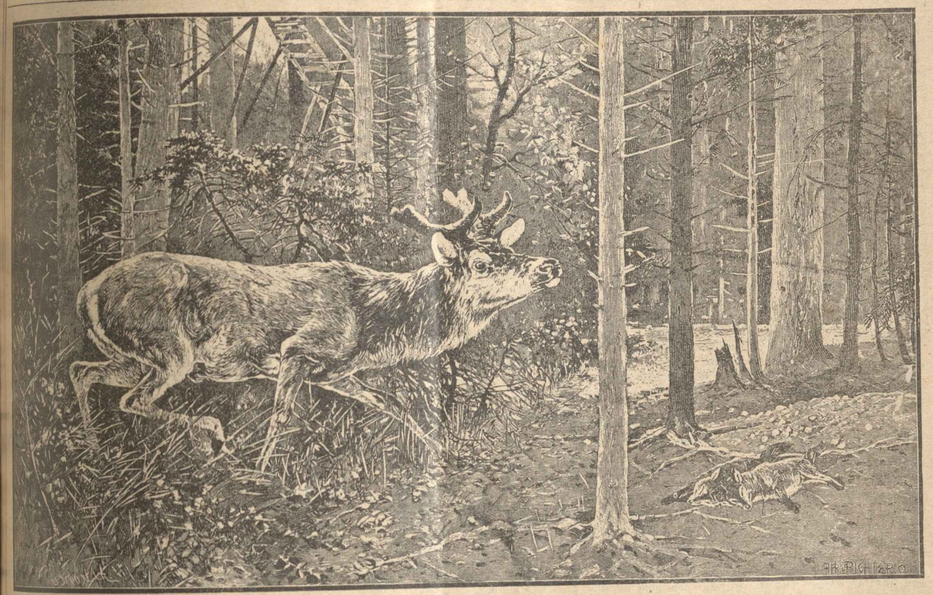

(Πίναξ τοῦ Ρίχτερ)

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΚΑΡΔΙΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΕΡΩΤΑ

Α'.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ὅπως κάθε φορὰ ποὺ ὁ ταχυδρόμος τῆς ἔφερνε γράμμα ἀπὸ τὸ παιδί της, ἔτσι καὶ τὴν ἡμέρα κείνη ἡ κυρία Φρόσω Κερασιώτη ἦταν πολὺ χαρούμενη. Ἡ καρδιὰ της ἀλλάρωσε, φτεροκοτοῦσε σὰν καρδιὰ πουλιοῦ, τὰ κουρασμένα μέλη της γινόνταν πάλι ἐλαφίντα, τὰ μάτια της ἐλαμπαν. Ἀφοῦ φιλοῦσε τὸ γράμμα καὶ τὸ περνοῦσε ἀπὸ τὸ μέτωπό της χαϊδευτικά, ἔπειτα ἄνοιγε τὸ φάκελλο μὲ θρησκευτικὴ προσοχή, τρέμοντας μὴν ξεσκίσῃ τὸ περιεχόμενό του σὲ καμμιὰν ἄκρη. Ἔπειτα ἄναιβε ἕνα μεγάλο χερὶ μυροστὰ στὸ εἰκονοστάσι, ἔκανε τὸ σταυρό της στὴν Παναγιὰ τὴ Γλυκοφιλοῦσα, καθὼς εἶναι σ' ἕνα χαμηλὸ σκαμνὶ καὶ περνῶντας τὰ ματογυάλια στ' αὐτιά της, τὸ διάβασε ἀργὰ-ἀργά, ξυγίζοντας τὴν κάθε λέξη :

„Ἀγαπημένη μητερούλα, εἶμαι καλὰ καὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ γράμμα σου θὰ σὲ εὕρῃ ἐν πλήρει ὑγείᾳ...“.

Τὰ μάτια τῆς μητέρας ὑγραίνονταν, ἡ συγκίνησι τῆς ἔκοβε πολλὲς φορὲς τὴ φωνὴ καὶ τότε τὰ γράμματα τῆς ἐστοιβάζονταν σὰν πίσω ἀπὸ ἕνα θολὸ τζάμι, σὰν μακρινά, ὅπως μακρινὸς ἦταν τώρα καὶ ὁ μονάχος της, ποὺ ζητοῦσε τὴν εὐλογία της ἀπὸ κάτω χαράκωμα τῆς Μικρασίας... Ἡ κυρὰ Φρόσω διάβαζε τρεῖς καὶ τέσσερες φορὲς τὸ ἀγαπημένο γράμμα. Ἔπειτα, πεταγόταν ξαφνα, ἐχτένιζε τὰ γκρίζα μαλλιά της, ἔβρυχνε στὶς πλάτες της τὸ καπότο της σάλι κι' ἔβγαινε στὸ μεγάλο ξύλινο σκαλοπάτι τῆς σάλας. Στὴν ἀρχὴ κοιμωνότανε πῶς ἔπρεπε νὰ πάῃ τὰ μυριστικά της, νὰ ἀλλάξῃ τὴ γέρικη γαυρφαλλιά, νὰ ταγίσῃ τὸ κα—τὸ λατρεμένο πουλάκι τοῦ γυιοῦ της— ποὺ κελαϊδοῦσε στὸ κλουβί του, πλάϊ στὴν πόρτα. Μὰ αὐτὰ δὲν ἦσαν παρὰ πρόφασι γιὰ νὰ διαλαλήσῃ στὴ γειτονιὰ τὴν εἴδησι :

—Τόμαθες, κυρὰ Καλή ; Γράμμα ἀπ' τὸ Λάμπη μου !...

—Καλῶς τὰ δέχτηκες... Τί σοῦ γράφει ;

—Γερὸς καὶ δυνατὸς καὶ χαιρετίσματα σ' ὅλους λέει, πέρα—πέρα !...

—Ἂς εἶνε καλὰ τὸ παιδί, κυρὰ Φρόσω μου, τῆς ἀπαντοῦσαν ἡ γειτόνισσες, μὲ τὸ καλὸ νὰ τὸ δεχτῇς, τὸ καμάρι τῆς γειτονιᾶς μας !...

—Καὶ νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς πειὰ νὰ κάνουνε Λαμπρὴ στὰ σπατάκια τους, τὰ παιδιὰ τῶν Χριστιανῶν... Νὰ πάψουνε τὰ βάσανά τους, ἔλεγε ἄλλη.

Κι' ἡ στοργικιὰ μητέρα, συνάζοντας τὶς εὐχὲς μ' ὅση ποσθυμία μαζεύει κανεὶς τριαντάφυλλα γιὰ τὴ γιορτὴ ἑνὸς λατρευτοῦ του προσώπου, ἀπαντοῦσε :

—Φχαριστῶ, κυρὰ Καλή μου... Φχαριστῶ, κυρὰ Λένη μου, Καλὰ δεξίματα ἀπὸ τὸν καστετάνιο... Φχαριστῶ, Φωτούλα μου, καὶ νὰ μοῦ κάνῃς τὴ χάρι νὰ περάσῃς βράδυ—βράδυ πᾶχω νὰ σοῦ πῶ.

—Στοὺς ὁρισμούς σας, κυρὰ Φρόσω, ἀπαντοῦσε ἡ Φωτούλα, κουνίζοντας καὶ κάνοντας πὼς σιάζει τάχα τὶς πέτρες τῆς ποδιᾶς της, γιὰ νὰ μὴ δοῦν ἡ ἄλλες τὸ ξαφνικὸ φούντωμα τοῦ προσώπου της.

Ἔμεινε ἔτσι γιὰ λίγη ὥρα στὸ μπαλκόνι της ἡ κυρὰ Φρόσω, κι' ἐμπῆκε μέσα. Πῆγε νὰ δῇ μὴ σάθηκε τὸ χερὶ καὶ πέρνει φωτιὰ ἡ καμπάνα τοῦ εἰκονοστασίου, ἔκρυψε στὴ στερέωλα. Ἔπειτα ἀνέβηκε στὸ ὕψος

βγάλη τὸ Γυμνάσιο, νὰ ταξειδευτῆ στὴν Ἀθήνα, νὰ πάρη τὸ δίπλωμά του. Μὰ τὸν Ἴδιο χρόνο ποὺ γύρισε στὴν ἐπαρχία, «διόρθωτο τοῦ Δικαίου», τὸν πῆρε τὸ στρατιωτικό. Ἡ μάνα του δὲν ἐπρόφτασε νὰ τόνε χαρῆ σπίτι καλὰ—καλά. Τὸν ἄλλο μῆνα ἔφυγε νὰ πάη νὰ κάνη τὴ θητεία του. Γύρισε ὕστερ' ἀπὸ ἕνα χρόνο, ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγός, σφιγμένος μέσα στὴ κομψὴ στολή του, μὲ τὰ γυαλιστερὰ κουμπιὰ καὶ τὶς χρυσὲς σπαλέτες, ποὺ ἔλαμπαν τόσο ὥμορφα, μὰ τόσο ὥμορφα στὸν ἀνηξιάτικο ἥλιο! Τί νόστιμος, ἀλήθεια, ἀξιωματικούλης ποὺ ἦταν ὁ Λάμπης τῆς κυρίας Φρόσως, μὲ τὸ μαῦρο μουστακάκι του, τὰ μεγάλα του μάτια, τὸ γλυκομελάχροινο ζεστὸ πρόσωπο, λυγερὸς καὶ λεβέντης!... «Νὰ σοῦ ζήση, κυρὰ Φρόσω, τὴν ἐκαλοτύχιζαν ἡ γειτόνισσες, παλληκάρι μιὰ φορά!...»

Καὶ ἡ κυρία Φρόσω, ὅταν ἄκουγε τὸ σπαθὶ του νὰ τρίζη ἐπάνω στὸ λιθόστρωτο καλντιρίμι, ἔβγαινε νὰ τὸν προσδεχτῆ μὲ τὴ μητρικὴ λαχτάρα ποὺ ἀστραποβολοῦσε στὴν ὄψι της... Ὁ Λάμπης ὑπηρετοῦσε σ' ἕνα σύνταγμα στὴν Ἀθήνα, μὰ κεῖνα τὰ Χριστούγεννα βρῆκε τρόπο νὰ πάρη ἄδεια καὶ νὰ πάη νὰ κάνη γιορτὴ σπίτι του. Ἀλησμόνητες ἔμειναν, καφρωμένες ἀπὸ μυαλὸ τῆς κυρίας Φρόσως, ἡ γιορτὲς ἐκεῖνες.

Στόλισε τὸ ἀρχοντικό της, ἔστρωσε τὴ σάλα μὲ τὰ μεγάλα κιλίμια, προικιά της, ὑφασμένα μὲ τὰ χεράκια της, σὰν ἦταν κοπελοῦδα ἀκόμα. Στὸν παληὸ βενέτικο καθρέφτη, πέρασε πάνω στὴ λουλουδένια κορώνα του δυὸ κορδέλλες τεχνικὰ πλεγμένες —μιὰ ἄστρη καὶ μιὰ γαλάζια. Ζαμπάκια καὶ χεμισιάτικα τραντάφυλλα ἔβαλε μέσα στὰ φαφουρένια βάζα. Ἔφτειασε κουραμπιέδες, δίπλες, μελομακάρουνα, χριστόψωμα. Τὸ σπίτι ἔλαμπε γιορτάσιμα καὶ μοσχοβολοῦσε λιβάνι καὶ κανέλλα.

Ὢ, μὲ τί κομάρι ἡ καϊμένη ἡ χήρα, ἀκουμπισμένη στὸ μπράτσο τοῦ γυιοῦ της, ἐπῆγε τὴν Πρωτοχρονιὰ ἐκείνη στὴν ἐκκλησία, στὴ δοξολογία τῆς Μητροπόλεως! Φοροῦσε τὸ μαῦρο μεταξωτό της, μετατσουμπέλο λιγάκι, γιὰ νὰ χέρνεται κάτος στὴ μόδα, μὲ τὴν ἄστρη ντανελλένια τραχηλιὰ κι' ἄσπρα μανικετάκια ἀπὸ τὴν ἴδια ντανέλλα, νὰ κόβη τὸ βαρὺ πένθος τῆς χηρείας, καὶ μὲ τὸ μαῦρο καπελλάκι της, γαρνισμένο μπροστὰ μὲ μεγάλες χάντρες... Ἡ Φωτούλα εἶχε βάλει ὅλη τὴν τέχνη τοῦ ψαλιδιοῦ της κι' ὅλη τὴ μυστικὴ ἀγάπη της νὰ ταιριάξη ὥμορφα κι' ἀρχοντικὰ τὴν τουαλέτα τῆς μητέρας τοῦ Λάμπη.

Καὶ καθὼς ἡ κυρία Φρόσω ξεκίνησε, ἀκουμπισμένη στὸ μπράτσο τοῦ Λάμπη της, ποὺ φοροῦσε τὴ μεγάλη στολή του —τὶς χρυσὲς σπαλέτες, τὰ γαλανόλευκα φτερὰ τοῦ λοφίου, ποὺ τὰ σάλευε τ' ἀλαφρὸ ἀεράκι— ἐκεῖνο τὸ πρωῒ τῆς Πρωτοχρονιᾶς, ἡ Φωτούλα παραμόνεψε τὸ πέρασμά τους πίσω ἀπὸ τὸ τζάμι τῆς κουπαρούλας της, ἀνασηκώνοντας κάθε λίγο τὸ κουρτινάκι καὶ κυτάζοντας τὴ γονία τοῦ δρόμου.

Κι' ὅταν ἡ μάνα κι' ὁ γυιὸς φάνηκαν στὸ στρίψιμο, ἡ Φωτούλα ἄνοιξε τὸ παράθυρο, ἔτσι τυχαῖα, τάχατες γιὰ νὰ δῆ τὸν καιρό, ἔβρεξε μιὰ ματιὰ στὸν οὐρανὸ ποὺ ἔλαμπε καταγάλανος, στὸ δρόμο πλημμυρισμένο ἀπὸ ἥλιο, κι' ὕστερα, γυρίζοντας τὸ κεφάλι, βρέθηκε ἀντιμέτωπη μὲ τὸ ζευγάρι ποὺ ζύγωνε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό της.

Ὁ Λάμπης ἔφερε τὸ χέρι στὸ πλιάτσικο του, χαιρέτησε στρατιωτικά, μὰ καὶ μ' ἕνα εὐγενικὸ χαμόγελο.

—Χρόνια πολλά! Εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος! εἶπε δυνατά, μὰ μὲ τρεμάμενη φωνὴ ἡ κοπέλλα, ποὺ ἡ καρδιά της ἀναστερούριαζε μέσα στὸ παοθενικό της στῆθος, σὰν πουλὶ ξεπαστρούδι.

—Χρόνια πολλά, Φωτούλα μου, ἀπάντησε ἡ κυρία Φρόσω, νὰ χαίρεσαι τὸν πατέρα σου. Τοῦ χρόνου μ' ἕναν καλὸ γαμπρό!...

—Χρόνια πολλά, εὐγήθηκε κι' ὁ νέος ἀνθυπολοχαγός, σημειώνοντας τὴν κοκκινάδα ποὺ ἔβαψε βαθύτερη τὰ τριανταφυλλένια μάγουλα τῆς ὡμορφης γειτονοπούλας του.

Καὶ τὸ ζευγάρι τῆς μάνας καὶ τοῦ γυιοῦ ἐπροσπέρασε ἔτσι, σὰν παληὰ ἐστάματα, στὸ βάθος τοῦ δρόμου, καὶ σὲ λίγο τὰ γαλανόλευκα φτερὰ χάθηκαν πίσω ἀπὸ τὴ γωνία τοῦ τελευταίου σπιτιοῦ. Ἡ Φωτούλα ἄφησε ἕναν ἀλαφρὸ στεναγμὸ κι' ἔκλεισε τὰ τζάμια. Ἔπειτα ἐκάθησε στὸ μεντεράκι της κι' ἔμεινε συλλογισμένη, ὥσπου ἡ καμπάνες σημαίνοντας γιὰ τὴν τελετή, τὴν ἐξύπνησαν ἀπὸ τὴ βαθειά της ὀνειροφαντασία.

***

Ἦταν ὀρφανὴ ἀπὸ μάνα ἡ Φωτούλα. Γιὰ μάνα δὲν ἐγνώρισε παρὰ μιὰ γοργὴ θειά της, ποὺ τὴν ἀνάθρεψε σὰν παιδί της. Ἀδέρφια δὲν εἶχε· καὶ σὰν πέθανε κείνη ἡ γρηὰ θειά, ζοῦσε μόνη μὲ τὸ γέρο πατέρα της, παληὸ ὑπαξιωματικό, ἀρχιτεχνίτη τοῦ Ὁπλοστασίου, συνταξιοῦχο τώρα, γέρο παράξενο, ποὺ περνοῦσε τὶς ὧρες του στὸ καφενεῖο, παίζοντας τάβλι, φουμάροντας ναργιλὲ καὶ βλαστημῶντας, ἢ στὶς ταβέρνες, πίνοντας.

Φτωχοκόριτσο ἡ Φωτούλα, μὰ προκομένο. Ὅλες τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ τὶς ἔκανε μόνη, μὰ ὡστόσο πάντα θἄβρισκε τὸν καιρὸ νὰ τελειώση καὶ κανένα ξένο ράψιμο. Καὶ μοδίστρα ἦταν καὶ ἀστροροῦχο κι' ὅλα τὰ ἔβραβε ἐπιδέξια, νὰ χαίρεται τὸ μάτι νὰ τὰ βλέπη.

«Νὰ σοῦ ζήση ἡ δυκατέρα σου, μπάρτα Γιάννη, ἀξιοχέρα, προκομμένη», τοὔλεγαν κομμιὰ φορὰ ἡ γειτόνισσες. Μὰ ὁ κατσουφιασμένος ἀπόστρατος δεχότανε τὰ πανέγματα μὲ κάθε ἐπιφύλαξη καὶ μουρμούριζε κάτι ἀόριστο μέσα στὰ δόντια του...

Ἡ καλύτερές φιληνάδες τῆς Φωτούλας ἦσαν τρεῖς ξαδερφάδες τοῦ Λάμπη: Ἡ Σμαρώ, ἡ Ἀγλαΐα καὶ ἡ Δήμητρα, τὰ τρία κορίτσια τοῦ Λέπουρα, τοῦ συμβολαιογράφου. Ἡ Σμαρὼ ἦταν μελαχροινὴ σὰ δαμάσκηνο, ἡ Ἀγλαΐα ξανθὴ σὰ σουλτανίνα, ἡ Δήμητρα καστανὴ σὰν... κάστανο. Ἡ Σμαρὼ ἔπαιζε βιολί, ἡ Ἀγλαΐα κιθάρα, ἡ Δήμητρα μαντολίνο. Ὁ συμβολαιογράφος, φιλόμουσος Ἑπτανήσιος, ἀποκαταστημένος πειὰ σὲ κείνη τὴν ἐπαρχία τοῦ Μωρηᾶ, θεωροῦσε τὸν ἑαυτό του εὐτυχισμένο. Κάθε βράδυ σχεδόν, ὕστερ' ἀπὸ τὸ δεῖπνο, εἶχε τὸ κονσέρτο του.

—Ἐλᾶτε τώρα, κορίτσια, ἔλεγε, παῖχτε μου τὴ «Φαμπακωμένη» τοῦ κόντε Σόλωμου, νὰ θυμηθῶ τὰ νειᾶτα μου.

—Οὔχ, μπαμπά, ποῦ τὴ θυμηθήκατε πάλι αὐτὴ τὴν παληάτσα; δυστροποῦσαν τὰ κορίτσια. Μὰ ὁ μπαμπᾶς ἐπέμενε:

—Ἄειντε, νὰ σᾶς χαρῶ, Μοῦσες μου, μουσίτσες μου!...

Κι' ἔτσι τὸ ἁπλόχωρο σπίτι τοῦ συμβολαιογράφου, μὲ τὰ τρία ζωηρὰ καὶ διακρῶς ἐρωτοχτυπημένα κορίτσια, ἦταν πάντα γεμάτο «ἀπὸ ἔρωτα καὶ φωνὲς μουσικές», ὅπως τὰ θαλάσσια ξύλα τοῦ Ποιητοῦ.

Τὸ σπίτι τοῦ Λέπουρα εἶχε μεγάλη, δεντροφυτεμένη αὐλή. Ὁ Ζακυθινὸς ἰδιοκτήτης ἀγαποῦσε τὰ «φιόρα» καὶ ἡ τρεῖς Χάριτες εἶχαν μεταβάλει τὸν κῆπο τους σὲ παράδεισο. Ὡς καὶ γιορύλλι εἶχε φέρει ἀπ' τὸ νησί του ὁ Λέπουρας. Στὴ μέση, ὑψωνε τὸ δυνατὸ κορμό της μιὰ λεύκα, κατοικία μυριάδων ποιλιῶν, καὶ ἀντικρυστὰ στὴ λεύκα ἦταν τὸ πηγάδι, ποὺ τὸ ἴσκιωνε μιὰ κληματαριά.

Μέσα στὴν αὐλὴ κείνη πέρασε κ' ἡ Φωτούλα τὶς καλύτερες παιδικές της μέρες, μὲ τὶς φιληνάδες της, ποὺ τὴν προσκαλοῦσαν πάντα μὲ ἀνοιχτὴ καρδιά. Ἡ κυρία Λέπουρα, ἀναθῆ Πατρινιά, δὲν τὴν ἐξεχώριζε ἀπὸ τὰ κορίτσια της, συμπονοῦσε τὴν ἀρφάνεια της, τὴ φιλοῦσε καμμιὰ φορὰ στὰ μάτια ἢ ψιχάπονη γυναίκα, τὴν ἐχτένιζε καὶ πολλὲς φορὲς τὴν κρατοῦσε στὸ τραπέζι. «Μπάρμπα Γιάννη, ἔλεγε στὸν πατέρα της, ἄφησε τὴ Φωτούλα νὰ φάη σήμερα μαζί μας· σὲ παρακαλοῦν καὶ τὰ κορίτσια...». Κι' ἔμεινε, ἡ τρεῖς ἀδερφές, —ἢ ξαδερφοῦλες τοῦ Λάμπη.— εἶχαν γίνει τέσσερες κι' ἀγαπημένες.

Τὸν καιρὸ ποὺ ἦταν παιδὶ κι' ὁ Λάμπης, ἔπαιζε μαζύ τους. Σκαφαλώνανε στὴ λεύκα κι' ἔβδενε τὴν κούνια. Ἔπειτα, ἀνέβαζε μὲ τὴ σειρὰ τὰ κοριτσάκια στὸ σκοινένιο κάθισμα καὶ χόρ! ἔβγαινε φόρα στὴν κούνια. Κινιάτζαν ψηλὰ τὰ φουστανάκια, ἡ κορδέλλες τῶν μαλλιῶν, ἡ πλοΐτσες... Γέλια, χάχανα, ξεφωνητά...

—Μωρέ, τζόγια μου, ἔλεγε τότε ὁ θεῖος του ὁ συμβολαιογράφος, μὲ τὶς κοπελλοῦδες παῖζεις κι' ἐλόγου σου;... Δὲν πᾶς, μωρὲ μάτια μου, νὰ παῖξης τσιμάκια καὶ τσιλίκι μὲ τ' ἀγόρια;...

Μὰ ὁ Λάμπης προτιμοῦσε τὶς ξαδερφοῦλες του καὶ τὴ Φωτούλα, ποὺ ἦταν—δὲν ἦταν τότε δύδεκα χρονῶ....

Ὅλα τὰ θυμᾶται τώρα ἡ Φωτούλα, τώρα ποὺ γίνηκε μεγάλη κοπέλλα πειά, ποὺ ζυγώνει τὰ εἴκοσι, ποὺ φορεῖ μεσοφοῦστανα καὶ νιγυτόνεται πάνω στὰ ξένα ἀστρόροῦχα. Θυμᾶται τὰ παιδικά της χρόνια στὴ χλοτσμένη αὐλή, καὶ πιὸ πολὺ θυμᾶται ἕνα Μαγιάτικο δειλινό, ἀλησμόνητο, καὶ μιὰ εἰδυλλιακὴ σκηνή:

Τὰ λουλούδια παράδειναν τὶς βαρειὲς μυρουδιές τους στὸν ἀέρα καὶ τὸ μέλι τους στὶς πεταλοῦδες. Ὁ ἥλιος χρύσωνε τὰ πὸ ἐπάνω φύλλα τῆς λεύκας ποὺ σιγαλότρεμαν στὴν αὔρα, καὶ τὸ φύλλωμα τῆς κληματαριᾶς τοῦ πηγαδιοῦ, ποὺ ἦταν φορτωμένη τσαμπιὰ ἀγουρίδες ἀκόμα...

Ὅλ' ἡ κοριτσίστικη παρέα βρισκότανε στὸν κῆπο μαζύ τους κι' ὁ Λάμπης, ἄμορφος ἔφηβος τότε, τελειόφοιτος τοῦ Γυμνασίου, μὲ τὴ βαθυγάλαξη στολή του καὶ τὰ λαμπρὰ κουμπιά. Σὲ κάποια στιγμή, τὰ τέσσερα κορίτσια βρέθηκαν κάτω ἀπ' τὴν κληματαριὰ καὶ τὶς ἔπιασε μιὰ παράξενη ἐνθυμία, ποὺ ἀρχίζοντας ἀπ' τὴν Ἀγλαΐα, μεταδόθηκε σ' ὅλες τὶς ἄλλες: Τὰ κορίτσια ἤθελαν νὰ... γευθοῦν ἀγουρίδες!...

Ἡ Φωτούλα πρόβαλε στὸ παράθυρο.

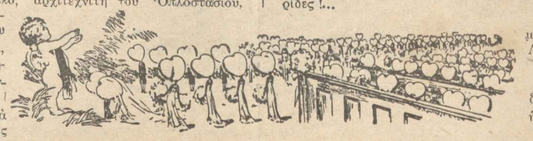

—Χαρᾶς στὸ φροῦτο ποὺ λιμπιστίκατε! τὶς ἐκορόϊδεψε ὁ Λάμπης.

Μὰ τὰ κορίτσια ἐτέμεναν.

—Ἄχ, Λάμπη μου, ἀγουρίδες θέλοιτιε, ἀγουρίδες!... εἶπε ἡ Σμαρώ.

('Ακολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΑΤΘΙΔΩΝ

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Β. Ψ.

Ἕνα χαριτωμένο στολίδι τῶν πλέον ἐκλεκτῶν δεξιώσεων. Τύπος κουκλιστικῆς εὐμορφιᾶς, συντονισμένη μὲ τὴν ὑπέροκομψη σιλουέτα της. Αἱ τουαλέττες της ἀντιπροσωπεύουν τὴν πλέον ἐλεγαντίνικη Παριζιάνικη νότα. Τὴν διακρίνει χάρις καὶ λεπτότης, ὀφειλομένη σὲ ἀνατροφὴ σπανία. Περίττωσις ἐξαιρετικὴ ποὺ ἐφαρμόζεται τὸ φηντὸν: «Τὸ μῆλο κάτω ἀπὸ τὴν μηλιὰ θὰ πέσῃ».

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

—Τὸ κυριώτερον κοσμικὸν γεγονὸς τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἦτο ἡ ὡραία βραδυνὴ δεξίωσις παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Γ. Διπλαράκου, πρώτης τάξεως τοῦ διασήμου πιανίστα κ. Ρουμπινστάϊν.

—Ἡ δὶς Ἀλίκη Διπλαράκου ὑπέρ ποτε ὡραία μὲ μιὰ τουαλέττα ἀποτρόπαιον ποὺ ἀνεδείκνυεν ἔτι περισσότερον τὴν φειδένια σιλουέτα της.

—Γοητευτικὴ καὶ θαυμασίως κομψὴ ἡ κ. Νάδια Ι. Κυριακοῦ.

—Εἷς τὸ εὐχάριστο χάλι χορὸς ζωηρός, τὸ θέαμα πολὺ εὐχάριστο χάρις στὴν ἀνθηρὰ νεολαίαν, μὲ τουαλέττες παστὲλ ρόζ, ἄσπρες, μπλὲ—σιέλ. Ὡραιότερες ἦσαν ἡ δὶς Μικέττα Καμπάνη μὲ ἄσπρη τουαλέττα, ἡ δὶς Σοφίκα Μάτσα ἐλκυστικὴ φυσιογνωμία μὲ ἄσπρη λπίσης τουαλέττα, ἡ δὶς Ἐντιμὲ Διπλαράκου μὲ τουαλέττα ποὺ ἐπεβεβαίωσεν ἐντελῶς δυσανάλογη μὲ τὴν ἀνοιξιάτικη ἡλικία της καὶ τὴν φεγγοβόλον εὐμορφιά της.

—Ἐπίσης διακρίνομεν τὴν κ. Δ. Λεβέρδου μὲ τουαλέττα λευκήν, τὴν κ. Σοφοῦλη μὲ μαύρη τούλινη τουαλέττα, κ. καὶ κ. Σπ. Μεταξᾶ, κ. καὶ κ. Μπέντιγκ μὲ κόκκινη τουαλέττα.

—Ἐπίσης παρέστησαν Πρεσβευτὴς Ἀγγλίας καὶ ἡ κ. Ράμψεϋ, ὁ κ. Δμάϊ, ὁ κ. Γκερώ, ὁ κ. Μπεράντα.

—Ἡ κ. Ἀρ. Λαδοπούλου μὲ θαυμασία τουαλέττα, ἐναρμονισμένη μὲ τὴν ἀσημένια καὶ ἀριστοτεχνικὰ διευθετημένην κόμην της.

—Πικάντιεν εἰμορφιὰ ἡ κ. Π. Μπέμπτη μὲ σύνολον δαντελλῶν σὲ τρόμπα μπὲζ—ροζέ.

—Ἐπίσης παρευρέθησαν Ναύαρχος καὶ ἡ κ. Γ. Πανᾶ φέρουσα ὡραιότατη τουαλέττα μπλὲ δπαλίν, ἡ κ. Ἐπ. Χαριλάου μὲ μαύρη μαντίλα, ἡ δὶς Λυκουργέζου μὲ μαύρη τουαλέττα καὶ βὲρ—ζιὰντ βελοῦδινη ἐσάρπα, κ. καὶ κ. Στ. Πεσματζόγλου, ἡ δὶς Ἑλένη Βάγιον, δεινὴ χορεύτρια, μὲ τουαλέττα σὲ μπλὲ—σιέλ, ὁ κ. Κλ. Γεωργάδης, κ. καὶ κ. Π. Λεβέρδα, χαριτωμένη ἐμφάνισις, φέρουσα δαντέλλα κόκκινη, κ. καὶ κ. Σακελλαρίδη, κ. καὶ κ. Ἀνδρέου.

—Σανσασιονὲλ ἡ κ. Ζαλοκώστα μὲ μαῦρο ταφτά.

—Ὁ κ. Ρουμπινστάϊν ἐξέλεσε συνθέσεις Σοπτέν, Ντεβυσσύ καὶ Ἀλμπένιζ.

—Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν δεξίωσις παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Ματζίνι.

—Σενάριο κινηματογραφικόν, αἴθουσα χωρισμένη μὲ κρυστάλινες πόρτες, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἐθαύμαζε κανεὶς τὸν ἀνειμένον καλλιτεχνικὸν διάκοσμον καὶ τὰ σπάνια καλλιτεχνήματα.

—Στὸ χάλι θαυμάσιες σιλουέττες: ἡ δὶς Τύρκ μὲ σὰξ τουαλέττα, ἡ δὶς Μαρία Μυταρᾶ μὲ «λαιντὶς» μαῦρο—ἄσπρο, ἡ δὶς Στεφάνου μὲ μαῦρο βελοῦδινο φόρεμα, ἡ δὶς Ἀγλαΐα Μαρῆ μὲ μπλὲ—μωβὲν φόρεμα καὶ κατέλλο.

—Μιὰ ἐκφραστικὴ σπανθηρίζουσα φυσιογνωμία ἡ δὶς Ντόλια Φωστηροπούλου.

—Ἡ οἰκοδέσποινα ἐδέχετο μὲ τὴν γοητευτικὴ χάρι ποὺ τὴν διακρίνει μὲ ἁπλουστάτη μπλὲ τουαλέττα.

—Μιὰ χαρακτηριστικὴ ἐμφάνισις μία παρεπιδημοῦσα Ρωσίς.

—Πολὺς κόσμος, ράουτ ζωηρότατον.

—Μπριτζιστὰ καὶ μπριτζίστριαι ἐφιλοξενοῦντο σ' ἕνα εὐχάριστο σαλόνι.

—Παρίσταντο Πρεσβευτὴς Ρουμανίας καὶ ἡ κ. Ρασκάνο. Πρεσβευτὴς Ἱσπανίας, Πρεσβευτὴς Τουρκίας καὶ ἡ κ. Ἐνίς, Πρεσβευτὴς Αὐστρίας κ. Γκιοῦντερ, Πρεσβευτὴς Αἰγύπτου, ὁ κ. Γκερώ.

—Αἱ κυρίαι Καφαντάρη, Παπαδάτου, κ. καὶ κ. Τύρκ, κ. καὶ κ. Νεγρεπόντη, κ. καὶ κ. Γ. Μαντζαβίνου, κ. καὶ κ. Φωστηροπούλου, κ. καὶ κ. Μπελίκωφ, ὁ κ. Νταμτσιά, ὁ κ. Μπενάκης, ἡ κ. Γεωργιάδη—παρεπιδημοῦσα ἐκ Λονδίνου— εὐμορφη φυσιογνωμία.

—Πολὺ εὔμορφες αἱ δες Ποσειδών, αἱ δες Διπλαράκου.

—Ἡ δὶς Ἀλίκη Διπλαράκου μὲ βελουδένια μαύρη τουαλέττα, ἡ κ. Στ. Πεσματζόγλου, ὁ κ. Π. Σκένδερ.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΤΕΡΑΤΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΗΡΩΤΣΜΟΙ

Ἕνας Κρητικός, ἕνας Μανιάτης κι' ἕνας Χιώτης κάθησαν κάποτε κι' ἄρχισαν νὰ διηγοῦνται τὰ πολεμικά τους κατορθώματα ἀπὸ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους.

—Ἐγώ, εἶπε ὁ Κρητικός, βρέθηκα μιὰ φορὰ στὸ Μπιζάνι δυὸ μόνος μὲ δέκα Τούρκους ἀπέναντί μου. Πρότεινα λοιπὸν μὲ τὸ ἕνα μου χέρι τὸ ντουφέκι, ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο τυφλωμένο τὸ ζωνάρι, τοὺς ἔβδεσα ὅλους μαζὺ καὶ τοὺς ὡδήγησα στὸ σύνταγμα...

—Ἐγώ, πρόσθεσε ὁ Μανιάτης, ἔλαβα μέρος στὴ μάχη τῆς Τζουμαγιᾶς καὶ πέρασα μονομιᾶς πέντε Βουλγάρους ἀπὸ τὴν ξιφολόγχη μου...

—Κι' ἐσὺ τί ἔκανες; ρώτησαν οἱ δυὸ μαζὺ τὸ Χιώτη.

—Τίποτα, ἀπάντησε ἐκεῖνος. Ἐγὼ εἶχα σκοτωθεῖ στὸν πόλεμο τοῦ... 97!

Η ΕΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ εἰκὼν τοῦ σημερινοῦ ἐξοφύλλου μας εἶνε ἔργον συγχρόνου Γάλλου ζωγράφου.

·ΜΠΟΥΚΕΤΟ·
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΟΜΑΔΟΣ ΛΟΓΙΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ 7 (Τηλέφ. 21—419)
ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»
Ἐσωτερικοῦ δι' ἓν ἔτος Δρχ. 150 || Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6.
» Ἐξάμηνος » 80 || Ἀμερικῆς » 6.
καὶ δι' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν καὶ Βελγικὸν Κογκὸ ἐτησία συνδρομὴ Σελίνια 30
Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ χρηματικὰ ἐμβάσματα δέον ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν Ἰδιοκτήτην τοῦ «Μπουκέτου» κ. ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΝ.
Τιμὴ ἑκάστου φύλλου Δρχ. 3.
ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»:
Ἐν Ἀμερικῇ Mr D. Stroumbos 602 w. 137 th Str (Apt. 41) New York city, ἐν Αἰγύπτῳ - Σουδὰν ὁ κ. Χριστόδουλος Σαράφης, 12 Cheikh Soliman Pacha, Alexandrie, καὶ ἐν Βελγικῷ Κογκὸ ὁ κ. Γεώργ. Ἀντωνιάδης B. P. 445 Elisabethville Congo - Belge.
ΓΕΝΙΚΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ διὰ τὴν κατὰ φύλλον πώλησιν τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»: NEW YORK NEWS AGENCY, General P. O. Box 497, NEW YORK, CITY, ὅπου δέον ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

ΣΤΙΣ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΗΑΣ
ΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
ΘΑ ΕΟΡΤΑΣΗ ΤΗΝ ΕΝΝΕΑΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ, ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΜΕΝΟΝ ΤΕΛΕΙΩΣ

Ἐννηὰ ὁλόκληρα χρόνια πέρασαν ἀπ' τὴν ἡμέρα ποὺ πρωτοεξεδόθη τὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ». Μέσα στὰ ἐννηὰ αὐτὰ χρόνια τὸ περιοδικό μας θη τὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ». Μέσα στὰ ἐννηὰ αὐτὰ χρόνια τὸ περιοδικό μας θὰ τὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ». Μέσα στὰ ἐννηὰ αὐτὰ χρόνια τὸ περιοδικό μας ἐτελειοποιήθη ὅσο ποτὲ κανένα ἄλλο περιοδικὸ στὴν Ἑλλάδα. Ἀγαπητικὲς φιλολογικὲς τέρψεις καὶ ἀπολαύσεις, ἔγινε ὁ μοναδικὸς σύρετ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΙΔΥΛΛΙΑ

ΔΗΜΟΦΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΛΙΣ

Χ, ἀγέρι τῆς Θράκης, ἐσὺ ποὺ ἄκουσες τὸ τραγοῦδι τοῦ 'Ορφέα, πές μου ἀπὸ ποῦ βγαίνουν γλυκύτεροι ἦχοι, ἀπὸ τὴ λύρα τοῦ θείου ἐκείνου τραγουδιστῆ ἢ ἀπὸ τὰ χείλη δυὸ ἐρωτευμένων ποὺ ἀποχαιρετοῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο στὴν ἀρογιαλιά ;

Κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ φαίνεται ἡ κόρη τοῦ Στιβῶνος, ἡ ὥμορφη Φυλλίς, ποὺ κατέβηκε κρυφὰ γιὰ νὰ συνοδέψη τὸν Δημοφῶντα, τὸν ἀγαπημένο της, στὸ ταξεῖδι του. Εἶνε ἐκεῖ κ' ὁ γυιὸς τοῦ Θησέως, ὁ βασιλιᾶς τῶν 'Αθηνῶν, ποὺ πρὶν μπῆ μέσα στὸ καράβι του καὶ φύγει, ὁρκίζεται στὴν ἀγαπημένη του αἰώνιον ἔρωτα κ' αἰώνια πίστι.

— Φεύγω μακριά σου, λέει τὸ βασιλόπουλο, πάω ἐκεῖ ὅπου μὲ διατάζει ἕνας σκληρὸς θεός, ἀλλὰ ὁ νοῦς μου μένει δεμένος στὸν ἔρωτά σου, ὅπως ὁ Προμηθεὺς ἐπάνω στὸ βράχο τοῦ Καυκάσου. Φεύγω καὶ σ' ἀφίνω. 'Αλλ' ὅσο θὰ βρίσκωμαι μακριά σου, ἕνα δ-νειρο θὰ μοῦ πλανεύη τὴν ψυχή. Θὰ συλλογίεμαι πώς σὲ λίγο θὰ ξανάρθω πάλι σ' αὐτὸ τ' ἀκρογιάλι καὶ θὰ σὲ δηγήσω μπρὸς στὸ βωμὸ τοῦ γάμου. Ἐκεῖ ποὺ θὰ σὲ πάω, ἡ παρθένες τῶν 'Αθηνῶν, εὐγνωμονώντας τὸ γυιὸ ἐκείνου ποὺ τὶς ἐγλύτωσε ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Μινώταυρου, θὰ στεφανώσουν μὲ δροσερὰ λουλούδια τὸ κεφάλι σου καὶ θὰ σοῦ ψάλουν τὸ ἐπιθαλάμιο τραγοῦδι. Ναί, ἄμα γυρίσω, θ' ἀφήσουμε μαζὺ τὴ Θράκη καὶ θὰ ζήσουμε εὐτυχισμένοι κάτω ἀπ' τὸν γαλάζιον οὐρανὸ τῆς 'Αττικῆς. Κορῶνα σου θἄχης τὴν 'Ακρόπολι κ' ὁ ζαφειρένιος οὐρανὸς τῆς χώρας μας θἄναι ἡ πορφύρα σου.

Κι' ἡ Φυλλὶς ἀποκρίθηκε :

— Πές μου καλύτερα πὼς θἄχω φρόνο τὴν καρδιά σου καὶ πορφύρα τὴν ἀγκάλη σου. Πές μου πὼς ὅσο τὰ ταξειδεύης, δὲν θὰ μὲ λησμονήσης ποτέ. Πές μου πὼς ὅταν τὸ καράβι σου ἀράξει στὸ λιμάνι τῆς πατρίδας σου, ἐσὺ θὰ θυμᾶσαι πάντα τὴ Φυλλίδα. Πές μου νὰ παρακαλέσω τοὺς θεοὺς νὰ φυσήξη εὐνοϊκὸς ἄνεμος, γιὰ νὰ φτάσης γρήγορα στὰ ἀκρογιάλια τῆς 'Αττικῆς καὶ νὰ φυσήξη πάλι εὐνοϊκὸς ἄνεμος ἀπὸ κεῖ, γιὰ νὰ γυρίσης πίσω στὴν Φυλλίδα σου. Γιὰ μένα ἡ μέρες θἄναι ὁλόληροι αἰῶνες καὶ κάθε ὥρα σοῦτὸς χρόνος. Ἄχ, γιατὶ νὰ μὴ μπορῶ νὰ σ' ἀκολουθήσω ὡς ἐκεῖ ; 'Αλλὰ πρωτοῦ ἀποχωριστοῦμε, δός μου γι' ἀρραβώνα τὸν ὅρκο τῆς ἀγάπης. 'Ορκίσου μου πὰς θὰ ξαναγυρίσης σ' αὐτὸ τὸ ἀκρογιάλι, φέροντας μαζύ σου τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία...

— Ποῦ θέλεις νὰ ὁρκισθῶ, ἀγαπημένη μου ; Στὰ χείλη σου τὰ τρεμάμενα ἢ στὰ μάτια σου τὰ μάγα ; Ὁ Ζεὺς καὶ οἱ θεοὶ ὁρκίζονται στῆς Στύγας τὸ νερό, οἱ βασιλιάδες ἀπὸ στέμμα τους κ' οἱ ἀγαπημένοι στὴν καρδιά τους. 'Ορκίζομαι λοιπὸν στὸ φῶς τῆς σελήνης, ποὺ μᾶρτυς τῶν ἐρωτικῶν μας συνεντεύξεων κὰ στὴ λάμψη τῶν ἀστεριῶν, ποὺ μᾶς βλέπουν ἀποπάνω σὰν μάτια τ' οὐρανοῦ, ὁρκίζομαι πὼς πρὶν ἀνατείλει ἡ ὄγδοη μέρα, τὸ καράβι μου θὰ περιμένη σ' αὐτὸ τὸ ἀκρογιάλι στὴν ποθητὴ νύφη. Κι' ἂν πατήσω τὸν ὅρκο μου καὶ δὲν ἔρθω, νάμαι καταραμένος κ' ἐπάνω σένα κι' ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὲ κάψη ὁ κεραυνὸς τοῦ Δία καὶ νὰ μὴν ὀνομάζωμαι πειὰ βασιλιᾶς τῶν 'Αθηνῶν....

* * *

Ἐνῶ ὅμως ὁ Δημοφῶν ἔλεγε τὸν ὅρκο του κ' ἡ Φυλλὶς τὸν ἀποχαιρετοῦσε, μιὰ φωνὴ ἀπεσιὰ ἀκούστηκε νὰ ψάλλη ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ βουνοῦ :

'Ο βασιλιᾶς τὸν ὅρκο του στὸ δρόμο θὰ ξεχάση
κι' ἐσέ, βασιλοπούλα μου, σὰν ἄλλες θὰ γελάση...

Ἡ φωνὴ αὐτὴ ἦταν ἡ φωνὴ τῆς Λάμιας, τῆς φοβερῆς μάγισσας, ποὺ ἦταν ἀντίζηλος τῆς Φυλλίδος καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀποτυχία της, ἐσχεδίαζε καταχθόνια ἐκδίκηση γιὰ τὶς δυὸ ἀγαπημένες ψυχές.

Τὴν ἴδια ὥρα φύσηξε εὐνοϊκὸς ἄνεμος, φούσκωσε τὰ λιμένα πανιὰ κ' ἔσπρωξε τὸ καράβι πρὸς τ' ἀνοιχτὸ πέλαγος. Τὰ κύματα γύριζαν πίσω στὴν ἀκρογιαλιὰ κι' ἔφεραν στὴν ἀμμουδιὰ τὸ στερνὸ ἀποχαιρετισμὸ τοῦ Δημοφόντος.

Ἡ Φυλλὶς στεκότανε στὴν ἀκροθαλασσιὰ καὶ κύτταζε τὸ πέλαγος μὲ δακρυσμένο μάτι, ὥσπου καιράδι καὶ πανιὰ χαθήκανε μέσ' στὸν γαλανὸν ὁρίζοντα...

* * *

Τὴν παραμονὴ τῆς μέρας ποὺ θὰ γύριζε ὁ ταξειδεμένος βασιληᾶς, εἶδαν τὴ λάμια νὰ πλανιέται στοὺς λόφους καὶ στὶς κοιλάδες καὶ νὰ μαζεύη μαγικὰ βοτάνια κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Τὴν ἄκουσαν ἀκόμα νὰ καταριέται, νὰ βλαστημᾶη καὶ νὰ ξαναλέη πολλὲς φορὲς τ' ὄνομα τῆς Φυλλίδος. Ἔπειτα εἶδαν τὴ σελήνη νὰ κατεβαίνη, νὰ κατεβαίνη καὶ τέλος νὰ βυθίζεται στὰ κύματα. Σὲ λίγο, βαθὺ σκοτάδι σκέπασε τὰ πάντα κι' ἡ μάγισσα δὲν ξαναφάνηκε ποτὲ πειὰ στὴν ἐκείνη τὴ νύχτα.

Οἱ ψαράδες ὅμως ἄκουσαν σὲ λίγο τὴ θάλασσα νὰ μουγκρίζη ἄγρια καὶ τὰ κύματα νὰ ὑψώνωνται σὰν θεόματα βουνὰ μακριὰ στὸν ὁρίζοντα, ἐκεῖ ὅπου ἡ θάλασσα κι' ὁ οὐρανὸς φαίνονται ἑνωμένα.

Ὁ πατέρας τῆς Φυλλίδος ἔβλεπε ἐκείνη τὴν ὥρα ἕνα ὄνειρο φριχτὸ κι' ἀκούστηκε νὰ φωνάζη μέσ' στὸν ὕπνο του καὶ νὰ γυρεύη τὴ θυγατέρα του....

* * *

Τὴν ὄγδοη μέρα, τὴ μέρα ποὺ θὰ γύριζε ὁ Δημοφῶν, ἡ Φυλλὶς ξύπνησε ἀπὸ πολὺ νωρὶς καὶ πῆγε νὰ περιμένη στὴν παραλία τὸν ἀγαπημένο της.

Μὰ οὔτε ἕνα πλοῖο δὲν ἐπρόβαλλε στὴ θάλασσα, οὔτ' ἕνα πανὶ δὲν φαινόταν στὸν ὁρίζοντα. Ὁ ἥλιος ἀνάτειλε μέσ' ἀπὸ σύννεφα, ὁ ἥλιος ἔφτασε στὴ δύση του καὶ τὸ καράβι τοῦ βασιληᾶ δὲν ἐφάνηκε.

Ἡ Φυλλὶς ἐθυμήθηκε τὴ φωνὴ τῆς μάγισσας, θυμήθηκε τὸν ἀντίλαλο τῶν βουνῶν καὶ ἄρχισε νὰ τραγουδᾶ σὲ ὀλιγερὸ σκαλό :

'Ο βασιληᾶς τὸν ὅρκο του στὸ δρόμο θὰ ξεχάση
κι' ἐσέ, βασιλοπούλα μου, σὰν ἄλλες θὰ γελάση...

Καὶ καθὼς ἐτραγουδοῦσε, ἔρριχνε ἕνα—ἕνα στὸ κῦμα τὰ λουλούδια τοῦ νυφικοῦ στεφάνου της. Μὲ ἄλλα ἀπὸ αὐτὰ πάλι στόλιζε τὴν κόμη της καὶ μὲ ἄλλα ἔβρεχνε τὸ χῶμα.

— 'Εδῶ, ἔλεγε, σ' αὐτὴ τὴν ἀκρογιαλιά, μοῦ εἶπε πὼς θὰ ξαναγυρίζε τὴν ὄγδοη μέρα, μὲ τὰ γαμήλια δῶρα. Μοῦ ὁρκίζοτανε αἰώνια πίστι, ἀλλὰ οἱ ὅρκοι τοῦ ἦσαν ψεύτικοι καὶ τὰ χείλη του ἐπερίπαιζαν τοὺς θεούς.

Καὶ χωρὶς νὰ προφέρη τὴ φοβερὴ κατάρα ποὺ ἦταν ἕτοιμη νὰ πῆ, ἡ Φυλλὶς κρύφτηκε τρεχάτη μέσ' στὰ δάση. Καὶ κανένας δὲν ξαναείδε ὥς τὸ βράδυ τὴν κόρη τοῦ Στιβῶνος. 'Αλλὰ τὴν ἀκόλουθη αὐγὴ τὴ βρῆκαν νεκρὴ κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα.

Φοροῦσε ἀκόμα ἡ δύστυχη λουλούδια στὸ κεφάλι κ' εἶχε περάσει γύρω ἀπὸ τὸ λαιμό της γιὰ σκοινὶ κρεμάλας τὸ πέπλο της τὸ νυφικό !...

* * *

Ἡ τριημία εἶχε ἀργοπορήσει τὸν Δημοφῶντα καὶ τὸν εἶχε ἀποπλανήσει μακρυὰ σὲ ξένα ἀκρογιάλια. Τώρα ὅμως ποὺ γλύτωσε ἀπὸ τὴ θαλασσοταραχή, ὁ νέος 'Αθηναῖος ἔφτανε, πιστὸς στὸν ὅρκο του, γιὰ ν' ἀνάψη τὶς λαμπάδες τοῦ ὑμεναίου.

Τὸ καράβι του ἦταν στολισμένο μὲ μυρτιὲς καὶ μὲ πριαντάφυλλα καὶ εἶχε μέσα δώδεκα παρθένες ποὺ κάθε μιὰ τους ἔφερνε μέσα σ' ἕνα πολύτιμο κουτὶ τὰ δῶρα τ' ἀκριβὰ γιὰ τὴ μελλονυκτὴ βασίλισσά τους.

'Αλλὰ ὁ βασιληᾶς τῆς Θράκης δὲν κατέβηκε νὰ ὑποδεχτῆ πὸ γαμπρό του, ὅπως περίμενε ὁ τελευταῖος. Ἡ πῦλες τοῦ παλατιοῦ δὲν ἦταν στεφανωμένες μὲ κλωνάρια ἐλπῆς καὶ δάφνης κ' οὔτε ἀκουγόταν τὸ χαρμόσυνο τραγοῦδι τῆς γαμήλιας πομπῆς, ποὺ θὰ τὸπαιζε ὁ Αὐδικὸς αὐλός...

Κι' ὅταν, ἐπὶ τέλους, τὸ βασιλικὸ καράβι τῶν 'Αθηνῶν ἄραξε στὴν ἄκρη τοῦ γιαλοῦ, ἡ αὖρα ἔφερε ὡς ἐκεῖ ἐπάνω στὰ φτερά της τὰ μοιρολόγια τῶν γυναικῶν τῆς Θράκης.

Κι' ὁ Δημοφῶν ἄκουσε τὴν 'Ηχὼ νὰ λέη καὶ νὰ ξαναλέη τὰ πικρὸ μήνυμα, τὸ ἀπίστευτο :

— Κλάψτε, ὦ κόρες τῆς Θράκης, κλάψτε τὴν κόρη τοῦ Στιβῶνος ! Κλάψτε τὴν προδομένη σας Φυλλίδα !...

Ὁ Δημοφῶν κατάλαβε πότε πὼς ἔφτασε ἀργά, πέρα ἀπὸ τὴν ὡρισμένη προθεσμία, κ' ἔχυσε δάκρυα φλογερὰ γιὰ τὴν ἀργοπορία του ποὺ γίνηκεν αἰτία νὰ χαθῆ ἡ ἀγαπημένη του.

Θέλησε νὰ βγῆ ἔξω καὶ νὰ μάθη τὰ καθέκαστα ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Φυλλίδος, ἀλλὰ φύσηξε ἕνας ἄνεμος ὁρμητικός, συνετύχησε τὸ καράβι καὶ τόστρωξε μακρινὰ ἀπὸ τῆς Θράκης τ' ἀκρογιάλια....

* * *

Ἐκεῖ ὅπου φάφτηκε ἡ κόρη τοῦ Στιβῶνος, ἡ ἀδικοθάνατη βασλοπούλα Φυλλίς, λένε πὼς ἐφύτρωσε ἕπειτα μιὰ ἀμυγδαλιά. Καὶ κάθε χρόνο, τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου της, ἡ ἀνθισμένη ἀμυγδαλιὰ φυλλοροοῦσε καὶ τὰ ὁλόλευκα, παρθενικὰ λουλούδια της ἔπεφταν καὶ σκέπαζαν τὸ μνῆμα τῆς νεκρῆς, τῆς ἀδικοχαμένης Φυλλίδος...

Ἡ Φυλλὶς στεκότανε στὴν ἀκροθαλασσιὰ καὶ κύτταζε τὸ πέλαγος...

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΘΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΖΕΒΑΚΟ

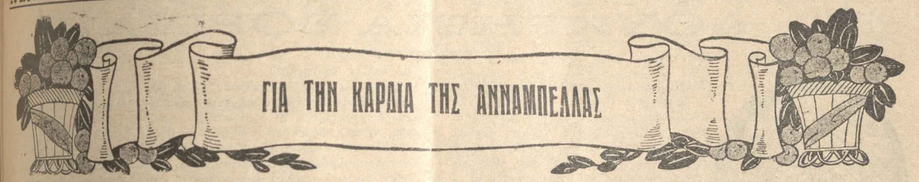

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Εἶσαι ἀκριβής, βλέπω, στὶς συνεντεύξεις σας, εἶπε στὸν κόμη Μαριγιάκ ἡ βασιλομήτωρ. Σᾶς εὐχαριστῶ, κόμη....

— Ἐγὼ ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὴ Μεγαλειότητά σας, τόσο γιὰ τὴ διδαχτέρον ποὺ μοῦ δείχνει, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ὑπόσχεσι ποὺ μοῦ ἔκαμε, ἀπάντησε ὁ Μαριγιάκ.

— Κόμη, δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήττεσθε γι' αὐτό μου τὸ ἐνδιαφέρον...

— Μεγαλειοτάτη, ἀπεκρίθηκε ὁ Μαριγιάκ, συγκινημένος ὡς τὰ κατάβαθα τῆς καρδιᾶς του, ἡ βασιλομήτωρ μοῦ μιλάει κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ;

— Κόμη, ἀκοῦστε με. Εἶσπε ὁ γεννιαότερος ἄνδρας ἀπ' ὅσους γνώρισα ὡς τώρα... Ἐπικαλοῦμαι λοιπὸν τὴν γενναιότητά σας καὶ τὴν παρακαλῶ, νὰ πάψετε νὰ μὲ ρωτᾶτε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον μου.

— Ἂν ἡ Μεγαλειότης σας ἔχει κάποιο μυστικό, κ' αὐτὸ τὸ μυστικὸ τὸ ἔχω μαντέψει, κάλλιο νὰ μὲ χτυπήση ὁ κεραυνός, παρὰ νὰ προφέρω τὰ χείλη μου μιὰ λέξι σχετικῶς, εἶπε ὁ Μαριγιάκ μὲ φωνὴ σίγουρα ἀπὸ συγκίνησι.

— Ναί, κόμη, ὑπάρχει κάποιο μυστικό. Κι' ὁρκίζομαι νὰ σᾶς τὸ ἀφήσω τὸ γραφτερότερο... Θὰ μάθετε τότε γιατὶ ἤθελα νὰ σᾶς μιλήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ γιατὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ σᾶς ἰδῶ εὐτυχισμένον...

— Μεγαλειοτάτη, Μεγαλειοτάτη ! φώναξε ὁ Μαριγιάκ, προσπαθῶντας νὰ συγκρατηθῆ καὶ νὰ μὴν τὴν καλέση μητέρα του.

Ἡ βασίλισσα προσπούθησε, ὅτι εἶδιαζε τὸν ἑαυτό της νὰ μείνη ψύχραιμη καὶ ρώτησε μ' ἕνα χαμόγελο :

— Λέτε, κόμη, τὶ τὸ σώσατε ἐκεῖνο τὸ μεσονύχτι, ποὺ σοῦ χάρισα ;

— Τὸ καλαθάκι ; ἀπεκρίθηκε ὁ Μαριγιάκ, μὲ ἕνα γαμογέλασμα. Τὸ φυλάω σὰν πολύτιμο κειμήλιο, ἀφοῦ προέρχεται ἀπὸ σᾶς...

— Ἔτσι σύννεφο πέρασε ἀπ' τὸ σκυθρωπὸ μέτωπο τῆς Αἰκατερίνης.

— Τὸ φυλᾶτε στὸ σπίτι σας ; ἐξακολούθησε.

— Ἡ Μεγαλειότης σας γνωρίζει, ὅτι ἀνήκω στὴν ἀκολουθία τῆς βασιλίσσης τῆς Ναβάρρας· τὸ καλαθάκι στὸ σπίτι της. Τὸ καλαθάκι εἶνε κειμήλιο πολυτελείας, ἀλλὰ γυναικεῖο.

— Κάμη, πρόσθεσε ἡ Αἰκατερίνη, ἐξακολουθῶντας πάντα νὰ χαμογελᾶ, Ἐγὼ τὸ μεταχειρίσθηκα γιὰ νὰ βάζω πότε τὰ γάντια καὶ πότε τὸ μαντιλάκι μου. Μοῦ τὸ χάρισε ὁ βασιλεὺς Χριστιανὸς Α' ὅταν ἤρθε στὴ Γαλλία....

— Μέν ἄλλαξε προορισμό, εἶπε τότε ὁ Μαγιάκ. Τώρα ἡ Μεγαλειότης τῆς ἡ βασίλισσα μου φυλάει κ' αὐτὴ ἐκεῖ μέσα τὰ χειρόκτια της.

— Λέτε ; ἔκαμε ἡ Αἰκατερίνη ω' ἕναν ἀποπροσανατολισμό, κάτω ἀπ' τὸν ὁποῖο μὲ δυσκολία κρύβονταν ἡ ἄγρια χαρὰ ποὺ αἰσθάνθηκε ἡ καρδιά της.

— Μάλιστα, πρόσθεσε ὁ Θεόδοτος. 'Αγαπᾶ τὴ βασίλισσα τῆς Ναβάρρας σὰν μητέρα μου καὶ τὴν παρακάλεσα νὰ μοῦ φυλάξη τὸ καλαθάκι ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ....

— Ἐκάματε πολὺ καλά, παιδί μου ! τὸν διέκοψε ἡ Αἰκατερίνη. Ὁ κόμης λίγο ἔλειψε νὰ πέση λιποθυμιὰ, ἀκούγοντας τὴ βασιλοπούλα νὰ τὸν λέη γιὰ πρώτη φορὰ ἐπαιδί της».

— Ὡς τὴν ἡμέρα, εἴπατε ;.... συνέχισε ἡ βασιλομήτωρ.

— Ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ μοῦ μιλήσετε γιὰ τὸ.... τὸ μυστικὸ ποὺ ἀναφέρτε, εἶπε ὁ κόμης, ξαναστέφοντας στὴν πρώτη του μελαγχολία.

Ἡ Αἰκατερίνη σώπασε γιὰ λίγο καὶ ἐξακολούθησε :

— Κόμη, μάθετε, ὅτι σᾶς παρακολουθῶ βῆμα μὲ βῆμα, γιὰ νὰ μάθω τί ἐκάματε ἢ τί σκοπεύετε νὰ κάμετε, γιὰ νὰ σᾶς προστατεύσω ἐν ἀνάγκῃ. Δὲν θὰ εἴχατε λοιπὸν τὴν περιέργεια νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἔχω γιὰ τὸν ἔρωτά σας πρὸς τὴν 'Αλίκη ντὲ Λούξ ;

Ὁ κόμης στὰ λόγια αὐτά, κυριεύτηκε ἀπὸ δεύτερη συγκίνησι.

— Ναί, συνέχισε ἡ Αἰκατερίνη, ἐνδιαφέρομαι πολὺ γιὰ τὸ εἰδύλλιό σου αὐτό. Καὶ γιὰ νὰ σοῦ τὸ ἀποδείξω, ἀπαφάσισα νὰ σᾶς συμφιλιώσω μὲ ἰδιαίτερο τρόπο τὸν ἴδιο. Αὐτὸ ἔχω νὰ σοῦ πῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος. Καὶ τώρα ἀπὸ χαρά, ὁ κόμης φίλησε τὸ χέρι τῆς βασιλομήτορος

Ἐνῶ ὁ Βασιλεὺς συνομιλοῦσε μὲ τὸν ναύαρχο Κολινύ...

κι' ἔφυγε κατασυγκινημένος. Οὔτε ὑποψιαζόταν ὁ δυστυχὴς νέος, τί τοῦ ἐμαγείρευε ἡ τρομερὴ, ἡ ἀμείλικτη Αἰκατερίνη.

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΤΗΣ ΝΑΒΑΡΡΑΣ

Ὁ κόμης Μαριγιάκ, ἀφίνοντας τὴ βασιλομήτορα, μπῆκε στὴν αἴθουσα τῆς ἑορτῆς τῶν ἀνακτόρων καὶ ἀνακατεύτηκε μὲ τὸ πλῆθος τῶν προκρίτων Οὐγενότων. Φωνὲς καὶ γέλια ἀκουγόπουσαν ἀλόγυρα καὶ ἐξαιρετικὴ εὐθυμία ἐπικρατοῦσε στὸ ἐπίσημο ἐκεῖνο περιβάλλον.

Ἐξαφνα, λίγες λεπτὰ κατόπιν, ἐνῶ ὁ βασιλεὺς συνομιλοῦσε μὲ τὸν ναύαρχο Κολινύ, ἀκούστηκαν κραυγὲς ἐκ μέρους τῶν Οὐγενότων, κραυγὲς δυνατὲς καὶ τρομαγμένες :

— Ἡ βασίλισσά μας πεθαίνει !...

Ἰδοὺ τί εἶχε συμβεῖ : Ἡ 'Ιωάννα ντ' Αλμπρέτ, ἡ βασίλισσα τῆς Ναβάρρας, ἡ ὁποία συμπεπεῖχε φυσικὰ στὴ γιορτὴ ποὺ δινόταν γιὰ τὸ γυιό της καὶ τὴ μέλλουσα νύφη της, φάνηκε ἐπανειλημμένως νὰ χλομιάζει ὑπερβολικά. Κατόπιν ἕνα ζωηρὸ κόκκινο χρῶμα διαδέχτηκε τὴν πρώτη της ὠχρότητα. Ἡ ὑψηλὴ δέσποινα πότε αἰσθανόταν νὰ παγώνη καὶ νὰ τρέμη καὶ πότε νὰ ψήνεται ἀπ' τὸν πυρετό.

Ὡστόσο ἡ 'Ιωάννα δὲν ἔδωσε σημασία στὴν ἀνεξήγητη αὐτὴ διαθεσία της. Ἀνησυχοῦσε κυρίως γιὰ τὸ γυιό της τὸν 'Ερρῖκο, τὸν ὁποῖο ζητοῦσε παντοῦ. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἡ Μαργαρίτα ντὲ Βαλουά, μόλις ἀντελήφθη τὴν ἀνησυχία της, τὴν πλησίασε καὶ τῆς εἶπε :

— Μὴ φοβᾶστε, Μεγαλειοτάτη. Μείνετε ἥσυχη... Κανένας δὲν θὰ τολμήση ν' ἀγγίξη τὸ μνηστῆρα μου.

Τὰ λόγια αὐτὰ τάραξαν ἀκόμα περισσότερο τὴ βασίλισσα τῆς Ναβάρρας. Ἔξαφνα διέκρινε τὸν κόμητα ντὲ Μαριγιάκ, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε νὰ διασπάση τὸν κάλο τῶν αὐλικῶν γιὰ νὰ φτάση κοντά της, ἀνταμώνοντας νὰ τῆς ἀναγγείλη τὸ γρηγορώτερο τὴν εὐτυχία του.

Ὅταν ὁ κόμης πλησίασε, ἡ βασίλισσα τοῦ χαμογέλασε καὶ τοῦ ἅπλωσε τὸ χέρι της. Τὸ τράβηξε ὅμως ἀμέσως πίσω καὶ τὸ ἔφερε στὸ μέτωπο καὶ στὸ λαιμό της. Κατόπιν ἔπεσε κάτωχη σ' ἕνα κάθισμα, ἐνῶ τὸ μετωπό της βρεχόταν ἀπὸ ψυχρὸν ἱδρῶτα.

— Ἀέρα, ἀέρα ! φώναζαν οἱ παρευρεθέντες. Κάμετε τόπο, γιὰ νὰ πάρη ἀέρα ἡ βασίλισσα...

Κραυγὲς φρίκης ἀκούστηκαν ἔπειτα ἀπὸ παντοῦ. Καὶ μέσα σ' αὐτὲς ξεχώρισε μιὰ φωνὴ γεμάτη συγκίνησι, ποὺ ἔλεγε :

— Ὦ, Θεέ μου ! Τί ἔπαθε ἡ ἀγαπητή μας ἐξαδέλφη ;

Ἦταν ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, ἡ ὁποία πῆγε ὅμως κοντὰ στὴν 'Ιωάννα ντ' Αλμπρέτ, ἔβγαλε ἀπὸ πάνω της καὶ ἄρχισε νὰ τὴν ραντίζη μὲ δροσερὸ νερὸ καὶ νὰ τὴν βοηθᾶ μὲ τὴν προσοχή της.

— Ἡ βασίλισσά μας πεθαίνει !...

— Ἰδοὺ τί εἶπε ὁ γεννιαότερος ἄνδρας ἀπ' ὅσους γνώρισα ὡς τώρα... Ἐπικαλοῦμαι λοιπὸν τὴν γενναιότητά σας καὶ τὴν παρακαλῶ, νὰ πάψετε νὰ μὲ ρωτᾶτε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον μου.

— Ἂν ἡ Μεγαλειότης σας ἔχει κάποιο μυστικό, κ' αὐτὸ τὸ μυστικὸ τὸ ἔχω μαντέψει, κάλλιο νὰ μὲ χτυπήση ὁ κεραυνός, παρὰ νὰ προφέρω τὰ χείλη μου μιὰ λέξι σχετικῶς, εἶπε ὁ Μαριγιάκ μὲ φωνὴ σίγουρα ἀπὸ συγκίνησι.

— Ναί, κόμη, ὑπάρχει κάποιο μυστικό. Κι' ὁρκίζομαι νὰ σᾶς τὸ ἀφήσω τὸ γραφτερότερο... Θὰ μάθετε τότε γιατὶ ἤθελα νὰ σᾶς μιλήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ γιατὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ σᾶς ἰδῶ εὐτυχισμένον...

— Μεγαλειοτάτη, Μεγαλειοτάτη ! φώναξε ὁ Μαριγιάκ, προσπαθῶντας νὰ συγκρατηθῆ καὶ νὰ μὴν τὴν καλέση μητέρα του.

Ἡ βασίλισσα προσπούθησε, ὅτι εἶδιαζε τὸν ἑαυτό της νὰ μείνη ψύχραιμη καὶ ρώτησε μ' ἕνα χαμόγελο :

— Λέτε, κόμη, τὶ τὸ σώσατε ἐκεῖνο τὸ μεσονύχτι, ποὺ σοῦ χάρισα ;

— Τὸ καλαθάκι ; ἀπεκρίθηκε ὁ Μαριγιάκ, μὲ ἕνα γαμογέλασμα. Τὸ φυλάω σὰν πολύτιμο κειμήλιο, ἀφοῦ προέρχεται ἀπὸ σᾶς...

— Ἔτσι σύννεφο πέρασε ἀπ' τὸ σκυθρωπὸ μέτωπο τῆς Αἰκατερίνης.

— Τὸ φυλᾶτε στὸ σπίτι σας ; ἐξακολούθησε.

— Ἡ Μεγαλειότης σας γνωρίζει, ὅτι ἀνήκω στὴν ἀκολουθία τῆς βασιλίσσης τῆς Ναβάρρας· τὸ καλαθάκι στὸ σπίτι της. Τὸ καλαθάκι εἶνε κειμήλιο πολυτελείας, ἀλλὰ γυναικεῖο.

— Κάμη, πρόσθεσε ἡ Αἰκατερίνη, ἐξακολουθῶντας πάντα νὰ χαμογελᾶ, Ἐγὼ τὸ μεταχειρίσθηκα γιὰ νὰ βάζω πότε τὰ γάντια καὶ πότε τὸ μαντιλάκι μου. Μοῦ τὸ χάρισε ὁ βασιλεὺς Χριστιανὸς Α' ὅταν ἦρθε στὴ Γαλλία....

— Μέν ἄλλαξε προορισμό, εἶπε τότε ὁ Μαγιάκ. Τώρα ἡ Μεγαλειότης τῆς ἡ βασίλισσά μου φυλάει κ' αὐτὴ ἐκεῖ μέσα τὰ χειρόκτια της.

— Λέτε ; ἔκαμε ἡ Αἰκατερίνη ω' ἕναν ἀποπροσανατολισμό, κάτω ἀπ' τὸν ὁποῖο μὲ δυσκολία κρύβονταν ἡ ἄγρια χαρὰ ποὺ αἰσθάνθηκε ἡ καρδιά της.

— Μάλιστα, πρόσθεσε ὁ Θεόδοτος. 'Αγαπᾶ τὴ βασίλισσα τῆς Ναβάρρας σὰν μητέρα μου καὶ τὴν παρακάλεσα νὰ μοῦ φυλάξη τὸ καλαθάκι ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ....

— Ἐκάματε πολὺ καλά, παιδί μου ! τὸν διέκοψε ἡ Αἰκατερίνη. Ὁ κόμης λίγο ἔλειψε νὰ πέση λιποθυμιὰ, ἀκούγοντας τὴ βασιλοπούλα νὰ τὸν λέη γιὰ πρώτη φορὰ ἐπαιδί της».

— Ὡς τὴν ἡμέρα, εἴπατε ;.... συνέχισε ἡ βασιλομήτωρ.

— Ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ μοῦ μιλήσετε γιὰ τὸ.... τὸ μυστικὸ ποὺ ἀναφέρτε, εἶπε ὁ κόμης, ξαναστέφοντας στὴν πρώτη του μελαγχολία.

Ἡ Αἰκατερίνη σώπασε γιὰ λίγο καὶ ἐξακολούθησε :

— Κόμη, μάθετε, ὅτι σᾶς παρακολουθῶ βῆμα μὲ βῆμα, γιὰ νὰ μάθω τί ἐκάματε ἢ τί σκοπεύετε νὰ κάμετε, γιὰ νὰ σᾶς προστατεύσω ἐν ἀνάγκῃ. Δὲν θὰ εἴχατε λοιπὸν τὴν περιέργεια νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ ἔχω γιὰ τὸν ἔρωτά σας πρὸς τὴν 'Αλίκη ντὲ Λούξ ;

Ὁ κόμης στὰ λόγια αὐτά, κυριεύτηκε ἀπὸ δεύτερη συγκίνησι.

— Ναί, συνέχισε ἡ Αἰκατερίνη, ἐνδιαφέρομαι πολὺ γιὰ τὸ εἰδύλλιό σου αὐτό. Καὶ γιὰ νὰ σοῦ τὸ ἀποδείξω, ἀπαφάσισα νὰ σᾶς συμφιλιώσω μὲ ἰδιαίτερο τρόπο τὸν ἴδιο. Αὐτὸ ἔχω νὰ σοῦ πῶ ἐπὶ τοῦ παρόντος. Καὶ τώρα ἀπὸ χαρά, ὁ κόμης φίλησε τὸ χέρι τῆς βασιλομήτορος

— Γρήγορα, γρήγορα ! διέταξε. Τὸν εἶδα πρὸ ὀλίγου... Εἶνε ἐκεῖ κάτω... Πηγαίνετε νὰ τὸν φέρετε ἐδῶ.... Θεέ μου ! Θεέ μου !....

Εἶχαν εὐγενεῖς ἔτρεξαν μαζὺ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ περιφήμου γιατροῦ.

Ἐντωμεταξὺ ὅμως, χάρις σ' ἕνα φάρμακο ποὺ εἶχε μαζύ της μέσα σ' ἕνα μπουκαλάκι ἡ Αἰκατερίνη, ἡ βασίλισσα τῆς Ναβάρρας ξαναβρῆκε τὶς αἰσθήσεις της καὶ ψιθύρισε :

— Δὲν εἶνε τίποτε... Φαίνεται πὼς συγκινήθηκα πολύ... Ἔπειτα ἔκανε κ' ὑπερβολικὴ

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΚΥΛΙΣΤΗΚΑΝ ΣΤΟ ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΒΟΡΒΟΡΟ

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ ΒΟΡΓΙΑ

ΣΤ'.

ΠΩΣ είδαμε στὸ προηγούμενο φύλλο, ἡ Λουκρητία Βοργία, ἡ κόρη τῆς Ρόζας Βανόσα ποὺ δὲν εἶχε κλείσει ἀκόμα τὰ δεκάξη της χρόνια, ἄρχισε νὰ ἐρωτοτροπῆ μὲ διαφόρους εὐγενεῖς ἐπισκέπτας τῆς μητέρας της, ὅπως ἦταν ὁ Νικόλαος ντ' Ἀλβεργέντε κι' ὁ Μάρκελλος Κανδιάνο.

Ἡ μητέρα της τὰ παρακολουθοῦσε ὅλα αὐτά, μὲ περιέργεια βέβαια, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ θέλη ν' ἀνακατευτῆ στὶς αἰσθηματικὲς ὑποθέσεις τῆς θυγατέρας της. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἴδια ἦταν τόσο πολὺ ἀπασχολημένη μὲ τὶς δικές της περιπέτειες, ὥστε δὲν τῆς ἔμενε καιρὸς νὰ ἐνδιαφερθῆ γιὰ τίποτε ἄλλο.

Μιὰ βραδειά, ὁ Ἀλβεργέντε, ἐπωφελούμενος τῆς ἐλευθερίας ποὺ παρεῖχε ἡ Ρόζα στὴν κόρη της, χώθηκε ἀπαρατήρητος στὸ δωμάτιο τῆς Λουκρητίας, γονάτισε μπροστά της καὶ τῆς ἐξέφρασε μὲ φλογερὰ λογάκια τὸ αἴσθημά του.

Μέχρι τότε, ἡ Λουκρητία δὲν τοῦ εἶχε παραχωρήσει, παρὰ ἐλάχιστα δείγματα τῆς ἀγάπης της : μερικὰ φιλιὰ στὸ μέτωπο καὶ τίποτε ἄλλο. Ἀπὸ φόβο λοιπὸν νὰ μὴν τὸν χάση, τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν κράτησε κοντά της ἀρκετὲς ὧρες.

Ὅταν ὁ εὐτυχὴς Ἐνετὸς ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Λουκρητίας, ἦταν ἀρκετὰ προχωρημένη ἡ ὥρα. Πέρασε γρήγορα—γρήγορα τὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τράβηξε πρὸς τὴν Πιατσέτα, ὅπου θὰ συναντοῦσε τὴ γόνδολά του.

Καθὼς ὅμως προχωροῦσε, ἀντιλήφθηκε ξαφνικὰ ἕναν ἄγνωστο προσωπαδοφόρο, ποὺ τοῦ ἔφραξε τὸ δρόμο καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ σταθῆ. Ὁ ὑποτότης Ἀλβεργέντε ἦταν γενναῖος κι' ἐπιδεξιώτατος ξιφομάχος. Γι' αὐτὸ δὲν ἐτοιμάζτηκε πολὺ ἀπ' αὐτὴ τὴ νυχτερινὴ συνάντησι.

—Τί θέλεις ἀπὸ μένα ; ρώτησε μόνον τὸν ἄγνωστο.

—Νὰ σὲ σκοτώσω ! τοῦ ἀπάντησε ἀπότομα ἐκεῖνος.

—Νὰ μὲ σκοτώσῃς ! Καὶ νομίζεις, ὅτι θὰ σοῦ τὸ ἐπιτρέψω ἐγώ ;

—Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε !

—Καλά, καὶ τί ἔχεις μαζύ μου ;

—Θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ, ὅταν θὰ σὲ ἰδῶ νὰ ξεψυχᾶς....

—Ὤ, ὤ ! Τὸ ἔχεις γιὰ σίγουρο λοιπόν ; Ἔχεις τόσο μεγάλη ἐκτίμησι στὸν ἑαυτό σου ;

—Φυσικά, ἀφοῦ γνωρίζω ὅτι δὲν βαστᾶς ἐπάνω σου πειὰ τὸ δαχτυλίδι ποὺ θὰ σ' ἔκαναν ἀθάνατο.

—Ὤ, ὤ ! Βλέπω πὼς εἶσαι πολὺ καλὰ πληροφορημένος, φίλτατέ μου. Στοιχηματίζω, ὅτι θἄχῃς πολλὲς σχέσεις μὲ τὴν οἰκογένεια Βανόσα.

—Ἴσως....

—Μπορεῖ νὰ εἴμαστε μάλιστα γνωστοί, φίλοι....

—Δὲν ἀποκλείεται.

—Μήπως ἐδολοφόνησες ἐσὺ τὸν Μάρκελλο Κανδιάνο ;

—Λὲν λέω ὄχι.

—Λοιπόν, ἂς δοκιμάσουμε τώρα νὰ ἰδοῦμε ποιὸς ἀπ' τοὺς δυό μας παίζει καλύτερα τὸ σπαθί...

Λέγοντας τὰ λόγια αὐτά, ὁ Ἱπότης διασταύρωσε συγχρόνως τὸ ξίφος του μὲ τὸν ἀντίπαλό του, ἀλλ' ἀπὸ τὰ πρῶτα χτυπήματα ἀντελήφθη πὼς εἶχε ἀπέναντί του ἕναν ἰκανότατο ξιφομάχο. Τὸ σπαθὶ τοῦ προσωπαδοφόρου φαινόταν σὰν εὐλύγιστο καλάμι σὲ χέρια σιδερένια.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀλβεργέντε, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι φοβᾶται τὸν ἐχθρό του, ἐξακολουθοῦσε ν' ἀγωνίζεται μὲ ψυχραιμία καὶ ἀπειλοῦσε κάθε τόσο τὸ στῆθος τοῦ προσωπαδοφόρου, ὁ ὁποῖος ἀμυνόταν μὲ πολλὴ προφύλαξι.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔμειναν κι' οἱ δυό τους ἀκίνητοι καὶ ὁ εὐγενὴς Ἐνετὸς ἀνέπνευσε, νομίζοντας πὼς εἶχε τελειώσει ἡ μονομαχία. Ἡ ἐλπίδα του ὅμως ἦταν ἀπατηλή, γιατὶ ὁ ἀντίπαλός του ἄλλαξε ἀμέσως στάσι καὶ τοῦ ἐπιτέθη ἐκ νέου πιὸ ἀπότομα καὶ πιὸ ὁρμητικά.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπροσδιτης αὐτῆς μονομαχίας ὑπῆρξε φοβερὸ γιὰ τὸν Ἀλβεργέντε, γιατὶ σὲ μιὰ στιγμή, ὁ ἀντίπαλός του τοῦ τρύπησε μὲ μιὰ σπαθιά, τὸ λαιμὸ γιὰ τὸ πέρα—πέρα ! Ὁ ὑπότης σωριάστηκε κατὰ γῆς, βγάζοντας ἀπ' τὸ στόμα του ἕνα κῦμα αἵματος !

Τότε ὁ ἄγνωστος ἔβγαλε τὴν προσωπίδα του καί, σκύβοντας ἐπάνω ἀπ' τὸ θῦμα, τοῦ εἶπε :

—Δὲς τώρα ποιὸς εἶνε ἐκεῖνος ποὺ σ' ἐσκότωσε....

Ὁ εὐπατρίδης, ἂν καὶ ἐτοιμοθάνατος, βρῆκε τὴ δύναμι νὰ κυτάξῃ κατὰ πρόσωπο τὸν φονέα του.

—Φρίκη ! τραύλισε. Ὁ Καῖ....

Δὲν μπόρεσε ὅμως ν' ἀποτελειώσῃ τὴ λέξι, γιατὶ ὁ ἀντίπαλος τοῦ βούλωσε τὸ στόμα του μὲ τὸ χέρι του. Καὶ μετὰ λίγα δευτερόλεπτα, ὁ δεύτερος λατρευτὸς τῆς Λουκρητίας ἦταν νεκρός....

* * *

Ἐνῶ συνέβαιναν τὰ δραματικὰ αὐτὰ περιστατικά, ἡ Λουκρητία βρισκόταν στὸ δωμάτιό της κι' ἑτοιμαζόταν νὰ πλαγιάσῃ. Ἀλλὰ ἦταν νύχτα καλοκαιρινή, ἔκανε πνιγηρὴ ζέστη καὶ ἡ νέα δὲν βαζόταν νὰ κοιμηθῆ.

Μισόγυμνη ὅπως ἦταν, ἔσβυσε τὰ κεριά, γιὰ νὰ μὴ φαίνεται ἀπ' ἔξω καὶ ἀκούμπησε ἐπάνω στὸ παράθυρο. Τὸ μέγαρο ἔβλεπε πρὸς τὴν πλατεῖα τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, πλάϊ στὸ μεγάλο κανάλι, καὶ ἡ Λουκρητία μποροῦσε νὰ θαυμάζῃ ἀπ' τὴ θέσι της τὶς γόνδολες ποὺ γλυστροῦσαν ἐπάνω στὰ ἤσυχα νερά. Ὁ οὐρανὸς ὅμως ἀτσάλινο ἦταν σκεπασμένος μὲ πυκνὰ κατάμαυρα σύννεφα, ποὺ π' αὐλάκωναν κάθε τόσο λαμπηδὲς ἀστραπές.

Ἔξαφνα, ἄκουσε στὴν πόρτα τῆς κάμαρᾶς της ἕνα χτύπημα. Ἡ κόρη ἀνασκίρτησε. Ποιὸς μποροῦσε νάναι τόσο ἀργά ; Μήπως ἡ μητέρα της ἦταν ἀδιάθετη καὶ εἶχε στείλει κανενὰ ὑπηρέτρια γιὰ νὰ τὴ φωνάξῃ κοντά της ;

—Ποιὸς εἶνε ; ρώτησε ἀστόν.

—Ἄνοιξε ! Ἐγὼ εἶμαι... ἀποκρίθηκε μιὰ ὑπόκωφη φωνή.

Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ Καίσαρος, τοῦ ἀδελφοῦ της. Ἡ Λουκρητία, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ ντυθῆ, σηκώθηκε κι' ἄνοιξε. Ὁ Καῖσαρ μπῆκε μέσα. Ἡ Λουκρητία θέλησε ν' ἀνάψῃ τὰ κεριά, ἀλλὰ ὁ ἀδελφός της τὴν ἐμπόδισε.

—Εἶνε περιττό, τῆς εἶπε, πλησιάζοντάς την ἀπ' τὸ χέρι. Δὲν μοῦ χρειάζεται φῶς γιὰ νὰ κουβεντιάσουμε....

—Ὅπως θέλεις..

Ὁ Καῖσαρ ρίχτηκε σ' ἕνα ντιβάνι κοντὰ στὸν ἀδελφή του κάθησε κοντά του.

Γιὰ λίγες στιγμὲς ἐπεκράτησε σιωπή. Ἡ μπόρα ἔξω πλησίαζε... Τὰ παράθυρα φωτίζονταν ἀπ' τὶς ἀστραπές.

—Λοιπόν, ρώτησε γελώντας ἡ Λουκρητία. τί ἔχεις, Καῖσαρ, νὰ μοῦ πῆς ;

—Μὴ γελᾶς ! τῆς παρατήρησε αὐτὸς ἀπότομα.

—Ἄ, δὲν θέλεις νὰ γελῶ ; Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο ; Μήπως σπνέθη κανένα δυστύχημα ;

—Σὲ μένα ; Ὄχι !

—Τότε, σὲ ποιόν ;

—Θὲς νὰ τὸ μάθῃς ; Θὰ σοῦ τὸ πῶ. Σκότωσα πρὸ ὀλίγου ἕναν ἄνθρωπο....

—Θεέ μου !

—Μάλιστα, Λουκρητία. Δὲν θὰ ξαναδῆς πειὰ τὸν Νικόλαο ντ' Ἀλβεργέντε, ὅπως δὲν ξαναεῖδες οὔτε τὸν Μάρκελλο Κανδιάνο,...

—Ἐσὺ λοιπὸν ἐσκότωσες τὸν Μάρκελλο ;

—Ἐγώ !

—Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο ;

—Θέλεις νὰ τὸν μάθῃς ; Γιατὶ

□□□□ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ □□□□

Ὁ Μουνὲ Σουλλύ, στὸ ρόλο τοῦ Ἀμλέτου.
(Ἔργον τοῦ Νταρζάν)

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

—Τὸ ἔθιμο νὰ φοροῦν «μάσκες» κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἀποκριᾶς, ἔχει τὴν προέλευσί του ἀπὸ τὶς Βενετσιάνικες ἑορτὲς τοῦ 16ου αἰῶνος.

—Ἀπὸ τὶς σύγχρονες μάσκες, ἡ πιὸ φανταστικὲς καὶ πολυτελεῖς εἶναι ἡ Κινέζικες.

—Σ' ὅλα τὰ Κινέζικα θέατρα, οἱ ἥρωες καὶ ἡ ἡρωΐδες, στὰ διάφορα ἔργα, παρουσιάζονται σὰν σκηνή, φορῶντας ἀνάλογες μάσκες μὲ τὰ χρώματα ποὺ ὑποδύονται.

—Ἡ μάσκα συνειθίζόταν ἐπίσης καὶ στὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ θέατρο.

—Οἱ ἱστορικοὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι πρῶτος ποὺ εἰσήγαγε τὶς μάσκες στὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ θέατρο, ἦταν ὁ Αἰσχύλος.

—Στὴ Γαλλία χρῆσις τῆς μάσκας ἔγινε γιὰ πρώτη φορὰ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἑρρίκου Δ' καὶ ἦταν ἀποκλειστικὸ προνόμιο τῶν ἀρίστων καὶ τῶν εὐγενῶν κυριῶν.

—Στὸ Ζεϊντσλὰφ τῆς Γερμανίας, ἕνας σοφὸς γεωπόνος, ἐπέτυχε τὴν παραγωγὴ φράουλες μέσα σὲ γλάστρες, ἐντὸς 40 ἡμερῶν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τοῦ φωτὸς ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων.

—Στὸν Καναδᾶ, ἐπειδὴ οἱ ἀγροτικοὶ συνοικισμοὶ ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὶς πολιτεῖες καὶ τὶς κωμοπόλεις, γιὰ νὰ μὴ μένουν ἀγράμματα τὰ παιδιὰ τῶν ἀγροτῶν, ἐτέθησαν πελευτταῖα εἰς χρῆσιν τὰ λεγόμενα «περιφερειακὰ σχολεῖα».

—Ἐκεῖ δηλαδὴ, ξεκινᾶ ἀπ' τὴν Ὀτάβα μιὰ ἁμαξοστοιχία, ἡ ὁποία ἀφίνει σὲ κάθε ἀγροτικὴ περιοχὴ κι' ἀπὸ ἕνα βαγόνι μὲ τοὺς δασκάλους του.

—Ὅλη τὴν ἡμέρα γίνονται τὰ μαθήματα μέσα στὰ βαγόνια αὐτὰ κι' τὸ βράδυ ξεκινᾶ ἡ ἀτμομηχανὴ καὶ παραλαμβάνει τὰ βαγόνια μὲ τοὺς δασκάλους.

—Στὰ ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Παρούσσβιτς—Ἀμερικῆς— ἐτελείωσαν πρὸ ἡμερῶν ἡ ἐργασίες τῆς βαθύτερας ὑπογείας στοᾶς, ποὺ ἔχει γίνει ἕως τώρα.

—Ἡ ἐργασίες αὐτὲς διήρκεσαν τρία χρόνια. Ἡ στοὰ ἐπερχώρησε σὲ βάθος 2.150 μέτρων. Ἔπειτ' ἀπὸ ὅλον αὐτὸ τὸ τερατώδες ἔργον ἦταν ἡ ἀνεύρεσις κοιτασμάτων ἀνθρακος.

—Ἀπὸ μιὰ τελευταία στατιστικὴ ἑνὸς Ἀγγλου ἐξερευνητοῦ μαθαίνουμε, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1925—1931 καταγράφθηκαν στὰς Ἰνδίας 5.000 ἄνθρωποι ἀπὸ ἄγρια θηρία.

—Στὸ Ὀχάϊο τῆς Ἀμερικῆς τὰ τροχιοδρομικὰ ὀχήματα, ποὺ κυκλοφοροῦν ἀπὸ πέρυσι, εἶνε κινούμενα μὲ ἀλουμίνιο.

—Στὰ Ἀμερικανικὰ λεπροκομεῖα ποὺ βρίσκονται στὰς Φιλιππίνας νήσους, νοσηλεύονται 9—11 χιλιάδες λεπρῶν.

—Σ' ὅλο τὸν κόσμο ὑπάρχουν 2.796 ὁμολογοῦντα γλῶσσαι. Ἐξ αὐτῶν, ἡ κυριώτερες ἀνέρχονται σὲ 896 καὶ μὲ μικρομέσες ὡς ἑξῆς :

—Ἐβραϊκὴ 48, Ἀσσὶα 153, Ἀφρικὴ 118, Ἀμερικὴ 424 καὶ Ὠκεανικὴ 117.

—Ἡ ἀξία τῆς νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας ἐκτιμᾶται σὲ 150 ἑκατομ. λιρετπῶν, δηλαδὴ σὲ 600.000.000 δραχμῶν.

—Σύμφωνα μὲ τὴν τελευταία ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς Γαλλίας, ὁ πληθυσμός της ἀνέρχεται σὲ 41.834.923. Ἐξ αὐτῶν 38.944. 000 εἶνε Γάλλοι καὶ 2.890. 923 Ξένοι.

—Ἀ, ἄ, καλὰ ποὺ μὲ εἰδοποίησες... Ἔστω. Δέχομαι νὰ μείνω γυμνὴ... Δὲν θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς ὅμως τοὐλάχιστον νὰ πεντρευτῶ ;

—Εἶσαι πολὺ νέα ἀκόμα γιὰ γάμο....

—Τί, δὲν θὰ μὲ ἀφήσῃς νὰ πάρω οὔτε σύζυγο ; Ὁμολογῶ, ὅτι ἡ ἀπόψεις αὐτὴ μοῦ φαίνεται πολὺ παράλογη, ἂν καὶ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἀδελφό μου...

Ξαφνικὰ χτύπησε ἡ πόρτα καὶ συγχρόνως ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ποὺ ἔλεγε :

—Ἔ, Λουκρητία, ἄνοιξε ! Εἶμαι ἐγώ, ὁ Φραγκίσκος...

—Ὁ ἀδελφός μου Φραγκίσκος ! Ἔκαμε ὁ Καῖσαρ σκαθρωπάζοντας. Τί θέλει πάλι αὐτός ;

—Τώρα θὰ μάθουμε, τοῦ ἀποκρίθηκε ἡ Λουκρητία.

Ἄναψε γρήγορα τὰ κεριὰ τοῦ δωματίου της, ἔρριξε ἐπάνω της ἕνα φόρτο, ποὺ βρῆκε πρόχειρο, καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα.

Ὁ Φραγκίσκος ἦταν μεγαλείτερος κατὰ ἕνα ἔτος ἀπὸ τὸν Καίσαρα ποὺ δὲν εἶχε κλείσει ἀκόμα τὰ δεκαοκτὼ χρόνια. Δὲν ἦταν τόσο ὡραῖος, ὅσο ὁ ἀδελφός του, ἀλλὰ εἶχε μιὰ γλυκειὰ ἔκφρασι στὸ πρόσωπό του.

Μπαίνοντας μέσα, ἐχαιρέτησε φιλικὰ τὴ Λουκρητία καὶ ἀγκαλιάστηκε τὸν Καίσαρα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : *Ἡ συνέχεια.*

ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΜΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Ν. ΛΥΤΡΑ

Ὁ καλλιτέχνης μὲ τὴ μεγάλη καρδιὰ καὶ τὸν ἀδαμάντινο χαρακτῆρα. Ἡ ἐκτίμησίς του πρὸς τὸν Γύζη. Στὸ Μέναχο. Ὅπου ὁ Πιλότι βγαίνει γελασμένος. Μετὰ τὴν ἔξωσι τοῦ Ὄθωνος. Ἡμέρες μποεμισμοῦ. Ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ Λύτρα. Ὅπου ἀρνεῖται νὰ δεχτῇ νὰ τοῦ χτίσουν σπίτι δωρεάν, κτλ.

Γιὰ τὸν ὀνομαστὸ καλλιτέχνη τοῦ περασμένου αἰῶνος, τὸν ἀείμνηστο Νικηφόρο Λύτρα, κυκλοφοροῦν πολλὰ ἀνέκδοτα. Σήμερα θὰ διηγηθοῦμε μερικὰ ἀπ' αὐτά, τὰ πιὸ χαρακτηριστικά :

Ὁ Λύτρας συνδεόταν πάντα φιλικώτατα μὲ τὸν Γύζη, τὸν ὁποῖο ἐθαύμαζε καὶ ὁ ὁποῖος ἦταν νεώτερός του κατὰ ἑφτὰ χρόνια.

Ὅταν ὁ Λύτρας ἐστάλη, χάρις στὶς ἐνέργειες κάποιου φιλοτέχνου ὁμογενοῦς μας, ὡς ὑπότροφος στὸ Μόναχο, ἐπέμενε νὰ στείλουν μαζύ μ' αὐτὸν γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ καὶ τὸν Γύζη. Σὲ μιὰ στιγμὴ μάλιστα ἔφτασε νὰ πῇ τὸ ἑξῆς ὑπέροχο :

—Ἀφοῦ δὲ στέλνετε μαζύ μου καὶ τὸ Γύζη, θὰ παραιτηθῶ κι' ἐγὼ ἀπὸ τὴν ὑποτροφία. Αὐτὸς ἔχει μεγαλείτερο ταλέντο ἀπὸ μένα !

* * *

Δὲν εἶνε ὅμως αὐτὸ τὸ μοναδικὸ δεῖγμα τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς καλωσύνης τοῦ Ἕλληνος καλλιτέχνου ποὺ μᾶς ἐχάρισε τόσους ὑπέροχους πίνακες.

Ὅταν ὁ Γύζης πῆγε ὡς ὑπότροφος στὸ Μόναχο, πέντε χρόνια μετὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Λύτρα, ὁ τελευταῖος ποὺ ἦταν τότε τελειόφοιτος τῆς σχολῆς τοῦ Πιλότι, τὸν ὑποστήριξε πολὺ στὰ πρῶτα βήματά του.

Ὅταν ὁ Λύτρας ἐτρόκειτο ἀργότερα νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Μόναχο, ὁ Γύζης τὸν παρακάλεσε νὰ τὸν συστήσῃ στὸν Πιλότι γιὰ νὰ τὸν δεχτῇ στὴ σχολή του καὶ συνάμα τοῦ ἔδωσε μερικὰ ζωγραφικὰ σχέδιά του γιὰ νὰ τοῦ τὰ δείξῃ.

Ὁ Πιλότι ὅμως δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐπίδοσι τοῦ νεαροῦ Ἕλληνος καὶ εἶπε στὸ φίλο τοῦ Γύζη :

—Δυστυχῶς ὁ συμπατριώτης σας δὲν ἀξίζει τίποτε καὶ νὰ τοῦ πῆτε νὰ μὴ χάνῃ τὸν καιρό του, σπουδάζοντας ζωγραφική....

—Ἀδύνατον νὰ τοῦ πῶ τέτοιο πρᾶγμα, ἀπάντησε ὁ Λύτρας. Ἅμα τοῦ τὸ πῶ, θὰ τὸν ἀπελπίσω καὶ δὲν ξέρω τί μπορεῖ νὰ κάμῃ στὴν ἀπόγνωσί του. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἔχει τόσον πόθο νὰ ἐργασθῇ κοντά σας, ὥστε ἂν δὲν τὸν δεχθῆτε, θὰ πάθῃ μεγάλο κακό. Στὸ κάτω—κάτω, ἂν θέλετε τὴ γνώμη μου, νομίζω πὼς θὰ γίνῃ καλὸς ζωγράφος.

—Δὲν τὸ πιστεύω, ἐπέμεινε ὁ Πιλότι.

Ἐν τούτοις, μὴ θέλοντας νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν λαμπρό του μαθητή, προσέλαβε στὸ ἐργαστήριό του τὸν Γύζη. Μετὰ ἕξη μῆνες, ὁ Λύτρας, εὐρισκόμενος ἤδη στὴν Ἀθήνα, ἔλαβε ἀπ' τὸν δάσκαλό του τὸ ἀκόλουθο γράμμα :

«Ὁ συμπατριώτης σας Γύζης μὲ διέψευσε οἰκτρά. Σοῦ εἶχα πεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίδα ἐκ μέρους του. Τώρα σοῦ λέω πὼς θὰ γίνῃ μεγάλος ζωγράφος καὶ θὰ τὸ θεωρῶ καύχημά μου ὅτι ὑπῆρξα καθηγητής του».

* * *

Μετὰ τὴν ἔξωσι τοῦ Ὄθωνος καὶ τὴν ἀλλαγὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὑποτροφία τοῦ Γύζη διεκόπη καὶ ὁ καλλιτέχνης πέρασε στὸ Μόναχο μέρες ἀληθινὰ μπουέμικες.

Εὐτυχῶς ὕστερ' ἀπὸ λίγο καιρό, βρέθηκε ἕνας συμπατριώτης του, ὁ ὁποῖος, κατὰ σύστασιν τοῦ καθηγητοῦ του, τοῦ παραχώρησε τὰ μέσα νὰ συνεχίσῃ τὶς σπουδές του.

Μόλις τὸ ἔμαθαν αὐτό, οἱ συμμαθηταὶ τοῦ Λύτρα, τὸν ὑποδέχτηκαν πανηγυρικώτατα. Στόλισαν μὲ λουλούδια τὴ σκάλα τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐπάνω στοὺς τοίχους τῶν ἐργαστηρίων ἔγραψαν μὲ μεγάλα γράμματα τὸν ἀριθμὸ 2.000. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς φανέρωνε τὸ χρηματικὸ ποσὸν τῆς νέας ὑποτροφίας τοῦ Λύτρα.

* * *

Κάποτε μιὰ πλουσιωτάτη κυρία τῶν Ἀθηνῶν, θέλοντας νὰ δείξῃ τὴν ἐκτίμησί της πρὸς τὸ Λύτρα, τὸν ὁποῖο εἶχε προσλάβει ὡς δάσκαλο ζωγραφικῆς στὰ παιδιά της, προσφέρθηκε ν'... οἰκοδομήσῃ στὰ Ἀνάκτορα ἕνα σπίτι. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἤθελε νὰ προσκρούσῃ στὴν εὐαισθησία ἑνὸς ἀνθρώπου μὲ τόσο ὑψηλὸ φρόνημα καὶ ἀφιλοκέρδεια τοῦ τὸ ἔστειλε μὲ τὸν ὑπηρέτη της, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ πῇ στὸν Λύτρα πὼς ἡ κυρία ἐπιθυμοῦσε νὰ τοῦ χτίσῃ ἕνα σπίτι, ἀλλὰ ἤθελε νὰ μάθῃ πρῶτα τὸ ὕψος τοῦ ἐνοικίου ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ πληρώνῃ τὸ γοῦστο ποὺ ἔδειχνε ἄλλοτε καὶ ἔτσι τὸ σπίτι θὰ ἔμενε στὸ τέλος δικό του.

Ὁ Λύτρας ὅμως, ἐπειδὴ καταλάβε πὼς σκοπὸς τῆς φιλοτιμίας τῆς κυρίας ἦταν νὰ τὸν εὐεργετήσῃ, ἀρνήθηκε —ἂν καὶ ἦταν στενοχωρημένος οἰκονομικῶς ἐκείνον τὸν καιρὸ— νὰ δεχτῇ τὴ δωρεά, ποὺ τοῦ προσφέρθηκε ὡστόσο μὲ τόση διακριτικότητα.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΑΘΗΝΑ ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Τὸ ταξεῖδι στὴν ὑπόδουλη Ἑλλάδα τοῦ Ἄγγλου περιηγητοῦ Ταΐρνερ. Ἡ τρεῖς ἀδελφὲς Μακρῆ. Ἡ φτώχεια τους καὶ ἡ κατάντια τους. Ἡ ἀγαπημένη τοῦ Μπάϋρον. Ἡ ἐπίσκεψις στὴν Ἀκρόπολι. Ἡ λεηλασία τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπ' τοὺς ξένους. Τὸ σχολεῖο τῶν Φιλομούσων. Στὸ ἀρχοντιλῆκι τοῦ Βοεβόδα. Τὸ φτωχικὸ γεῦμα δυὸ Ἑλλήνων, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Τὰ σπουδαιότερα στοιχεῖα τῆς ζωῆς τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διέσωσαν οἱ διάφοροι περιηγηταὶ ποὺ κατὰ καιροὺς ἦρθαν στὸν τόπο μας. Οἱ περιηγηταὶ αὐτοὶ ἔγραψαν στὶς ἀναμνήσεις τους διάφορες ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες γιὰ τὰ ἤθη, τὴ ζωὴ καὶ τὴ διοίκησι τῶν Τουρκοκρατουμένων Ἀθηνῶν. Οἱ καλύτεροι περιηγηταὶ εἶνε οἱ Ἄγγλοι, οἱ ὁποῖοι ξεχωρίζουν ἀπ' τοὺς ἄλλους γιὰ τὴν παρατηρητικότητά τους καὶ γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῶν ἀφηγήσεών τους. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἄγγλων, ἐξαιρετικὴ θέσι κατέχει ὁ περιηγητὴς Οὐίλλιαμ Ταΐρνερ.

Ὁ Ταΐρνερ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς συνηθισμένους ἀρχαιολόγους, ποὺ γύριζαν γιὰ νὰ θαυμάσουν τὰ νεκρὰ μνημεῖα. Ἦταν ἕνας διπλωμάτης ἐκλεκτός, φίλος στενὸς τοῦ Γεωργίου Κάνινγ, ὁ ὁποῖος ἔγινε ἀργότερα πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας κι' ὁ ὁποῖος ἐβοήθησε ἐξαιρετικὰ τὴν ἀνάστασι τῆς Ἑλλάδος. Ὑπηρετοῦσε ὡς γραμματεὺς στὴν Ἀγγλικὴ πρεσβεία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸ 1812. Ὡς τότε, οἱ διάφοροι περιηγηταὶ ἐρχόντουσαν συνήθως στὴν Ἑλλάδα, χωρὶς νὰ ξέρουν οὔτε μιὰ λέξι Ἑλληνικά. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε τὸ μεγαλείτερο ἐλάττωμά τους, γιατὶ ἔτσι, μὴ μποροῦντας νὰ συνεννοηθοῦν μὲ τοὺς κατοίκους, περιορίζονταν νὰ γράφουν ὅ,τι τοὺς διηγοῦντο μερικοὶ γραμματισμένοι τοῦ τόπου.

Ὁ Ταΐρνερ ὅμως, πρὶν περιηγηθεῖ τὴν Ἑλλάδα, φρόντισε νὰ μάθη τὰ Ἑλληνικά. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν καὶ πολὺ δύσκολο, γιατὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα κυριαρχοῦσε στὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ὑπηρετοῦσε. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔμαθε τὰ Ἑλληνικά, κατέβηκε στὴν Ἑλλάδα, τὴν περιηγήθηκε καὶ τὴ γνώρισε ἀληθινά. Μποροῦσε καὶ κουβέντιαζε ἀπ' εὐθείας μὲ τοὺς κατοίκους κι' ἔτσι κατάλαβε τὴν πραγματικὴ ψυχολογία τοῦ ὑποδούλου Ἕλληνος.

Τὸ τρίτομο λοιπὸν ἔργο του, στὸ ὁποῖο διηγεῖται τὶς ταξειδιωτικές του ἐντυπώσεις του, ἀποτελεῖ ἀληθινὸ θησαυρὸ πληροφοριῶν καὶ εἶνε ἀπαραίτητο γι' αὐτοὺς ποὺ θέλουν ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου μας τῆς περιόδου ἐκείνης, ἡ ὁποία περιμένει ἀκόμα τὸν συγγραφέα της.

* * *

Ὁ Ἄγγλος διπλωμάτης ἔφτασε στὰς Ἀθήνας στὶς 15 Μαΐου 1813. Ἡ εἴσοδός του ἔγινε μὲ κάθε τιμή. Ἀσφαλῶς οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν θὰ εἶχαν πληροφορηθεῖ ποιὸς ἦταν, γιατὶ τὸν ὑποδέχτηκαν μ' ἐξαιρετικὴ εὐγένεια κι' ὅπου κι' ἂν πήγαινε, τὸν χαιρετοῦσαν φιλικώτατα μὲ τὴ φράσι:

— Καλῶς ὁρίσετε, ἐφέντη! ὅπως γράφει Ἑλληνικὰ ὁ ἴδιος στὸ βιβλίο του.

Ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας τοῦ εἶχε ἑτοιμάσει κατάλυμα στὸ σπίτι τοῦ Βιτάλη, ὅπου ὁ Ταΐρνερ βρῆκε ἀρκετὰ κοιμῆρο καὶ πολλὴ περιποίησι. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ τὸν ἐνθουσίασε περισσότερο, ἦταν ἡ θέα τοῦ Θησείου, τὸ ὁποῖο βρισκόταν μπροστὰ στὸ παράθυρό του.

«Μετὰ τὴν ἀφιξί μου, γράφει, ἐπῆγα ἀμέσως νὰ ἐπισκεφθῶ τὶς «τρεῖς Χάριτες» τῶν Ἀθηνῶν, δηλαδὴ τὶς «Κονσολίνες» (ἡ ὁποῖες ὀνομάζονταν ἔτσι γιατὶ ὁ πατέρας των ἦταν ἄλλοτε πρόξενος τῆς Ἀγγλίας στὰς Ἀθήνας), τὴ Μαριάννα, τὴν Τερέζα καὶ τὴν Κατερίγκω Μακρῆ. Ἡ δυὸ μεγαλείτερες ἦσαν καλοφτιαγμένες, ἀλλὰ ἡ μικρότερη, ἡ Τερέζα, ἦταν ὡραιότατη. Αὐτὴ εἶνε ἡ «Ζωή μου σὲ ἀγαπῶ» τοῦ λόρδου Μπάϋρον.

»Θεωρεῖται ἕνα εἶδος καθήκοντος γιὰ κάθε Ἄγγλο περιηγητή, νὰ ἐρωτευθῆ μιὰ ἀπὸ τὶς ἀδελρὲς αὐτές. Ἡ μεγαλείτερη μιλάει λίγα ἰταλικὰ καὶ καταλαβαίνει κάπως τ' ἀγγλικά. Εἶνε ἐξαιρετικῶς φτωχές, συντηροῦνται δὲ φτιάχνοντας ἐργόχειρα».

Αὐτὰ τὰ θλιβερὰ λόγια γράφει ὁ Ἄγγλος περιηγητὴς γιὰ τὶς τρεῖς θυγατέρες τοῦ πρώην προξένου τῆς Ἀγγλίας Μακρῆ, ἡ νεώτερη ἀπὸ τὶς ὁποῖες, ἡ Τερέζα, ἐνέπνευσε, ὡς γνωστόν, ἕνα περαστικὸ ἔρωτα στὸν Βύρωνα καὶ τὸν ἔκανε νὰ τὴν ἀπαθανατίση στὸ περίφημο ποίημά του μὲ τὸν τίτλο «Ζωή μου, σ' ἀγαπῶ».

* * *

Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή του αὐτὴ στὶς Κονσολίνες, ὁ Ταΐρνερ ἀνέβηκε στὸν ἱερὸ λόφο γιὰ νὰ θαυμάση τὰ μνημεῖα τῆς Ἀκροπόλεως. Σὰν Ἄγγλος, φυσικά, προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήση τὸν Ἔλγιν, ὁ ὁποῖος ἔκλεψε τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Παρθενῶνος. Καὶ βρίσκει μιὰ δικαιολογία πού, ὁμολογουμένως, δὲν μπορεῖ νὰ σταθῆ. Εἶνε ἐν τοιούτοις ἡ μόνη δικαιολογία, ποὺ ἀκόμη καὶ σήμερα προβάλλουν σχετικῶς οἱ Ἄγγλοι. Τελευταῖα μάλιστα γράφηκαν μὲ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἕνα σωρὸ ἄρθρα στὴν Ἀγγλία. Γράφει λοιπὸν ὁ Ταΐρνερ ὅτι ὁ Ἔλγιν ἔκανε καλὰ παίρνοντας τὰ ἀθάνατα αὐτὰ ἔργα, γιατὶ ἔτσι τὰ ἔσωσε, ἐνῶ ἂν ἔμεναν ἐδῶ, διότρεχαν τὸν κίνδυνο νὰ καταστραφοῦν ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Ἀλλὰ τὰ γεγονότα καὶ ἡ ἱστορία διαψεύδουν τόσο τὸν Ταΐρνερ, ὅσο καὶ τοὺς ἄλλους Ἄγγλους ποὺ παραδέχονται τὴν ἄποψί του. Γιατὶ οἱ Τοῦρκοι, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσουμε, δὲν κατέστρεφαν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα. Πολὺ περισσότερη καταστροφὴ καὶ διαρπαγὴ ἐπέστησαν ἀπὸ τοὺς ξένους περιηγητάς, οἱ ὁποῖοι φεύγοντας ἀπ' τὴν Ἑλλάδα ἔπαιρναν μαζύ τους ὅσα περισσότερα ἀρχαῖα μποροῦσαν, καὶ ἀπὸ τοὺς ντόπιους κατοίκους, οἱ ὁποῖοι κατέστρεφαν τὰ μνημεῖα γιὰ νὰ χτίσουν σπίτια μὲ τὸ ὑλικό τους, ἢ γιὰ νὰ κατασκευάσουν ἀσβέστη. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια.

Μετὰ τὴν Ἀκρόπολι, ὁ Ταΐρνερ ἐπεσκέφθη τὸ «Σχολεῖο τῶν Φιλομούσων», τὸ περίφημο αὐτὸ ἐκπαιδευτικὸ κέντρο, στὸ ὁποῖο, μαζὶ μὲ τὰ γράμματα, ἐκαλλιεργεῖτο μέσα στὴν ψυχὴ τῶν Ἑλληνοπαίδων ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ὁ πόθος γιὰ τὴν ἐλευθερία.

«Σήμερα τὸ πρωῒ — γράφει ὁ Ἄγγλος περιηγητὴς — ἐπισκέφθηκα τὸ Σχολεῖο τῶν Φιλομούσων καὶ γίνηκα συνδρομητής του. Μὰ κι' ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἄγγλοι περιηγηταὶ ποὺ ἐπεσκέφθησαν τὰς Ἀθήνας, ἔχουν γίνει συνδρομηταί του.

»Ὅταν ἡ πριγκήπισσα τῆς Οὐαλλίας ἐπισκέφθηκε ἀργότερα τὰς Ἀθήνας, στὸ 1816, δέχθηκε νὰ τεθῆ τὸ Σχολεῖο ὑπὸ τὴν προστασία της.

»Βρίσκεται ἐγκατεστημένο σὲ δυὸ πολὺ καλὰ δωμάτια. Ἡ μικρὴ συλλογὴ τῶν βιβλίων του, τὰ ὁποῖα προσέφεραν διάφοροι φιλόμουσοι, καὶ ὁ Ἕλλην δάσκαλός του, ὁ ὁποῖος εἶνε πολὺ μορφωμένος στὰ ἑλληνικά, ὑπόσχονται πολλὰ γιὰ τὸ μέλλον.

»Ἔχουν ἐπίσης ἕνα Μουσεῖο, στὸ ὁποῖο τοποθετοῦνται ἡ ἀρχαιότητες ποὺ βρίσκονται ἀπὸ Ἄγγλους περιηγητὰς καὶ ἡ ἀπαίς ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου τους ὄγκου δὲν εἶνε εὔκολο νὰ μεταρρθοῦν στὴν Ἀγγλία ἀπ' αὐτούς».

Ἡ τελευταία αὐτὴ παράγραφος εἶνε χαρακτηριστική. Ἐν πρώτοις δείχνει ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Τοῦρκοι κυρίαρχοί των δὲν κατέστρεφαν τὶς ἀρχαιότητες, ὅσες δὲν τοὺς ἔκλεβαν οἱ περιηγηταί, ἀλλὰ τὶς τοποθετοῦσαν σὲ Μουσεῖο. Καὶ δεύτερον, δείχνει τὴν ἀρπακτικότητα τῶν ξένων, ποὺ μόνον ὅσα δὲν μποροῦσαν νὰ κουβαλήσουν ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου βάρους των... μᾶς χάριζαν!

«Τὴν 1 μ.μ. — συνεχίζει ὁ Ταΐρνερ — ἐπῆγα μὲ νὰ προγευματίσουμε στοῦ κ. Ντ., ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ ὡραιότερο σπίτι στὰς Ἀθήνας, ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολι, πρὸς βορρᾶν, μὲ μαγευτικὴ θέα. Μετὰ τὸ πρόγευμα, ὁ οἰκοδεσπότης μᾶς ἔδειξε τὶς ζωγραφιές του, ἡ ὁποῖες ἐλπίζω νὰ δημοσιευθοῦν μιὰ ἡμέρα, γιατὶ περιλαμβάνουν τὶς καλύτερες καὶ ὡραιότερες ἐπο-

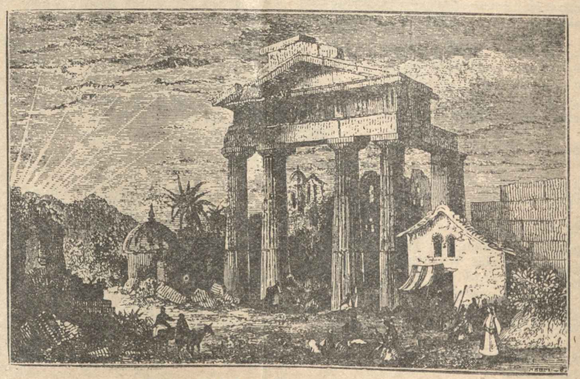

Η ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑ. — Ἀρχαῖα ἐρείπια.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟΥ Κ. ΦΑΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Β'.

('Ανέκδοτα, στιγμές, ἐπεισόδια)

Ὁ σατυρικὸ πνεῦμα τοῦ Σολωμοῦ ποτὲ δὲν ἔπαψε νὰ παράγη νέα δηκτικὰ ἐπιγράμματα. Καὶ στὴν ὡριμώτερη ἡλικία του, ἡ σάτυρα τὸν ἀτασχολοῦσε στὰ σοβαρά. Μὲ τὸν Μουστοξύδη, τὸν γνωστὸ ἱστορικὸ τῆς Κέρκυρας, τὸν συνέδεε μακρὰ καὶ στενὴ φιλία ἀπὸ τὴν Ἰταλία. Στὸ Μουστοξύδη ὁ Σολωμὸς χρωστοῦσε πολλά. Αὐτὸς τὸν σύστησε στὸ Μόντι καὶ τὸν ἔμπασε στὸ περίφημο φιλολογικὸ σαλόνι του στὸ Μιλάνο, ὅπου γνωρίστηκε μὲ τοὺς περισσότερους τότε ποιητὰς καὶ λογίους τῆς Ἰταλίας. Εὐγνωμονῶντας ὁ ποιητής, ὅταν πέρασε ἀπ' τὴν Κέρκυρα στὰ 1828, βάφτισε ἕνα παιδὶ τοῦ Μουστοξύδη. Δυστυχῶς ἡ φιλία αὐτὴ δὲν διήρκεσε πολύ. Ὁ Μουστοξύδης ἦταν δύστροπος καὶ κακεντρεχής. Ὁ Σολωμὸς ἐλευθέριος καὶ περιγελαστής. Σὲ λίγο τὰ χάλασαν. Καὶ τότε ὁ Σολωμὸς ἔγραψεν ἕνα φοβερὸ σατυρικὸ ἐπίγραμμα γιὰ τὸν Μουστοξύδη καὶ τὴ γυναίκα του, ποὺ δὲν τολμοῦμε κἂν νὰ τὸ παραθέσουμε. Ὅταν ὅμως ὁ Μουστοξύδης τύπωσε τὸν «Βίο τοῦ Αἰσώπου» ποὺ τόσο ἐκτιμήθηκε στὴν Εὐρώπη, ὁ ποιητὴς ἐνθουσιάστηκε καὶ τὸν ὠνόμασε «ἀνθοδέσμη κάθε σοφίας»!..

* * *

Ὁ Σολωμὸς ἀνεγνώρισε εὐθὺς ἀμέσως τὸ σατυρικὸ δαιμόνιο τοῦ ἀντιφατρόπου καὶ πολλὲς φορὲς τὸν καλοῦσε σπίτι του, γιὰ νὰ τοῦ διαβάση τοὺς σατυρικούς στίχους του. Ἡ «Βιογραφία» τοῦ Λασκαράτου, ποὺ τυπώθηκε στὰ 1833, πρωτοδιαβάστηκε στὸ σπίτι τοῦ Σολωμοῦ. Μάλιστα ὁ ποιητὴς διόρθωσε τὸ πολλοὺς στίχους της. Ὁ Σολωμὸς σ' ὅλη του τὴ ζωὴ παρακολουθοῦσε τὸν Λασκαράτο καὶ τὴ μελέτησε στάδι στάδι. Ὅταν μάλιστα ἔμαθε πὼς ὁ Λασκαράτος, σατιρίζοντας μερικοὺς ἀντιπάλους του στὴν Κεφαλλονιά, μετέβαλε τὸ γνωστὸ τραγούδι τοῦ Ὕμνου:

Ἀ τρακόσιοι, σηκω- τὰ παιδιά σας θέλει ἰ-
(θεῖτε (δῆτε
κι ξαναλθετε σὲ μᾶς, πόσο μοιάζουνε μὲ σᾶς.

Τὸ σατυρικὸ παρώδημα:

Ἀ τρακόσιοι, σηκω- τοὺς χαμάληδες νὰ δῆ-
(τε
κι ξαναλθετε σὲ μᾶς, πόσο ἀτίμασαν ἐσᾶς!

Ὁ Σολωμὸς ξέσπασε στὰ γέλια...

* * *

Συντρόφων τῶν καθαρευουσιάνων καὶ τῶν ἀρχαϊστῶν ὁ Σολωμὸς ἔτρεφε πραγματικὸν πάθος. Τὸν μάλωσε ἕβδομες, πὼς ἡ καθαρεύουσα καταπόδισε ἔδαφος καὶ πὼς ἡ δημοτικὴ παραμένει, τόσο τὸ πάθος του δυνάμωνε. Προϊστατο τότε στὴν Κέρκυρα τῶν ἀρχαϊστῶν ὁ Οἰκονομίδης, διάσημος ἑλληνιστής. Ὁ Σολωμὸς διέφυγε σ' αὐτὸν τὸν ἀντιπροσωπευτικώτερο τύπο τοῦ Σκοτωμένου καὶ τὸν σατύρισε στὸ «Διάλογο». Ὁ Οἰκονομίδης ἦταν τύπος ἀγαθός, περισσότερο σιγὰ κι' ἔλγεν ὅτιρος ἐμβριθές... Ἔδινε καὶ ἰδιωτικὰ μαθήματα σ' ὅλους σχεδὸν τοὺς νέους τῆς ἐποχῆς τῶν ἀντιμεγάλων διδάκτορων. Ὁ Σολωμὸς τὸν εἶχε στὸ στομάχι. Μιὰ μέρα, ἐνῶ περπατοῦσε στὴ Σπιανάδα, νὰ κι' ὁ Οἰκονομίδης, μὲ τὸ ἴδιο πάντα ὕφος. Ὁ ποιητὴς δὲν βάσταξε. Μόλις τὸν εἶδε, τὸν περιλουσε μὲ τὴν ἑξῆς καυστικὴ φράσι:

— *Καθηγητή, ποὺ παίρνεις τὰ τάλαρα σὰν ἄμμο,*
καὶ βάνεις ἄμμο στὰ μυαλὰ τῶν παιδιῶν!...».

Ὁ Οἰκονομίδης προχώρησε, χωρὶς νὰ μιλήση. Ἤξερε πόσον εὐέξαπτος ἦταν ὁ ποιητὴς σ' ὡρισμένες στιγμές του. Ἀλλ' ὁ Σολωμὸς ἐξεμάνη... Λέγεται πὼς τοῦ κατάφερε καὶ μερικὲς δημοσιλλιὲς στὸ κεφάλι. Εἶχεν ὅμως κάποιο δίκηο. Εἶχε μάθει πὼς ὁ Οἰκονομίδης διέδιδε πίσω του πὼς εἶνε «χαριτωμένος τρελλός». Τὸν συνέλαβε μάλιστα κάποτε νὰ κλείνη τὸ μάτι πρὸς ἕναν ἄλλο καθηγητή, ἐνῶ περιδιάβαζε στὴν πλατεῖα...

* * *

Ἐπίσης ὁ Σολωμὸς ἐδημιούργησε ἕνα κωμικώτατο ἐπεισόδιο καὶ στὸν καθηγητὴ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου στὴν Ἰόνιο Ἀκαδημία, Γιός. Ὁ Γιὸς ἦταν πολὺ ἄσχημος καὶ φαίνεται πὼς πείραζε τὸν Σολωμό. Στὶς ἰδιωτικὲς κουβέντες του δὲν ἔπανε νὰ τὸν κακολογῆ καὶ νὰ τὸν εἰρωνεύεται. Ἀλλ' ὁ Σολωμὸς δὲν χωράτευε προκειμένου γιὰ τέτοιες ὑποθέσεις. Ἡ Σάτυρα ξυπνοῦσε μέσα του μ' ὅλο τὸν φαρμακερὸ ἰό της. Ἕνα λοιπὸν ἀπόβραδο πηγαίνει στὴν Ἀκαδημία, κι' ἐνῶ οἱ μαθηταὶ σχολοῦσαν, τοὺς ἀπήγγειλε τὸ ἑξῆς τετράστιχο γιὰ τὸν Γιός:

Τῆς Μαϊμοῦς ὁ τρισπαπλος *Ὅλοι μὲ μᾶς φωνάξετε*
μαντέψετε εἶνε ποιός; *ὁ δόκτωρ εἶνε Γιός...*

Οἱ μαθηταὶ ἄρχισαν ἀμέσως νὰ τραγουδοῦν τὸ τετράστιχο αὐτό. Σὲ λίγο φάνηκε κι' ὁ Γιὸς κατεβαίνοντας τὰ σκαλιὰ τῆς Ἀκαδημίας. Οἱ μαθηταὶ σώπασαν γιὰ λίγο, μὰ μόλις ὁ Γιὸς ἀπομακρύνθηκε, πῆγαν ξοπίσω του καὶ σιγοτραγουδοῦσαν τὸ κωμικὸ τετράστιχο. Ἀπὸ μαγαν ξοπίσω ὁ Σολωμὸς παρακολουθοῦσε τὴ σκηνή, σιωπηλὸς καὶ σοβαρός, κρυφὰ ὁ Σολωμὸς παρακολουθοῦσε τὴ σκηνή, σιωπηλὸς καὶ σοβαρός, κρυφὰ ὁ Σολωμὸς παρακολουθοῦσε τὴ σκηνή, σιωπηλὸς καὶ σοβαρός, κρυφὰ ὁ Σολωμὸς παρακολουθοῦσε τὴ σκηνή, σιωπηλὸς καὶ σοβαρός, κατὰ τὴ συνήθειά του, καὶ φροῦντας τὸ ψηλό του καπέλλο, ποὺ καθημερινῶς σιδέφωνε.

* * *

Ὅταν ἦταν ὁ Σολωμὸς στὴν Κέρκυρα, ὅλοι ἤθελαν νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νάχουν σχέσεις μαζύ του. Ἡ δόξα του, ἡ εὐγενικιὰ ὁμιλία του, τὸ ντύσιμό του κι' ὅλα του γενικῶς προκαλοῦσαν ἐντύπωσι καὶ σχόλια. Ἰδίως οἱ Ἄγγλοι ἦσαν ξετρελλαμένοι μαζύ του. Τὸν καλοῦσαν στὰ σπίτια τους καὶ περνοῦσαν ἀλησμόνητες βραδειές. Ὡς κι' αὐτοὶ οἱ Ἀρμοσταί, ποὺ δὲν ἐδέχοντο σχεδὸν κανένα στὸ παλάτι τους, εἶχαν ἐπιτρέψει στὸ Σολωμὸ νὰ μπαίνη ἐλεύθερα, ὁποιαδήποτε στιγμὴ ἤθελε. Ἂν κι' ἔδειχνε ὅμως τόση συγκατάβασι στοὺς ξένους, τοὺς δικούς μας τοὺς κρατοῦσε σ' ἀπόστασι. Δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἐνοχλοῦν. Συνήθως τὸ δειλινὸ περιδιάβαζε μέσα στὸ παλαιὸ φρούριο καὶ κάτω ἀπὸ τὸ περιστύλιο τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἀπ' ὅπου ἡ θέα ἁπλώνεται μαγευτική.

Ἐκεῖ λοιπόν, ἕνα ἀπόβραδο, βλέπει ἕναν ἄγνωστό του Κερκυραῖο, συνοδευόμενο ἀπὸ κάποιον Ἄγγλο, νὰ τὸν πλησιάζη. Ὁ ἄγνωστος τὸν χαιρετᾶει κι' ἐκεῖνος συστάνει τὸ Σολωμὸ στὸν Ἄγγλο, ποὺ ἦταν ἀπὸ ἐπιθυμία νὰ γνωρίση ἕνα τόσο ἐξαιρετικὸ πρόσωπο. Ὁ ποιητὴς μ' εὐγένεια δέχεται τὸν Ἄγγλο καὶ τοῦ λέει μὲ εἰρωνικὸ μειδίαμα:

— Δὲν παίρνετε τὸν κόπο νὰ μοῦ συστήσετε καὶ σεῖς τὸν κύριο, ποὺ σᾶς σύστησε σὲ μένα;

Ὁ Ἄγγλος ἔμεινε κόκκαλο.

* * *

Κάποτε ὁ Σολωμὸς παράγγειλε στὸν Πολυλᾶ νὰ τοῦ στείλη ἀπὸ τὴ Νεάπολι μερικὰ ζευγάρια γάντια λευκά. Ὁ ποιητὴς εἶχε πάθος μὲ τὰ σπρα γάντια. Τὰ ἄλλαζε πολὺ συχνὰ καὶ διὸ φορὲς τὴν ἡμέρα. Τὰ δῶρα του στὴν ἀγαπημένη του ἀγγελικὰ ἦσαν πάντοτε γάντια. Ὁ Πολυλᾶς ὅμως φαίνεται πὼς παραμέλησε νὰ τοῦ στείλη τὰ γάντια κι' ὁ Σολωμὸς ἔγινε ἔξω φρενῶν. Δὲν ἤθελε ν' ἀκούση τίποτε. Μάταια ὁ Πολυλᾶς τοῦ ἐστελνε γράμματα ἱκετευτικὰ καὶ τὸν ὀνόμαζε σωτῆρα του κι' εὐεργέτη. Ὁ Σολωμὸς ἦταν ἀνένδοτος. Ἐπενέβησαν ὁ γέρο Μαρκορᾶς, ὁ Μάνεσης κι' ἄλλοι, ἀλλὰ τίποτε. Ἐπὶ τέλους, μιὰ μέρα, ἐνῶ περιδιάβαζε μ' ἄλλους σὲ κάποιον κῆπο, εἶδε μιὰ προτομὴ τοῦ Σωκράτη, πολὺ ἀσχημη καὶ κωμική. Ὁ Σολωμὸς δὲν βάσταξε.

— Μοιάζει τοῦ Πολυλᾶ, φώναξε κι' ἔσκασε στὰ γέλια.

Ἀλλ' ὅπως εἴπαμε, ὁ θυμὸς τοῦ ποιητῆ δὲν βαστοῦσε πολύ. Συγχωροῦσε. Καὶ μὲ τὸν Πολυλᾶ τὸ ἴδιο συνέβη. Τὸν συγχώρεσε. Κι' ὅταν ψυχορραγοῦσε, κι' ὁ Πολυλᾶς παράστεκε στὴν ἐπιθανάτια κλίνη του, ὁ ποιητὴς τὸν ὠνόμαζε «παιδί του».

Φ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

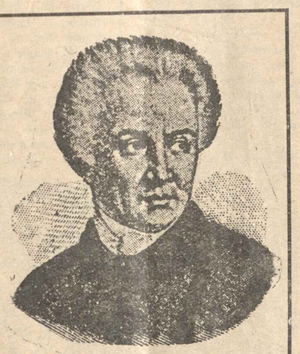

Ὁ Διονύσιος Σολωμός.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ERNESTO SERAO

Η ΠΑΡΑΔΟΠΙΣΤΗ

Η κυρία Γκολπτόνι ζοῦσε ἥσυχη, ἀποτραβηγμένη στὴ μικρὴ πολιτεία Καζέρτα. Μονάχα δυὸ φορὲς τὸ χρόνο δεχόταν μερικούς γνωστούς της κτηματίες καὶ μόνο τὶς δυὸ αὐτὲς μέρες χρησιμοποιοῦσε τὴν τραπεζαρία της. Ὅλο τὸν ἄλλο καιρό, ἡ κυρία Γκολπτόνι ἔτρωγε στὴν κουζίνα, μαζὶ μὲ τὴν ὑπηρέτριά της, μιὰ μικροῦλα δεκάξη χρόνων, ποὺ τῆς τὴν εἶχαν στείλει ἀπὸ τὸ χωριό.

Ἡ μικροῦλα αὐτὴ ὑπηρέτρια —Μαριέττα τὴν ἔλεγαν— ἦταν ἡ μόνη της συντροφιά. Ὅταν δὲν εἶχαν δουλειά, καθόντουσαν μαζὺ πίσω ἀπὸ τὶς κουρτίνες τοῦ παραθύρου κι' ἐσχολιάζαν τὰς τοιαλέττες καὶ τὰ καπέλλα τῶν γυναικῶν ποὺ περνοῦσαν. Δὲν τοὺς ξέφευγε τίποτε. Ἤξεραν τί φορέματα καὶ τί καπέλλο φοροῦσε κάθε γυναίκα τῆς Καζέρτας, ἤξεραν ὅλα τὰ κουτσομπολιὰ τῆς γειτονιᾶς. Ἡ Μαριέττα, μάλιστα, ἔφεργε κάθε μέρα πολύτιμες πληροφορίες στὴν κυρία της, ὅταν ἐγύριζε ἀπ' ἔξω μὲ τὰ ψώνια.

***

"Ενα μονάχα ἐλάττωμα εἶχε ἡ Μαριέττα : Ἀγαποῦσε πολὺ τὰ χρήματα ! Οἱ πλούσιοι ποὺ σπαταλοῦσαν τὰ χρήματά τους, δὲν ἔπρεπε —κατὰ τὴν ἀντίληψή της— νὰ ἦσαν πλούσιοι. Ἀλλὰ καὶ ἡ κυρία Γκολπτόνι ἐλάτρευε τὸ χρῆμα. Τὸ ἀγαποῦσε πιὸ πολὺ ἀπ' τὴν ὑπηρέτριά της. Αὐτὴ δὰ ἦταν πραγματικὰ παραδόπιστη ! Ξέροντας δὲ πὼς τῆς ἔμοιαζε σ' αὐτό της τὸ πάθος κι' ἡ Μαριέττα, ἔλεγε γι' αὐτὴ συχνὰ στὶς φίλες της :

—"Α, ἡ Μαριέττα μου εἶνε ἀληθινὸ μαργαριτάρι !... Πιὸ πολὺ ἀξίζει γι' αὐτὴν μιὰ δεκάρα, παρὰ ἐγώ !...

Ἡ μικροῦλα, ἀκούγοντας τὰ λόγια αὐτὰ τῆς κυρίας της, ἐνθουσιαζόταν πιὸ πολὺ γιὰ τὴ φιλοχρηματία της. Ὀνειροπολοῦσε νὰ γίνη μιὰ μέρα κι' αὐτὴ «κυρία», ν' ἀποχτήση δικό της σπίτι μὲ ὡραῖα ἔπιπλα, νἄχη μετοχὲς καὶ μετρητά, ὅπως τὰ εἶχε μαζέψει ἡ κυρία της εἴκοσι χρόνια τώρα, πεντάρα τὴν πεντάρα καὶ τὰ ἐφύλαγε μέσα στὸ μπαοῦλο της. Κι' ὅταν καμμιὰ φορὰ ἡ κυρία Γκολπτόνι ἄνοιγε τὸ μπαοῦλο της, ἐφώναζε τὴ Μαριέττα κοντά της καὶ, δείχνοντάς της τὸ θησαυρό της, τῆς ἔλεγε :

—"Εννοια σου καὶ θὰ σὲ βάλω στὴ διαθήκη μου. Θἄχης κάποιο μερτικὸ καὶ σὺ ἀπ' αὐτά !...

Ὕστερα ἀπὸ τὴν ὑπόσχεση αὐτή, ἡ Μαριέττα δέχτηκε νὰ μὴν παίρνη τὸ μισθό της ἀπ' τὴν κυρία της. Τὰ μηνιάτικά της θὰ φυλαγόντουσαν μέσα σ' ἕνα κουτὶ καὶ τὸ κουτὶ αὐτὸ θὰ τὸ κρυβαν σ' ἕνα μυστικὸ κελλάρι, ποὺ ἦταν πλάι στὴν κουζίνα. Δίπλα θὰ ἦταν ἕν' ἄλλο κουτί, στὸ ὁποῖο ἡ κυρία Γκολπτόνι θἄριχνε τὰ χρηματικά της δῶρα. Ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα θὰ ἦσαν τῆς Μαριέττας. Θὰ ἦσαν ἡ προῖκα της. Θὰ τἀπαίρνε ὅταν θὰ γινόταν εἴκοσι χρόνων καὶ θὰ παντρευόταν τὸν ξάδελφό της τὸν Τζοβάννι, ποὺ ἦταν τώρα στρατιώτης.

Ἔτσι ἡ Μαριέττα θυσιαζόταν πειὰ γιὰ τὴν κυρία της, προσταθῶντας πάντοτε νὰ τὴν εὐχαριστῆ ὅσο μποροῦσε περισσότερο. Οἱ μῆνες περνοῦσαν στὸ μεταξὺ καὶ ἡ περιουσία της διαρκῶς αὐξαίνε. Εἶχαν μαζευτεῖ κιόλας πεντακόσια φράγκα, σὲ ναπολεόνια, ποὺ ἄστραφταν, ὅπως ἄστραφτε ἀπ' τὴν καθαριότητα καὶ τὸ σπίτι.

***

Ἡ ζωὴ ἐξακολουθοῦσε ἔτσι στερεότυπη καὶ μονότονη. Ξαφνικὰ ὅμως, μιὰ μέρα ἡ κυρία Γκολπτόνι ἔπαθε ἀποπληξία. Ἀπὸ καιρὸ παρατηροῦσαν γιὰ τὴν καρδιά της. Τὴ στιγμὴ ποὺ πήγαινε νὰ πλαγιάσῃ, ἔπεσε ἀναίσθητη στὸ πάτωμα. Μάταια ἡ Μαριέττα ρίχτηκε ἐπάνω της σὰν τρελλή, φωνάζοντας ἀπελπισμένα :

—Κυρία !... Κυρία !...,

Τῆς ἔβρεξε τὸ πρόσωπο μὲ κρύο νερό, τῆς ἔδωσε νὰ μυρίση κολώνια, τοῦ κάκου ὅμως ὅλ' αὐτά. Ἡ κυρία Γκολπτόνι φαινόταν νεκρή !

—Πέθανε !.... "Αχ, Παναγία μου !.... Πέθανε !.... ἐσκούξε ἡ Μαριέττα καὶ κατέβηκε τέσσερα—τέσσερα τὰ σκαλοπάτια, γιὰ νὰ τρέξη νὰ εἰδοποιήση τοὺς γειτόνους. Ἔξαφνα ὅμως, μιὰ ἰδέα τὴν ἐκράτησε ἀκίνητη στὴ μέση τῆς σκάλας :

—Τὰ λεφτά μου !...

Τῆς φάνηκε πὼς ἐπιάστηκε ἡ καρδιά της. Τίποτε δὲν χτυποῦσε μέσα στὸ στῆθος της. Ξανανέβηκε ἀμέσως ἐπάνω, ἄνοιξε ἕνα κερὶ καὶ μπῆκε στὴν κάμαρα τῆς κυρίας της. Ἦταν ἀκόμα ξαπλωμένη στὸ πάτωμα. Τ' ἀδύνατα πόδια της ἔβγαιναν ἔξω ἀπὸ τὴ νυχτικιά της καὶ τὰ χέρια της ἔμειναν σταυρωμένα πάνω στὸ στῆθος της.

Ἡ Μαριέττα ἔκαμε λίγα βήματα πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ τὰ μάτια διάπλατα ἀπὸ φρίκη. Τὰ δόντια της χτυποῦσαν. Ἔκαμε ὥστόσο κουράγιο, ἔσκυψε κοντὰ στὴν κυρία της κι' ἔψαξε στὶς τσέπες της.

Βρῆκε τὸ κλειδὶ τοῦ κελλαριοῦ, τόσφιξε στὴ φούχτα της κι' ἔφυγε σαυτατρομαγμένη, σὰν νὰ φοβόταν πὼς ἡ νεκρὴ θὰ τὴν κυνηγοῦσε.

Μπῆκε κατόπιν στὴν κουζίνα, ἄνοιξε τὸ κελλάρι κι' ἄρπαξε σὰν τρελλὴ τὸ κουτὶ μὲ τοὺς μισθούς της. Λίπλα ὅμως στὸ δικό της κουτὶ ἦταν κι' ἕνα πήλινο δοχεῖο, τὸ ὁποῖο τράβηξε ἀμέσως τὴν προσοχή της. Σήκωσε τὸ σκέπασμά του κι' ἔξαφνα ἐλαμποκόπησε μπρὸς στὰ μάτια της ἕνας σωρὸς ἀπὸ χρυσὰ νομίσματα....

Ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ χτυπᾶ δυνατά. Τὸ χρυσάφι ἐκεῖνο τὴν ἐμάγευε... Πόσο νὰ ἦταν ἄραγε ;... Τὴν κυρίεψε ἡ μανία νὰ μετρήση τὰ νομίσματα κι' ἄδειασε τὸ δοχεῖο στὴν ποδιά της.

Τὴν εἶχε πιάσει τώρα ἕνα ρίγος δυνατό, καὶ συγχρόνως φλογιζόταν ὅλη ἀπὸ ἕναν παράξενο πυρετὸ μπρὸς σ' ἐκεῖνο τὸ θησαυρὸ μπρὸς σ' ἐκεῖνο τὸ φεγγοβόλο χρυσάφι, ποὺ τὸ κρατοῦσε μέσα στὰ χέρια της, τὸ χάϊδευε, τὸ παιπάτευε...

Ἡ κυρία της εἶχε πεθάνει πειά. Αὐτὴ συνεπῶς ἦταν ἡ κληρονόμος της. Μήπως ἡ ἴδια ἡ κυρία της δὲν τῆς εἶχε πεῖ χίλιες φορὲς ὅτι θὰ τὴν ἔκανε κληρονόμο της ; Μάζεψε ὅλο τὸ χρυσάφι στὴν ποδιά της κι' ἔκαμε νὰ φύγη. Τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας τῆς ἔδινε τώρα τὸ θάρρος. Ἦταν σὰν μεθυσμένη...

Ξαφνικά, ἕνα χέρι ἀκούμπησε στὸν ὦμο της !

Γύρισε πίσω της τρομαγμένη, ἀφίνοντας νὰ τῆς πέσουν τὰ νομίσματα στὸ πάτωμα. Ἀντίκρυσε τότε μὲ φρίση ἕνα ἀπρονοημένο γυναικεῖο φάντασμα νὰ στέκεται πλάϊ της... Ἡ κυρία Γκολπτόνι !...

Ναί, ἦταν ἡ κυρία της, ποὺ εἶχε συνέλθει στὸ μεταξὺ ἀπ' τὴν ἀποπληξία καὶ τὴν ἔπιανε ἐπ' αὐτοφώρῳ νὰ τὴν κλέβη, νὰ τῆς κλέβη τὸ θησαυρό της.

Ἡ Μαριέττα ἔφυγε σὰν τρελλὴ ἀνάμεσα στὶς κάμαρες, ἐνῶ ἡ κυρία Γκολπτόνι εἶχε ἀτομείνει στὴν κουζίνα κι' ἐμάζευε τὰ νομπολεόνια.

Παραζαλισμένη ἡ Μαριέττα κατέβηκε στὸ περιβόλι. Δίγο πιὸ πρόσεχε ἀπ' αὐτὸ κυλοῦσε ἕνα ποτάμι. Ἡ κοπέλλα δὲν ἔβλεπε παρὰ μπρός της καὶ ρίχτηκε μέσα στὸ νερό. Εὐτυχῶς ὅμως, κάποιος βαβάτης, ἄκουσε τὴν κραυγή της φρίκης ποὺ τῆς ξέφυγε καθὼς ἔπεφτε στὸ ποτάμι, κ' ἔτρεξε καὶ τὴν ἔσωσε. Σὲ λίγο τὴν ἔπιανε στὸ σπίτι τῆς κυρίας της λιποθυμισμένη. Ὅταν συνῆλθε, ἡ δύστυχη κομμάτια ἀρχισε νὰ κλαίη, νὰ κλαίη ἀπελπισμένα.

Ἡ κυρία Γκολντόνι, ἀφοῦ ἔμαθε ὅλους τοὺς γειτόνους ποὺ εἶχαν τρέξει στὸ μεταξὺ στὸ σπίτι της, εἶπε τῆς Μαριέττας :

—Καὶ τώρα νομίζω πὼς θἄρχεσαι νὰ σὲ στείλω στὴ φυλακή...

Ἡ δυστυχισμένη ὑπηρέτρια, κούγοντας τὴν ἀπειλὴ αὐτή, ἔπεσε στὰ πόδια τῆς κυρίας της κλαίγοντας, ἐφώναξε, ἐκέτεψε.

Τότε ἡ κυρία Γκολντόνι της εἶπε μὲ συγκατάβαση :

— Σὲ λυπᾶμαι, καϊμένη, καὶ δὲν θὰ σὲ καταγγείλω. Θὰ φύγης ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι μου, αὔριο κιόλας... Καὶ δὲν θὰ πάρης οὔτε πενήντα ἀπὸ τοὺς μισθούς σου... Ἐκτὸς ἂν θέλεις νὰ φωνάξω τὴν ἀστυνομία !...

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἡ γρηὰ παραδόπιστη ἀποσύρθηκε στὴν χαιδοκαμάρα της νὰ κοιμηθῆ, ἥσυχη κι' εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸν σατανικό της κόλπο. Ναί, εἶχε παίξει θαυμάσια τὸ ρόλο της. Τὰ πεντακόσια φράγκα τῶν μισθῶν τῆς Μαριέττας τῆς ἔμειναν πειὰ δικά της. Μόνον ποὺ ἔπρεπε νὰ βρῆ μιὰ ἄλλη ὑπηρέτρια, ὅμοια μὲ τὴ Μαριέττα, ποὺ ἦταν...ἀληθινὸ μαργαριτάρι ! Καὶ τ' ἀληθινὰ μαργαριτάρια εἶνε τόσο σπάνια στὴν ἐποχὴ μας !...

Θὰ παντρευόταν τὸν ξάδελφό της τὸν Τζοβάννι, ποὺταν τώρα στρατιώτης...

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ FR. PARN

ΔΥΟ ΜΟΝΟΜΑΧΙΕΣ

Ἀ ΜΑ ὁ Ἀρσέν, τὸ χασαπόπουλο, ποὺ τὸν εἶχανε βγάλει «ἀρκούδα» γιὰ τὰ τριχωτά του χέρια, βεβαιώθηκε ὅτι ἡ γυναίκα του τὸν ἀπατοῦσε μὲ τὸν ἀφεντικό του, τὸν χασάπη Λαμπέφ, δὲν δίστασε οὔτε μιὰ στιγμή.

Τὸ ἴδιο βράδυ, ἱδίως κατέβασε τὰ ρολὰ τοῦ μαγαζιοῦ, μπῆκε στὸ διπλανὸ καμαράκι ὅπου δειπνοῦσε ὁ ἀφέντης του μαζὺ μὲ τοὺς δυὸ ἄλλους ὑπαλλήλους του καὶ, δίχως περιττὰ λόγια, τοῦ κατάφερε κατάμουτρα μιὰ τρομερὴ γροθιά.

Ὁ Λαμπὲφ ἦταν ἄνθρωπος πολὺ ὀξύθυμος. Χωρὶς λοιπὸν νὰ σκεφθῆ ὅτι ἡ γροθιὰ τοῦ Ἀρσὲν τοῦ ἄξιζε γιατὶ τοῦ εἶχε καταστρέψει τὴν οἰκογενειακή του γαλήνη, ἄρπαξε ἕνα μεγάλο μαχαίρι ποὺ βρισκόταν ἀπάνω στὸ τραπέζι καὶ ὥρμησε ἐναντίον του.

Τὰ δυὸ ἄλλα χασαπόπουλα μπῆκαν ἀμέσως στὴ μέση, προσπαθῶντας νὰ τὸν συγκρατήσουνε. Ἔτσι ὁ Ἀρσὲν πρόφτασε, μέσα στὶς λίγες αὐτὲς στιγμές, ν' ἁρπάξη κι' αὐτὸς ἕνα ἄλλο μαχαίρι κι' εἶπε ὕστερα ἥσυχα:

—Αὐτὰ εἶνε δικές μας δουλειές ! Μὴν ἀνακατεύεσθε ἐσεῖς, παιδιά... Μὴ μ' ἀγγίξει κανείς σας, γιατὶ θὰ τὸν φάω !...

Καὶ προχώρησε ἀποφασιστικὰ πρὸς τὸν Λαμπέφ, ὁ ὁποῖος τὸν περίμενε, στηλωμένος στὰ γερά του πόδια. Οἱ δυὸ ἄλλοι ὑπάλληλοι, καταλαβαίνοντας ὅτι ἦταν ἐπιτέλους ν' ἀνακατωθοῦν περισσότερο, τραβήχτηκαν στὴ μπάντα, κυττάζοντας τοὺς δυὸ ἀντιπάλους σὰ ἀγριόγατα.

Ἡ πάλη δὲν κράτησε πολλὴ ὥρα. Ὁ Ἀρσὲν σήκωσε ὑψηλὰ τὸ ὠπλισμένο χέρι του γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸν ἀφέντη του. Αὐτὸς ὅμως ἀτέφυγε τὸ χτυπημά του, βάζοντας μπροστὰ τὸ ἀριστερό του χέρι. Καθὼς ὅμως σὲ λίγο σήκωσε κι' αὐτὸς τὸ κεφάλι του, ὁ Ἀρσὲν πρόφτασε καὶ τοῦδωσε μιὰ δυνατὴ κλωτσιὰ στὸ στομάχι, ποὺ τοῦ ἔκοψε γιὰ λίγες στιγμὲς τὴν ἀναπνοή. Ἔτσι, προτοῦ ὁ χασάπης συνέλθει, τὸ μαχαίρι τοῦ ἀπατημένου συζύγου χάθηκε μέσα στὸ στῆθος του ὥς τὴ λαβή.

—Ἄ!... Ἔτσι !... Ἔκανε ἱκανοποιημένος ὁ Ἀρσέν.

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τοὺς συναδέλφους του, ἐρώτησε:

—Καὶ τώρα πηγαίνετε νὰ φωνάξετε τὴν Ἀστυνομία...

Καὶ τοὺς παράδωσε τὸ μαχαίρι του.

Ὁ Ἀρσὲν συνελήφθη πράγματι καὶ ἔπειτ' ἀπὸ λίγον καιρὸ ἔγινε ἡ δίκη του. Τὸ ἐγκλημά του, γιὰ τὸ ὁποῖο εἶχανε γράψει ὅλες ἡ ἐφημερίδες μάλλον μὲ συμπάθεια, ἦταν ἀπὸ κεῖνα, γιὰ τὰ ὁποῖα οἱ δικαστὲς ἐξαντλοῦν συνήθως ὅλη τους τὴν ἐπιείκεια. Γιὰ κακή του τύχη ὅμως, στὴ δίκη του, καθήκοντα Εἰσαγγελέως ἐκτελοῦσε ὁ κ. Σαμινάντ, ἕνας αὐστηρὸς καὶ εὐγλωττος δικαστικός, ποὺ εἶχε πλήρη ἐνσωμάτωση τῶν καθηκόντων του καὶ τῆς ὑψηλῆς του ἀποστολῆς. Ἡ ἀγόρευσί του ἦταν ἀριστουργηματική, γεμάτη ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα, ἀμείλητη σὰν τὴ ρομφαία τῆς δικαιοσύνης.

—Ἡ ἀπόφασί σας, κύριοι ἔνορκοι, εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων, θὰ γίνη ἕνα καλὸ μάθημα γι' αὐτοὺς ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ νομίζουν ὅτι μποροῦν νὰ βρίσκουν μόνοι τους τὸ δίκηο τους ! Κανένα ἔγκλημα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μένη ἀτιμώρητο, καὶ καμμιὰ θεωρολογία, οὔτε καὶ τὸ ἐλαφρυντικὸ τοῦ ἐναβρασμοῦ ψυχῆς, δὲν πρέπει νὰ σώζη τὸν ἔνοχο ἀπ' τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων...

Ἡ ἀγόρευσί του ἦταν ἀριστουργηματική, γεμάτη ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα.

Κι' ἔτσι ὁ Ἀρσὲν καταδικάστηκε σὲ δεκαπέντε ἐτῶν καταναγκαστικὰ ἔργα.

***

Λίγες μέρες ἀργότερα ὁ Εἰσαγγελεὺς κ. Σαμινάντ μάθαινε, ἀπὸ ἕνα γράμμα ἀνώνυμο, ὅτι ἡ γυναῖκα του τὸν ἀπατοῦσε μὲ τὸν νέο κι' ὄμορφο γυιὸ ἑνὸς πλουσίου βιομηχάνου.

Ὁ κ. Σαμινάντ ἀγαποῦσε πολὺ τὴ γυναῖκα του. Ἦταν ἐπὶ πλέον πολὺ ἐξασκημένος στὴν ξιφομαχία. Ὀρκίστηκε λοιπὸν νὰ ἐκδικηθῆ τὴν τιμή του.

Τότε, χωρὶς νὰ πῆ τίποτε σὲ κανένα γιὰ τοὺς σκοπούς του καὶ θέλοντας νὰ εἶνε ἀπολύτως ἀνεξάρτητος στὴν περίπτωσι αὐτή, ὑπέβαλε πρῶτα τὴν παραίτησί του, πρᾶγμα ποὺ φάνηκε πολὺ φυσικὸ σὲ ὅλους, γιατὶ ἡ μεγάλη του περιουσία τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ζῆ ἄνετα. Ἔπειτ' ἀπὸ λίγες μέρες, ἕνα βράδυ, πῆγε στὴ λέσχη τῶν βιομηχάνων, ὅπου ἤξερε ὅτι σύγχαζε ὁ Ζὼρζ Στίκερ, ὁ ὑβριστὴς τῆς τιμῆς του. Πραγματικῶς τὸν βρῆκε ἐκεῖ. Ἔμεινε στὴ λέσχη δση ὥρα ἔμεινε κι' αὐτός. Κι' ὅταν ὁ Στίκερ σηκώθηκε κι' ἔφυγε, βγῆκε κι' αὐτὸς ἔξω. Στὴν ἔξοδο ὅμως, καθὼς περνοῦσε δίπλα του, τὸν ἔσπρωξε ἐπίτηδες δυνατὰ μὲ τὸ μπράτσο του.

—Προσέχετε λοιπόν, κύριε !... διαμαρτυρήθηκε ὁ νέος.

—Εἶσαστε, νέε μου, αὐθάδης καὶ κακομαθημένος. Θὰ μοῦ δώσετε λόγο γι' αὐτό !... φώναξε ὁ κ. Σαμινάντ.

Οἱ ἄλλοι θαμῶνες τῆς λέσχης θέλησαν τότε νὰ ἐπέμβουν γιὰ νὰ συμβιβάσουν τὰ πράγματα, ἀλλὰ ὁ Εἰσαγγελεὺς ἦταν ἀνένδοτος. Ἔτσι, ἀποφασίστηκε νὰ λυθῆ ἡ διαφορά τους στὸ πεδίο τῆς τιμῆς.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔγινε κιόλας ἡ μονομαχία, μέσα σ' ἕνα μικρὸ δάσος. Ἀπ' τοὺς πρώτους διαξιφισμοὺς φάνηκε ἡ ὑπεροχὴ τοῦ κ. Σαμινάντ, ὁ ὁποῖος ἀνάγκασε τὸν ἀντίπαλό του νὰ ὑποχωρήση καὶ νὰ περιορισθῆ μόνο στὴν ἄμυνα. Σὲ μιὰ στιγμὴ μάλιστα ἀπροσεξίας τοῦ Ζὼρζ, ὁ Εἰσαγγελεὺς μ' ἕνα τεχνικὸ ἔλιγμό, τοῦ βύθισε τὸ σπαθί του στὴν ἀριστερὴ μεριὰ τοῦ στήθους καὶ τὸν σώριασε κάτω νεκρό.

Ἡ μονομαχία αὐτὴ μὲ τὸ θανατηφόρο της ἀποτέλεσμα, προκάλεσε πολὺ θόρυβο. Χάρις μάλιστα στὶς ἐνέργειες τῆς οἰκογενείας Στίκερ, ἔγιναν σχετικῶς ἀνακρίσεις. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχαν τηρηθεῖ, ὅπως ἐξακριβώθηκε, στὴ μονομαχία ὅλοι οἱ τύποι καὶ οἱ ἀντίπαλοι ἀνῆκαν στὴν ἀνωτέρα τάξι, τὸ πρᾶγμα σταμάτησε ὡς ἐκεῖ.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρό, τὸ διαζύγιο τοῦ κ. Σαμινάντ μὲ τὴ γυναῖκα του ἔκανε τὸν κόσμο νὰ καταλάβη ποιὰ ἦτανε ἡ πραγματικὴ αἰτία τῆς μονομαχίας του μὲ τὸν νεαρὸ Στίκερ. Ὁ τέως Εἰσαγγελεὺς εἶχε μονομαχήσει γιὰ τὴν τιμή του, εἶχε σκοτώσει γιὰ τὴν τιμή του, ὅπως κι' ὁ Ἀρσέν, μὰ κανένας δὲν τὸν κατηγόρησε σχετικῶς, γιατὶ ὑπάρχει τιμὴ καὶ τιμή. Ἡ τιμὴ τοῦ κ. Εἰσαγγελέως καὶ ἡ τιμὴ τοῦ νεαροῦ χασάπη !...

ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΕΦΙ

ΖΕΣΤΑ-ΖΕΣΤΑ ΚΑΙ ΚΡΥΑ

Ἡ τρυφερὰ σύζυγος κ. Ριρίκα λέει στὸν ἄντρα της:

—Δὲν μοῦ λές, Ἀλέκο, ἂν πεθάνω, τί θὰ κάνης;

—Θὰ τρελλαθῶ, Ριρίκα μου!

—Μὰ δὲν κατάλαβες. Δὲν ρωτάω αὐτό. "Αν πεθάνω, θὰ ξαναπαντρευτῆς;

—Δὲν πιστεύω νὰ τρελλαθῶ... μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου !...

***

—Δὲν σοῦ εἶπα, Μαρίγω, νὰ μὴ δέχεσαι τὸν φίλο σου τὸν πυροσβέστη στὴν κουζίνα;

—Μὰ αὐτὸς δὲν εἶνε φίλος μου, κυρία, εἶνε ἀραδιαστικός μου.

—Καὶ καλά, θὰ παντρευτῆς ἕναν πυροσβέστη;

—Γιατί, κυρία;

—Γιατὶ αὐτοὶ εἶνε πάντα ἀπάντροι. Τοὐλάχιστον εἶμαι βέβαιη ὅτι σ' ἀγαπᾶ;

—Ὅσο γι' αὐτό, εἶμαι βέβαιη, κυρία. Μοῦ ὁρκίστηκε ὅτι γιὰ μένα... πέρτει στὴ φωτιά !...

***

Ὁ χρυολογημένος. — Τί κάνετε ὅμως ἔχετε καταρροή, γιατρέ;

Ὁ γιατρός, ποὺ δὲν θέλει νὰ δώση τὴ σωστὴ του χάρισμα:

—Ἐξαρτᾶται... "Αν ἔχω συνάχι... φτερνίζουμαι... "Αν ἔχω καταρροή... βήχω !...

***

Τερατολογίες :

—Ξέρεις, φίλε μου, τί διαβολεμένο κρύο κάνει στὸ Βόρειο Πόλο; Φαντάσου ὅτι οἱ ἐξερευνηταὶ ποὺ φτάνουν ἐκεῖ, ἀναγκάζονται νὰ φοροῦν γάντια, ἀκόμα κι' ὅταν... πλένουν τὰ χέρια τους !...

ERNESTO SERAO

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ

ΤΟΥ J. LEPIC

ΠΡΟΣΩΠΑ:
ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, ὁ γυιὸς τοῦ Λουδοβίκου 16ου καὶ τῆς Μαρίας Ἀντουανέτας. ΕΝΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ.

(Σ' ἕνα δωμάτιο τῆς φυλακῆς τοῦ Τέμπλου. Ὁ μικρὸς Λουδοβίκος κοιμᾶται σ' ἕνα παληὸ στρῶμα. Σιμά του βρίσκεται ἕνα κλουβάκι μ' ἕνα σπίνο).

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(ὀνειρευόμενος)*. — Μάλιστα, μάλιστα, κυρία κόμησσα, θὰ μάθω σήμερα πολὺ καλὰ τὸ μάθημά μου... Γι' αὐτό, θὰ διατάξετε βέβαια νὰ μοῦ φορέσουν τὸ ἀσημοκέντητό μου κοστούμι... Ἀλλά, σᾶς παρακαλῶ... Θέλω πρῶτα νὰ μ' ὁδηγήσουνε στὸ δωμάτιο τῆς μητέρας μου... Θέλω νὰ τῆς πῶ «Καλὴ μέρα, μαμά», καὶ νὰ τὴ φιλήσω στὰ ρόδινά της μάγουλα... Πῶς εἶπατε, κυρία κόμησσα; Πρέπει νὰ τῆς φιλήσω τὸ χέρι;... Καλά, θὰ τῆς φιλήσω καὶ τὸ χέρι. Εἶνε τόσο ὥμορφο καὶ λευκὸ τὸ χεράκι τῆς μητέρας μου!...

(Μπαίνει μέσα ὁ φύλακας, ἄγριος καὶ βλοσυρός).

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Ἔ, τί φωνάζεις ἔτσι, παληόπαιδο; *(Πλησιάζει τὸν μικρὸ φυλακισμένο διάδοχο καὶ τὸν σκουντάει ἀπότομα).*

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(ξυπνῶντας τρομαγμένος)*. — Γιατί, κυρία κόμησσα;... *(Κυττάζει τὸν φύλακα).* Ἄ! Εἶστε ἐσεῖς;...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Ναί... Εἶμαι ἐγώ... Δὲν ὑπάρχουν πειὰ μαρκησίες καὶ κόμησσες... Ὅπως δὲν ὑπάρχει κι' ὁ βασιλιᾶς!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ὦ!... ὁ βασιλιᾶς, ὁ πατέρας μου!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Ὁ πατέρας ὁ δικός σου κι' ὁ δήμιος τοῦ λαοῦ!

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Κι' ὅμως, κύριε φύλακα, ἦταν τόσο καλὸς ὁ πατέρας μου...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Σωπή!... Μὴ μιλᾶς γι' αὐτόν!... Ἀλλοιῶς, θὰ σὲ στείλουμε κι' ἐσένα νὰ τὸν βρῇς ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Στὸν οὐρανό;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Στὴν κόλασι!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(ἀκούοντας βήματα στὸ ἐπάνω πάτωμα)*. — Ἡ μαμὰ περπατάει ἐπάνω... Πολὺ νωρὶς ξύπνησε σήμερα. *(Ὑψώνοντας τὰ χέρια του πρὸς τὸ ταβάνι).* Μαμά! Μαμά!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Σιωπή!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Φαίνεται πὼς ἡ μαμὰ εἶνε πολὺ ταραγμένη... Διαρκῶς σηγαινοέρχεται στὴν κάμαρά της... Γιατί;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Πρέπει νὰ σὲ πᾶμε ἀλλοῦ, μακρυά, γιὰ νὰ μὴν ἀκοῦς τὰ βήματά της.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(ἱκετευτικά)*. — Ὄχι, κύριε φύλακα!... Ὄχι!... Μὴ μὲ βγάλετε ἀπ' ἐδῶ... Μὴ μὲ πᾶτε μακρυὰ της... Μοῦ φαίνεται πὼς τὴ βλέπω τὴ μαμά, καθὼς τὴν ἀκούω νὰ περπατᾷ. Ὦ μαμά!... Πῶς θὰ ἤθελα νὰ σὲ φιλήσω... Δὲν ξέρω τί ἔχει σήμερα... Μὰ τὸ φίλημά μου θὰ τῆς ἔδινε θάρρος...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Ἂν ἦταν λογικὴ ἡ μητέρα σου, δὲν θὰ σὲ χώριζαν ἀπ' αὐτή... Θὰ ἤσουν καὶ τώρα μαζύ της στὸ ἴδιο δωμάτιο... Μὰ ἡ ἀνόητη καὶ ματαιόδοξη αὐτὴ γυναίκα εἶχε τὴν ἀναίδεια, κάθε φορὰ ποὺ σᾶς ἔφερναν νὰ φᾶτε, νὰ λέῃ στοὺς στρατιῶτες ποὺ σᾶς συνοδεύανε: «Παρακαλῶ, συνοδεύετε πρῶτα τὸν βασιλέα!...».

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Δηλαδὴ ἐμένα...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Σιωπή, παληόπαιδο... Δὲν ὑπάρχει πειὰ κανένας βασιλιᾶς στὴ Γαλλία!

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Γι' αὐτὸ λοιπὸν μᾶς χώρισαν; Τότε, σᾶς παρακαλῶ, πηγαίνετέ με πάλι κοντά της καὶ μὴ μοῦ δίνετε νὰ τρώω, παρὰ ἕνα κομμάτι ψωμί...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Κουτόπαιδο! Μὰ τί νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν γυιὸ τοῦ Καπέτου καὶ τῆς Αὐστριακῆς...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Μὰ γιατί σηγαινοέρχεται ἡ μαμὰ σήμερα; Ἀκοῦτε; Ἀκοῦτε τὰ βήματά της;... Φοβᾶμαι...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Θὰ σωπάσῃς λοιπόν, παληόπαιδο; Κατάντησες πειὰ ἀνυπόφορο...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Κάτι ἔχει ἡ μαμὰ σήμερα... Ὦ, σᾶς παρακαλῶ, ἀρῆστε με νὰ τὴν ἰδῶ... Μιὰ στιγμὴ μόνο... Σᾶς ἱκετεύω!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Σώπα λοιπόν!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Πόσο ἤμαστε εὐτυχισμένοι πρῶτα!... Ὅλοι μᾶς ἀγαποῦσαν. Ὅταν ἔβγαινα ἔξω μαζὺ μὲ τὴν ἀδελφή μου Ἐλισάβετ, μέσα στὸ χρυσωμένο μας ἁμάξι, ὅλος ὁ κόσμος μᾶς χαιρετοῦσε... Γιατὶ τώρα δὲν μᾶς ἀγαποῦν καὶ μᾶς ἔχουν στὴ φυλακή;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Γιατὶ ἔτσι σᾶς ἀξίζει.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ποῦ εἶνε τώρα ἡ ἀδελφούλα μου, ἡ Ἐλισάβετ;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Αὐτὴ κατώρθωσε καὶ μᾶς ξέφυγε...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Δὲν θὰ τὴν ξαναΐδῶ λοιπὸν ποτέ;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Σώπα!... Ἂν δὲν σωπάσεις, θὰ σκοτώσω τὸ πουλάκι σου.

Ὁ μικρὸς Λουδοβίκος 17ος.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ὄχι!... Μὴν τὸ σκοτώνετε!... Σᾶς παρακαλῶ... Δὲν θὰ μιλήσω πειὰ οὔτε γιὰ τὸν πατέρα μου, οὔτε γιὰ τὴ μητέρα μου, οὔτε γιὰ τὴν ἀδελφούλα μου τὴν Ἐλισσάβετ... Μόνο σᾶς παρακαλῶ, δόστε καὶ σήμερα λιγάκι νεράκι καὶ κεχρὶ στὸ πουλάκι μου. Τ' ἀγαπᾶ τόσο!... Μὰ γιατί δὲν κελάϊδησε καθόλου σήμερα, ὅπως κάθε πρωί;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Κοιμᾶται ἀκόμα... Εἶνε κι' αὐτὸ τεμπέλικο σὰν τοὺς βασιλιάδες καὶ τοὺς γυιούς τους.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Εἶνε, φαίνεται, ἀκόμα πολὺ νωρίς. Γιατὶ ἡ μαμὰ ξύπνησε τόσο νωρὶς σήμερα; *(Ὁ φύλακας κυττάζει ἄγρια τὸν Λουδοβίκο).* Ξέχασα, ξέχασα πάλι, καλὲ μου κύριε φύλακα, καὶ μίλησα γιὰ τὴ μαμά... Συχωρέστε με. Μὴ σκοτώσετε τὸ πουλάκι μου! *(Ἔξαφνα ἀκούονται στὸ ἐπάνω πάτωμα πολλὰ βαρειὰ βήματα).* Θεέ μου!... Τί συμβαίνει ἐπάνω; Ποιοὶ εἶνε στὸ δωμάτιο τῆς μαμᾶς;... Ὦ, μοῦ φαίνεται πὼς ἡ μαμὰ κλαίει... Μοῦ φαίνεται ὅτι τὴν τραβοῦν... Ποῦ τὴν πάνε;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Σιωπή!... Θὰ σκοτώσω τὸ πουλάκι!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(τρέχοντας πρὸς τὴν πόρτα)*. — Μαμά!... Μαμά!... Ἔρχομαι νὰ σὲ σώσω!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ, *(ἁρπάζει τὸν Λουδοβίκο καὶ τὸν χτυπάει)*. — Εἶσαι ἕνα ἀδιόρθωτο παληόπαιδο!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ἀφῆστε με, κύριε, νὰ πάω στὴ μητέρα μου! Στὴ μητερούλα μου!... Στὴ μητερούλα μου!... Ἤταν τόσο ὡραία κοντά της, καὶ στὴ φυλακὴ ἀκόμα... Τὸ βράδυ κοιμόμουν στὴν ἀγκαλιά της. Γιατὶ μὲ χωρίσατε ἀπὸ τὴ μητέρα μου;... Μπορεῖ ἐσεῖς νὰ μὴν τὴ θέλετε γιὰ βασίλισσά σας, μὰ ἐγὼ τὴ θέλω πάντα γιὰ μητέρα μου... Μπορεῖ νὰ μὴν εἶνε πειὰ ἡ βασίλισσά σας, μὰ εἶνε πάντα ἡ μητέρα μου...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Παληόπαιδο!... Ἔξαγες πὼς στὸ δικαστήριο μαρτύρησες ἐναντίον της;

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Μὲ φοβέρισαν πὼς ἂν δὲν μιλήσω ἔτσι, θὰ τὴ σκοτώσουν, ὅπως σκότωσαν καὶ τὸν πατέρα μου... Μ' ἔβαλαν νὰ πῶ κάτι λόγια ποὺ δὲν τὰ καταλάβαινα. Μὰ ἐνῶ τὰ ἔλεγα αὐτὰ τὰ λόγια, κύτταζα τὴ μητέρα μου ποὺ ἔκλαιγε... Κι' ἤθελα νὰ τρέξω κοντά της, νὰ τὴ φιλήσω καὶ νὰ τὴν πάρω νὰ φύγω μακρυά, πολὺ μακρυά... Μὰ τί μπορῶ νὰ κάνω ἐγώ, ἕνα μικρὸ παιδάκι;...

(Ἐπάνω τὰ βήματα σιγὰ-σιγὰ ἀπομακρύνονται).

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Φεύγουν!... Παίρνουν καὶ τὴ μαμὰ μαζύ τους!... Ὦ, τώρα καταλαβαίνω... Εἶνε στρατιῶτες... Μόνο οἱ στρατιῶτες περπατοῦν ἔτσι βαρειά... Καὶ ἐχεχῶζω, μέσα στὰ δικά τους βήματα, τὰ βήματα τῆς μητέρας μου. Τὰ ξεχωρίζω, κι' ἂς εἶνε τόσο ἐλαφρά!... Ποῦ τὴν πᾶνε τὴ μαμὰ οἱ στρατιῶτες; Ποῦ τὴν πάνε;

(Ἐκείνη τὴ στιγμὴ τὸ πουλάκι ἀρχίζει νὰ κελαϊδάῃ).

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Γειά σου, πουλί μου! Κελαΐδησες στὴν ὥρα... Κι' ἐγὼ νόμιζα πὼς ἔσαι μὲ τὸ μέρος τῶν βασιλέων. Φαίνεται ὅμως πὼς εἶσαι ἐπαναστάτης κι' ἐσύ, ἀφοῦ τραγουδᾶς τὴν ὥρα ποὺ πάνε νὰ σκοτώσουν τὴν Αὐστριακή...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(μὲ ἀπόγνωσι)*. — Τί εἶπες; Πάνε νὰ σκοτώσουν τὴν Αὐστριακή; Τὴ μητέρα μου;... Θεέ μου!... Θεέ μου!... *(Προσπαθεῖ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ δωμάτιο, μὰ ὁ φύλακας τὸν ἁρπάζει καὶ τὸν χτυπάει).* Ἄφησέ με! Ἄφησέ με!... Θέλω νὰ σώσω τὴ μητέρα μου!... Ἡ τοὐλάχιστον νὰ τὴν ἰδῶ γιὰ τελευταία φορά... *(Προχωρεῖ πρὸς τὸ παράθυρο. Ὁ διάδοχος κι' ὁ φύλακας παλεύουν γιὰ μερικὰ λεπτά. Σὲ λίγο ὁ μικρὸς Λουδοβίκος πέφτει κάτω ἀποκαμωμένος).*

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Παληόπαιδο!

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Δὲν ἀκούω πειὰ βήματα ἐπάνω... Ἀκούω μόνο φωνὲς στὸ δρόμο... Ὦ, γιατί νὰ μὴ μπορῶ νὰ φτάσω ἡ φωνή μου ὥς τὴ μητέρα μου; Πόσο θὰ ἤθελα νὰ τῆς πῶ γιὰ τελευταία φορά, πόσο τὴν ἀγαπῶ...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Θὰ σωπάσῃς λοιπόν, θὰ τὸ σκοτώσω τὸ πουλί σου κι' ἂς εἶνε μὲ τὸ μέρος τῆς Ἐπαναστάσεως.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Τί εἶνε αὐτὴ ἡ Ἐπανάστασις;

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Εἶνε ὁ λαὸς ποὺ σκοτώνει τοὺς τυράννους του, τοὺς βασιλιάδες...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Κακούργα Ἐπανάστασις!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Τί εἶπες, παληόπαιδο!... Φώναξε ἀμέσως: «Ζήτω ἡ Ἐπανάστασις!...».

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ὄχι!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ, *(παίρνοντας τὸ κλουβὶ στὰ χέρια του)*. — Ἂν δὲν φωνάξεις: «Ζήτω ἡ Ἐπανάστασις», θὰ τὸ σκοτώσω τὸ πουλί σου.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ζήτω ἡ... Ὦ, δὲν μπορῶ... Δὲν μπορῶ!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ, *(ἀνοίγει τὸ κλουβὶ καὶ παίρνει τὸ πουλί)*. — Μὲ τί, ἐ; Κι' ἐγὼ θὰ πνίξω τὸ πουλί!

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Μή!... Μὴν τὸ σκοτώσεις τὸ πουλί!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ. — Λέγε λοιπόν...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(τρέμοντας)*. — Ζήτω... Ζήτω... Ὦ!... Ὦ!... Ζήτω... Μαμά!...

Ο ΦΥΛΑΚΑΣ, *(στραγγαλίζει τὸ πουλί)*. — Νὰ λοιπόν, ἀφοῦ δὲν φωνάζεις!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ. — Ὦ!... Ὦ!... Πάει καὶ τὸ πουλάκι, ἡ μόνη παρηγοριά!... Θεέ μου!... Ἂς πάῃ ἡ ψυχούλα του κοντὰ στὸν πατέρα μου καὶ στὴ μαμά μου, νὰ τοὺς κελαϊδάῃ γιὰ μένα...

(Κλαίει σωπηλὰ ἐπάνω στὸ στῶμα τοῦ πουλιοῦ).

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΓΑΛΛΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ Τ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥΣ

(Ἀπὸ τὸ τελευταίως ἐκδοθὲν βιβλίο τοῦ Ἄγγλου δημοσιογράφου Χάρρυ Γκρηνγουωλλ)

διάσημος Ἄγγλος δημοσιογράφος Χάρρυ Γκρήνγουωλλ, ποὺ ἔζησε εἰκοσιπέντε χρόνια στὸ Παρίσι, ὡς μόνιμος ἀπεσταλμένος μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων ἐφημερίδων τοῦ Λονδίνου, ἐξέδοκε τελευταία ἕνα βιβλίο, στὸ ὁποῖο ἀφηγεῖται διάφορα ἐνδιαφέροντα περιστατικὰ ἀπ' τὴ ζωὴ τῶν Παρισινῶν πολιτικῶν καὶ κοσμικῶν κύκλων. Μερικὰ ἀπὸ τ' ἀνέκδοτα αὐτά, τὰ πιὸ χαριτωμένα, εἶνε σχετικὰ μὲ τὸν Κλεμανσώ.

Μιὰ μέρα ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος παρουσιάστηκε στὸν Κλεμανσὼ ἐκ μέρους ἑνὸς ἀγγλικοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ἐπρότεινε ν' ἀγοράσῃ τὸ βιβλίο ποὺ εἶχε γράψει ὁ «Τίγρης», εἰς ἀπάντησιν τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» τοῦ στρατάρχου Φός. Στὴν τσέπη του, ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος ἔχει ἕνα τσὲκ δεκαπέντε χιλιάδων λιρῶν στερλινῶν, ἡ ὁποία ἦταν ἡ προκαταβολὴ ποὺ θὰδινε στὸν Κλεμανσώ, ἂν ἔκλεινεν συμφωνία. Μόλις λοιπὸν ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος ἔκανε τὴν πρόταση του στὸν πρώην πρωθυπουργό, ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του καὶ τὸ τσὲκ τῆς προκαταβολῆς καὶ τοῦ τὸ προσέφερε γιὰ νὰ τὸν δελεάσῃ, τονίζοντας ὅτι ὁ «Τίγρης» βρισκόταν σὲ οἰκονομικὲς στενοχώριες.

—Τί εἶνε αὐτό; ρώτησε ὁ Κλεμανσώ.

—Ἕνα τσὲκ δεκαπέντε χιλιάδων λιρῶν. Ἔχω ἐντολὴ νὰ σᾶς τὸ δώσω ὡς προκαταβολή, ἂν κλείσουμε συμφωνία, ἀποκρίθηκε ὁ Ἄγγλος.

—Πόσα γαλλικὰ φράγκα κάνουν δεκαπέντε χιλιάδες λίρες; ξαναρώτησε ὁ **Κλεμανσὼ μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον.**

—Δὲν εἶμαι πολὺ δυνατὸς στὰ μαθηματικά, ἀπάντησε ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος, κ' ἐξ ἄλλου δὲν ξέρω καὶ τὴ σημερινὴ τιμὴ τῆς λίρας ἀπέναντι τοῦ γαλλικοῦ φράγκου.

—Πρέπει ὅμως νὰ τὸ μάθουμε, ἐπέμεινε ὁ Κλεμανσὼ καὶ φώναξε τὸν καμαριέρη του

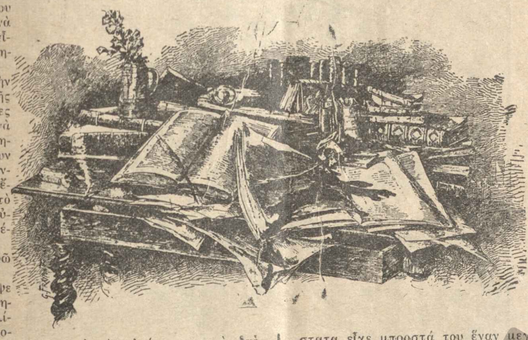

Μάρτιν, τὸν ὁποῖο ἔστειλε νὰ πάρῃ τὴν «Ἐνφορμασιὸν» ποὺ ἐξέδιδε τὴν ἐκφυτέρη Παρισινὴ χρονογραφικὴ ἐφημερίδα.

Ὅταν ὁ Ἀϊδερτὸς ἔφερε τὴν ἐφημερίδα, κύτταξαν τὴν τιμὴ τῆς καὶ ἔπειτα ἄρχισαν ἐπὶ ὧρες νὰ κάνουν λογαριασμοὺς καὶ ξανὰ λογαριασμούς, καὶ ἐπειτα ἐπαλη-θεύσεις, ὅσπου νὰ ἐξακριβώσουν πὼς ἡ φράγκα ἔκαναν ἡ δεκαπέντε χιλιάδες λίρες. Ὁ «Τίγρης» ἔμεινε τέλος ἱκανοποιημένος ἀπ' τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν καὶ δὲ θυρος κατενθουσιασμένος:

—Ἐπὶ τέλους, τώρα θὰ μπορῶ νὰ γράψω κοτσονιὰ!...

Ἐν τούτοις... δὲν ἐπέγραψε τὴ συμφωνία μὲ τὸν Ἄγγλο δημοσιογράφο καὶ δὲν πῆρε τὶς λίρες, παρὰ τὶς οἰκονομικὲς στενοχώριες ποὺ εἶχε, στενοχώριες μεγάλες, ποὺ τὸν ἀνάγκασαν σὲ δυὸ χρόνια νὰ πουλήσῃ δυὸ-τρία πολύτιμα κινηγετικὰ ὅπλα ποὺ φύλαγε ὡς κειμήλια, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ συντηρηθῇ.

* * *

Μιὰ ἄλλη φορά, ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος πῆγε νὰ πάρῃ συνέντευξη ἀπὸ τὸν Κλεμανσώ. Ἤτανε ἡ περίοδος τοῦ πολέμου, λίγες μέρες πρὶν ἀναλάβει τὴν πρωθυπουργία ὁ «Τίγρης». Ὅλοι ἔλεγαν τότε, ὅτι γιὰ νὰ σωθῇ ἡ κατάστασις, ἔπρεπε νὰ γίνῃ πρωθυπουργὸς ὁ Κλεμανσώ. Κατὰ τὴ διάρκεια λοιπὸν τῆς συνεντεύξεώς του, ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος ἔκανε μιὰ ἐξαιρετικὰ ἀδιάκριτη ἐρώτησι στὸν «Τίγρη»:

—Πιὰ πέστε μου, κύριε Κλεμανσώ, τοῦ εἶπε, ποία θὰ εἶνε ἡ πρώτη ἐνέργεια στὴν ὁποία θὰ προβῆτε ἂν σᾶς ἀνατεθεῖ ἡ πρωθυπουργία;

Μόλις ἐπρόφερε τὰ λόγια αὐτά, διαγκωθήκε κι' ἐπερίμενε νὰ τὸν διώξῃ μὲ τὶς κλωτσιὲς ὁ Κλεμανσώ, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, φημιζόταν γιὰ τὸν ἀπότομο χαρακτῆρα του. Μὲ ἔκπληξι ὅμως εἶδε ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐθύμωσε, ἀλλὰ ἔμεινε σκεπτικὸς κι' ἀμίλητος ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρο τέταρτο τῆς ὥρας. Ἐπὶ τέλους δὲ τοῦ εἶπε:

—Ἡ πρώτη ἐνέργειά μου θὰ εἶνε... νὰ συλλάβω τὸν Καγιώ!

Ὁ Καγιὼ ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δὲν ἐχώνευε ὁ Κλεμανσώ. Τὸν ὑποψιάζοταν ὅτι πληρωνόταν ἀπὸ τὴ Γερμανία γιὰ νὰ κάνῃ εἰρηνιστικὴ προπαγάνδα στὴ Γαλλία, καὶ τὸν μισοῦσε θανασίμως.

Πράγματι δέ, σὲ λίγες μέρες, ὅταν ὁ «Τίγρης» ἔγινε πρωθυπουργός, διάταξε ἀμέσως νὰ συλλάβουν τὸν Καγιὼ ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ.

* * *

Εἶνε γνωστὸς ὁ κλασσικὸς σκοῦφος, τὸν ὁποῖο φοροῦσε ὁ Κλεμανσώ. Ὁ σκοῦφος λοιπὸν αὐτὸς ἦταν ἀνέκαθεν τὸ βαρόμετρο τῆς ψυχικῆς του καταστάσεως κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου. Ὅταν τὰ πράγματα στὸ μέτωπο πήγαιναν ἄσχημα, ὁ σκοῦφος τοῦ Κλεμανσὼ ἦταν φορεμένος κανονικά. Ὅταν ἡ κατάστασις καλυτέρευε, τὸ σκουφάκι τοῦ «Τίγρη» ἔγερνε πρὸς τὰ δεξιά. Κι' ὅταν τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα εἶχαν κερδίσει καμμιὰ μεγάλη νίκη, τὸ σκουφάκι ἦταν ἐντελῶς στραβὰ καὶ ἐκουτσαβάκικα» φορεμένο.

* * *

Ἕνας ἄλλος Γάλλος πολιτικός, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος δημοσιεύει ἐνδιαφέροντα ἀνέκδοτα, εἶνε ὁ Μπριάν. Κάποτε, στὴ διάρκεια μιᾶς σοβαρᾶς κυβερνητικῆς κρίσεως, ὁ Μπριάν πῆγε καὶ κλείστηκε στὸ γραφεῖο τοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀφοῦ πρηνγουμένως ἔδωσε στὸν γραμματέα του τὴν ἑξῆς διαταγή:

—Νὰ μὴ μ' ἐνοχλήσῃ κανείς. Δὲν εἶμαι ἐδῶ γιὰ κανέναν. Πρέπει νὰ μ' ἀφήσετε σὲ ἀπόλυτη ἡσυχία, γιατὶ πρόκειται νὰ ἑτοιμάσω μιὰ πολὺ σοβαρὴ ὁμιλία στὴ Βουλή.

Κατόπιν αὐτοῦ, ὅπως ἦταν φυσικό, ὅλους τοὺς ἐπισκέπτες ποὺ πῆγαν τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο καὶ ζήτησαν νὰ ἰδοῦνε τὸν Μπριάν, ὁ γραμματεύς του τοὺς ἔδιωχνε λέγοντάς τους ὅτι ὁ προϊστάμενός του ἦταν ἀπασχολημένος.

Σὲ κάποια στιγμὴ ὅμως ἔφτασε στὸ ὑπουργεῖο ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐδήλωσε ὅτι ἦταν ἀνάγκη νὰ ἰδῇ ἀμέσως τὸν Μπριάν, γιὰ κάποιο πολὺ σοβαρὸ ζήτημα. Ὁ γραμματεὺς τὰ χοειάστηκε. Εἶχε διώξει ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα ἕνα πλῆθος ἀπὸ δημοσιογράφους, βουλευτὰς καὶ πρώην ὑπουργοὺς ποὺ ζήτησαν νὰ δοῦν τὸν Μπριάν. Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ διώξῃ καὶ τὸν πρεσβευτὴ μιᾶς μεγάλης Δυνάμεως καὶ μάλιστα φίλης τῆς Γαλλίας. Σηκώθηκε λοιπόν, πῆγε στὴν πόρτα τοῦ γραφείου τοῦ Μπριάν καὶ χτύπησε δειλὰ-δειλά.

—Ἄντρε! (Ἔμπρός), φώναξε ἀπὸ μέσα ὁ Μπριάν.

Μπῆκε τότε μέσα καὶ εἶδε μὲ κατάπληξι ὅτι ὁ προϊστάμενός του δὲν ἑτοίμαζε καμμιὰ ἀγόρευσι, οὔτε κὰν ἔγραφε τίποτε, ἀλλὰ ἁπλούστατα εἶχε μπροστά του ἕναν μεγάλο τιμοκατάλογο τοῦ γνωστοῦ μεγάλου Παριζιάνικου καταστήματος «Γκαλερὶ Λαφαγιὲτ» καὶ τὸν ξεφύλλιζε ἥσυχα-ἥσυχα, σὰν νὰ ἦταν τὸ μυθιστόρημα τοῦ Πιερρώ.

* * *

Ἕνας ἀπ' τοὺς καλυτέρους φίλους τοῦ Μπριὰν ἦταν κι' ὁ μακαρίτης Γερμανὸς συνάδελφός του Γουστάβος Στρέζεμαν, μὲ τὸν ὁποῖο τὸν εἶχε συνδέσει μιὰ στενὴ ἀμοιβαία συμπάθεια ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τῆς γνωριμίας τους. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ὑπουργοὶ ἔκαναν συχνότατα παρέα κι' ὅλοι ἀπορροῦσαν πῶς κατώρθωναν νὰ συνεννοοῦνται, ἀφοῦ οὔτε ὁ Στρέζεμαν ἤξερε Γαλλικά, οὔτε ὁ Μπριὰν Γερμανικά.

Κατὰ τὴ διάρκεια μιᾶς συνελεύσεως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἔλαβε δογανωθεῖ στὴ Γενεύη μιὰ διεθνὴς ἔκθεσις αὐτοκινήτων. Ὁ Μπριὰν καὶ ὁ Στρέζεμαν πῆγαν νὰ τὴν ἐπισκεφθοῦν μαζύ. Καθὼς προχωροῦσαν οἱ δυό τους, χωρὶς κανέναν ἄλλο σύνοδο γιὰ νὰ τοὺς χωρισουν σιμειῶν ὡς διερμηνεύς, ἔφτασαν σ' ἕνα πολὺ ὡραῖο αὐτοκίνητο μιᾶς μεγάλης γερμανικῆς βιομηχανίας. Ἦταν πραγματικῶς μεγαλοπρεπές. Μόλις τὸ εἶδε ὁ Μπριάν, θέλησε νὰ ἐκδηλώσῃ τὸν θαυμασμό του καὶ νὰ κολακέψῃ τὸν συνάδελφό του. Ἀλλὰ πῶς νὰ κάνῃ, ἀφοῦ δὲν ἤξερε οὔτε λέξι γερμανικὴ κι' ἀφοῦ ὁ Στρέζεμαν δὲν καταλάβαινε ἐπίσης οὔτε λέξι γαλλική; Μὲ τὴν ἑτοιμότητα ὅμως ποὺ τὸν διέκρινε, ἔλυσε ἀμέσως τὸ ζήτημα, βγάζοντας ἕνα τραντάχτο ξερνητὸ θαυμασμοῦ:

—Ἄ!... Ἄ!.. Ἄ!...

Ἔπειτα προχώρησαν κι' ἔφτασαν σ' ἕνα ἄλλο μεγαλοπρεπὲς αὐτοκίνητο, γαλλικῆς μάρκας αὐτό. Τότε ὁ Στρέζεμαν ἄνοιξε τὸ στόμα του ὅσο μποροῦσε περισσότερο καὶ ξεφώνισε κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του:

—Ἄ!... Ἄ!.. Ἄ!...

Ἔτσι εἶχαν ἐκδηλώσει κι' οἱ δυὸ τὸ θαυμασμό τους γιὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῶν ἀντιπάλων χωρῶν.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΔΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

Ὁ Σαρδού.

Ὑπῆρχαν ἐκεῖ συγκεντρωμένοι ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι, διακρίνοντας τὴ σιλουέττα μου ἐπάνω στὴ γέφυρα, ξέσπασαν σ' ἕνα ἀτελείωτο :

— Ζήτω ἡ Σάρα Μπερνάρ !

Ἐγὼ τὰ εἶχα χαμένα πειά...

Ποτέ μου δὲν περίμενα μιὰ τέτοια ὑποδοχή !... Μιὰ τέτοια ἀποθέωση...

Ἔμαθα μάλιστα, ὅτι εἰδικὰ τραῖνα εἶχαν φτάσει ἀπ' τὸ Παρίσι, ξεχειλισμένα ἀπὸ κόσμο, ποὺ εἶχε ἔρθει μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ μὲ χαιρετήσῃ στὴν ἐπιστροφή μου καὶ νὰ μοῦ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀγάπη του.

Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, ὅτι τὰ εἶχα χάσει. Κάθε τόσο ἐξέταζα τὸ στρυμῶ μου καὶ τσιμπιόμουν, γιὰ νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ἤμουν ξύπνια κι' ὅτι δὲν ἔβλεπα ὄνειρο...

Τὸ μέρος τῆς προκυμαίας, μπρὸς στὸ ὁποῖο εἶχε σταθεῖ τὸ πλοῖο μας, ἦταν στρωμένο μὲ βελουδένια χαλιά, γιὰ νὰ πατήσω ἐπάνω σ' αὐτὰ καὶ ἡ μπάντα τῆς πόλεως ἔπαιζε πρὸς τιμήν μου διάφορα ἐμβατήρια.

Χωμογελῶντας ἀπ' τὴν εὐτυχία μου, κατέβηκα ἀπ' τὸ πλοῖο κι' ἄρχισα νὰ προχωρῶ μέσ' ἀπὸ ἕνα διπλὸ φράχτη ποὺ τὸν σχημάτιζαν ἡ χιλιάδες ἐκεῖνες τοῦ πλήθους.

Ἡ γυναῖκες μοῦ ἔσπελναν φιλήματα, οἱ νέοι μ' ἐπευφημοῦσαν μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ οἱ ἁλλασιανοὶ τῆς Χάβρης μοῦ προσέφεραν ἀνθοδέσμες.

Πιὸ πέρα, σ' ἕνα ὑπόστεγο, φταιγμένο γιὰ τὴν περίσταση, μὲ περίμεναν ἡ Ἀρχὲς τῆς πόλεως κι' ὅλοι οἱ φημισμένοι ναυαγοσῶστοι τῆς Χάβρης, μὲ τὸ στῆθος τους γεμᾶτο ἀπὸ τιμητικὰ μετάλλια.

Ὁ πρόεδρός τους κ. Γκροζό, μοῦ ἀπήυθυνε τὴν ἀκόλουθη προσφώνηση :

— Κυρία, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς παρουσιάσω μερικὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας τῶν Ναυαγοσωστῶν τῆς Χάβρης, τὰ ὁποῖα ἦλθαν γιὰ νὰ σᾶς εὐχηθοῦν τὸ : «Καλῶς ὡρίσατε !...» Ἤρθαμε ἐπίσης γιὰ νὰ σᾶς συγχαροῦμε γιὰ τὴν ἀπέραντη ἐπιτυχία, τὴν ὁποία σημειώσατε παντοῦ, ὅπου περάσατε κατὰ τὸ τολμηρὸ ταξεῖδι σας... Ἔχετε ἀποκτήσει πειὰ καὶ σπὶ διὸ ἡμισφαίρια μιὰ ἀπέραντη δημοτικότητα, μιὰ ἄφθαστη καλλιτεχνικὴ δόξα καὶ τὸ ὑπέροχο ταλέντο σας, ἑνωμένο μὲ τὰ προσωπικά σας θέλγητρα, ἐβεβαίωσε τοὺς ξένους, ὅτι ἡ Γαλλία παραμένει πάντοτε ἡ πατρίδα τῆς τέχνης καὶ ἡ κοιτίδα τῆς χάριτος καὶ τῆς ὡμορφιᾶς, κτλ. κτλ.

Ἡ ἀπάντησίς μου στὴν ἐνθουσιώδη αὐτὴ προσφώνηση, ἦταν — ὅπως μοῦ εἶπαν — ἀρκετὰ εὔγλωττη. Μὰ τὸ βέβαιο εἶνε πὼς ἤμουν τόσο συγκινημένη, ὥστε δὲν ἤξερα τί ἔλεγα.

Ἐζοῦσα, ἀπὸ πολλὴ ὥρα πειά, μέσα σ' ἕναν ὑπερεφελισμὸ συγκινήσεων, ἡ ὁποῖες διαδεχόντουσαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Δὲν εἶχα φέει ἀπολύτως τίποτε, δὲν εἶχα κοιμηθεῖ καθόλου.... Τὸ μυαλό μου ἦταν πλημμυρισμένο ἀπ' τὴν ἀνάμνηση χιλιάδων γεγονότων, τὰ ὁποῖα μοῦ εἶχαν συμβεῖ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξειδιοῦ μου στὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ διηγηθῶ σ' αὐτοὺς ποὺ μὲ περιστοίχιζαν μέσα σὲ δυὸ ὧρες...

Μὰ ἐκεῖνο ποὺ δὲν περίμενα καθόλου, ἦταν ἡ ἀπυθεωτική αὐτὴ ὑποδοχή... Ναί, δὲν τὴν περίμενα καθόλου ἔπειτα ἀπ' τὰ δυσμενῆ λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα εἶχαν σχολιάσει τὴν ἀναχώρησή μου μερικὲς ἐφημερίδες, ἡ ὁποίες, ἐκτὸς αὐτοῦ, φρόντιζαν νὰ διαστρέφουν συστηματικὰ τὴν ἀλήθεια σὲ κάθε τι ποὺ μὲ ἀφοροῦσε....

Τὸ ἴδιο βράδυ, ἔδωσα στὴ Χάβρη μιὰ παράστασι ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς Ἑταιρείας τῶν Ναυαγοσωστῶν..., Ἔπαιξα γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Γαλλία τὴν «Κυρία μὲ τὰς Καμελίας». Ὅπως δὲ μὲ βεβαίωσαν ὅσοι παρακολούθησαν τὴν παράστασί μου αὐτή, ἔδωσα ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὅλη μου τὴν τέχνη....

. . . . . .

Πέρασα τὴ νύχτα μου στὸ κτῆμα μου τῆς Σαιν—Ἀντρὲ κοντὰ στὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ ἔφυγα γιὰ τὸ Παρίσι.

Ἄλλη ἀποθέωσις μὲ περίμενε ἐκεῖ στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό...

Μοῦ χορεύτηκαν τρεῖς ὁλόκληρες ὧρες γιὰ νὰ κατωρθώσω νὰ φτάσω στὸ μέγαρό μου τῆς ὁδοῦ Βιλλιέ, μέσα ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ εἶχε ἀλλοφρονήσει ἀπὸ ἐνθουσιασμό....

Ἡ Σάρα Μπερνὰρ στὸ «Διαβάτη» τοῦ Κοππέ.

Τὸ ἴδιο ἀπόγευμα δέχτηκα τὸν Βικτωριανὸ Σαρδού, γιὰ ν' ἀκούσω τὴν ἀνάγνωσι τοῦ ἐπερόχου ἔργου του «Φαιδώρα», τὸ ὁποῖο εἶχε γράψει ἐπίτηδες γιὰ μένα.

Ὢ ! τί μεγάλος καλλιτέχνης ποὺ ἦταν ! Τί ὑπέροχος ἡθοποιός ! Τί θεῖος συγγραφεύς !...

Μοῦ διάβασε ὁλόκληρο τὸ ἔργο του, χωρὶς νὰ πάρῃ ἀνάσα, παίζοντας συγχρόνως ὅλους τοὺς ρόλους του. Ἔτσι μοῦ ἐπιδείκνυε σὰν τὸν καλύτερο δάσκαλο πῶς ἔπρεπε νὰ τὸ παίξω...

— Ἀ ! φώναξα μετὰ τὴν ἀνάγνωσι. Εὐχαριστῶ, ἀγαπημένε μου μαίτρ, γιὰ τὸν ὡραῖο ρόλο ποὺ μοῦ δώσατε... Καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ἀκόμα γιὰ τὸ ὡραῖο μάθημα ποὺ μοῦ κάνατε....

Ὅλη τὴ νύχτα μου τὴν πέρασα χωρὶς νὰ κοιμηθῶ, γιατὶ ἤθελα νὰ ἰδῶ μέσα στὰ σωστὰ δια τὸ μικρὸ ἐκεῖνο ἄστρο, τὸ ἄστρο μου, στὸ ὁποῖο εἶχα τόση ἐμπιστοσύνη... Τὸ εἶδα τέλος κατὰ τὰ χαράματα κ' ἀποκοιμήθηκα μὲ τὴ σκέψι, ὅτι μιὰ κακιὰ γιὰ χρονολογία ἄρχιζε γιὰ μένα.

. . . . . .

Τὸ καλλιτεχνικό μου ταξεῖδι στὴν Ἀμερικὴ βάσταξε ἑφτὰ μῆνες. Ἐπισκέφθηκα, κατὰ τὴ διάρκειά του, πενῆντα πόλεις καὶ ἔδωσα ἑκατὸν πενῆντα ἕξη παραστάσεις μὲ τὰ ἀκόλουθα ἔργα :

«Κυρία μὲ τὰς Καμελίας» 65 παραστάσεις, «Φροῦ-Φροῦ» 41 παραστάσεις, «Ἀδριανὴ Λεκουβρὲρ» 17, «Ἑρνάνης» 14, «Σφίγξ» 7, «Φαίδρα» 6, «Ξένη» 3 καὶ «Πριγκήπισσα Γεωργία» 3.

Τὸ γενικὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων ἦταν 2.667.600 φράγκα, δηλαδὴ μέσος ὅρος κατὰ παράστασιν 17.100 φράγκα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνω ἐδῶ τὸν δεύτερο τόμο τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» μου, γιατὶ μιὰ νέα περίοδος τῆς ζωῆς μου ἀρχίζει τώρα....

Πρὸ ὀλίγων ἀκόμα μηνῶν ἔφυγα ἀπ' τὴ Γαλλία γιὰ νὰ ἐπισκεφθῶ ἔργα ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἀπὸ τὴ Γαλλία, ἀπὸ τὴν οἰκογένειά μου, ἀπὸ τοὺς φίλους μου....

Λογαριάζω νὰ κάνω ἕνα τρελλὸ ταξεῖδι, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Θάλασσες, τὸ διάστημα...

Ὅλ' μιὰ τὰ ἔκανα πρόπερσι... Καὶ νὰ τώρα ποὺ ξανάρχομαι κάτω, γαλήνεμένη...

Ὁ τρομερὸς ἱμπρεσσάριός μου Ζάρρετ, ἐδάμασε τὸν ἐξαρκετὰ ἀνυπότακτο χαρακτῆρα μου καὶ

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΦΥΛΛΟ
Η ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ
Η Παρισινὴ ἀριστοκρατία, τὰ Παριζιάνικα σαλόνια, τὰ φιλολογικὰ κέντρα, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ HENRI DE REGNIER

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΦΟΝΦΡΕΝΤ

Νὰ, δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴν ἐπίσκεψί μου στὸ μελαγχολικὸ πύργο τοῦ Φονφρέντ. Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ πάτησα στὸ μεγάλο του πάρκο, μιὰ βαθειὰ μελαγχολία βάρυνε τὴν καρδιά μου...

Ὁ πύργος αὐτὸς ἦταν ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἀκατοίκητος. Ὁ σημερινὸς ἰδιοκτήτης του, ὁ κ. Λεσσαί, ποὺ τὸν ἔχει κληρονομήσει ἀπ' τὸν παπποῦ του, τὸν μαρκήσιο Μαρβουαζέν, σπανίως τὸν ἐπισκέπτεται κι' ἔχει ἀκόμα ἀπαγορεύσει τὴν εἴσοδο στοὺς περιηγητάς. Ὡστόσο ἐμεῖς, μ' ἕνα γενναῖο φιλοδώρημα ποὺ δώσαμε στὸ φύλακα, κατορθώσαμε νὰ παραβιάσουμε αὐτὴν τὴν ἀπαγόρευσι.

Ὅπως ἡ ἐξωτερική ἐμφάνισι τοῦ πύργου, ἔτσι καὶ τὸ ἐσωτερικό του, ἦτανε σκυθρωπὸ καὶ μελαγχολικό. Μιὰ ὁλόκληρη ὥρα ἐγὼ καὶ ὁ φίλος μου Λεμπρὺν ἐπισκεφθήκαμε, συνοδευόμενοι κι' ἀπὸ τὸν φύλακα, τὶς ἀτέλειωτες στοές, τὰ σαλόνια καὶ τὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματά του. Ὅλ' αὐτὰ τὰ δωμάτια εἶχανε μιὰ βαρειὰ μυρωδιὰ μούχλας καὶ κλεισούρας. Ἡ θαυμασία ἐπάλληλοσί τους ἔπεφτε σιγὰ-σιγὰ ἀπ' τὴν ὑγρασία. Ἡ παληὲς πολυθρόνες ἦσαν ἀκόμα σκεπασμένες μὲ τὰ πολύτιμα ὑφάσματά τους καὶ τὰ κρεββάτια μὲ τὰ βαντεγιένια τους σκεπάσματα. Ἀφότου πέθανε ὁ μαρκήσιος Μαρβουαζέν, δὲν εἶχαν πειράξει τίποτα μέσα στὸν πύργο, οὔτε τὴ βιβλιοθήκη, οὔτε καὶ τὸ πιπλανὸ μικρὸ ἐργαστήριο μὲ τὰ διάφορα χημικὰ ἀγγεῖα.

Ἀφοῦ ἐπισκεφθήκαμε ὅλα τὰ διαμερίσματα, ὁ Λεμπρὺν εἶπε στὸ φύλακα :

— Καὶ τώρα, μπάρμπα-Μονσώ, πᾶμε νὰ μᾶς δείξῃς καὶ τὴν αἴθουσα τῶν θεατρικῶν παραστάσεων...

Ἡ αἴθουσα τῶν παραστάσεων τοῦ πύργου ἦταν ὡραιοτάτη, στὶλ Λουδοβίκου 15ου, μὲ πολυτελῆ θεωρεῖα καὶ χρυσοστόλιστους πολυελαίους. Ἡ αὐλαία τῆς σκηνῆς ἦταν ὁλόκληρη κεντημένη μὲ λουλούδια. Ἕνα σύστημα ἀδικοῦσε ὅμως ὅλο αὐτὸ τὸν στολισμό, ἦταν ὁ ἀδύνατος φωτισμός, ποὺ ἐπικρατοῦσε ἐκεῖ μέσα, δίνοντας σ' ὅλα τὰ πράγματα μιὰ ὄψι φαντασική.

Ξαφνα, ἕνας ἐλαφρὺς κρότος τράβηξε τὴν προσοχή μου. Ἡ αὐλαία ἄνοιξε σιγὰ-σιγὰ καὶ μέσα ἡ σκηνή, ποὺ παρίσταινε ἕνα δάσος. Ἀνεφάνη τότε ἕνα θέαμα ποὺ μὲ κατατρόμαξε. Ἀνάμεσα στὰ σανίδια τῆς σκηνῆς ἦτανε ξαπλωμένα δυὸ ἀνθρώπινα πτώματα ! Τὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ φοροῦσε κοστοῦμι Κολομπίνας καὶ τὸ ἄλλο ἦταν ντυμένο σὰν Ἀρλεκίνος. Ὁ Ἀρλεκίνος ἐπάλαβε σφιχτὰ τὴν κολομπίνα κι' ἀποτελοῦσανε ἔτσι ἕνα τραγικὸ σύμπλεγμα. Ἡ τραχηλιὰ ἦταν μεγάλη, μὰ μὲ καθησύχασε ἀμέσως ὁ ἐπιστάτης τοῦ πύργου, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐξήγησε πὼς τὰ πτώματα ποὺ ἔβλεπα δὲν ἦσαν παρὰ δυὸ κοινὲς κοῦκλες, σὲ φυσικὸ μέγεθος...

* * *

Ὅταν, ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα, βγήκαμε ἀπ' τὸν πύργο, ὁ φίλος μου, ποὺ ἤξερε ὅλη τὴν τραγικὴ ἱστορία τοῦ πύργου, ἄρχισε νὰ μοῦ τὴ διηγῆται :

— Πρὶν ἀποτραβηχτεῖ σ' αὐτὸ τὸν ἐρημικὸ πύργο, ὁ μαρκήσιος Μαρβουαζὲν ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς κομψότερους καὶ πλουσιώτερους ἱππότες τῆς ἐποχῆς του καὶ θὰ μποροῦσε νὰ πάρῃ λαμπρὲς θέσεις στὴ βασιλικὴ αὐλή, ἂν δὲν τὸν ἐμπόδιζε σ' αὐτὸ ὁ δίστροπος κι' ὀξύθυμος χαρακτήρας του. Πολλὲς φορὲς εἶχε προκαλέσει γι' ἀσήμαντες ἀφορμὲς σὲ μονομαχία διάφορους εὐγενεῖς. Σὲ δυὸ ἀπ' τὶς μονομαχίες αὐτὲς εἶχε ξαπλώσει νεκροὺς τοὺς ἀντιπάλους του, μὲ μιὰ σφαῖρα στὴν καρδιά.

Στὰ νειάτα του ὁ μαρκήσιος εἶχε σπουδάσει στὴ Γερμανία τὶς ἀπαραίτητες ἐπιστῆμες κι' εἶχε ἀπὸ τότε ἐπιδοθεῖ στὴ μαγεία καὶ στὴν ἀλχημεία. Διατηροῦσε χημικὸ ἐργαστήριο, ἐκτὸς τοῦ πύργου, καὶ στὸ Παρίσι. Τὸ φάρρος του κι' ἡ δίψα τῶν ἀνακαλύψεων τὸν εἶχαν σπρώξει ξανὰ πολλὲς φορὲς σὲ πειράματα ἐπικίνδυνα. Μιὰ μέρα, ὅταν ἦταν ἀκόμα στὸ Παρίσι, ἀπάνω σ' ἕνα του πείραμα, ἕνα δοχεῖο ἔσκασε ἀπ' τὴ δυνατὴ φωτιὰ καὶ τὰ κομμάτια του τὸν πλήγωσαν σοβαρὰ στὴ σπονδυλικὴ στήλη, κάνοντας ἔτσι νὰ παραλύσουνε ἐντελῶς τὰ πόδια του. Τότε ὁ μαρκήσιος ἐγκατέλειψε πειὰ τὸ Παρίσι κι' ἐγκαταστάθηκε στὸν πύργο τοῦ Φονφρέντ.

Ἔζησε ἐκεῖ πολλὰ χρόνια ὁλομόναχος, ἐμπνέοντας τὸ φόβο στοὺς χωριάτες, ποὺ τὸν βλέπανε, μαυροντυμένο πάντα, νὰ γυρίζῃ στὸ μεγάλο πάρκο τοῦ πύργου, μέσα σ' ἕνα μικρὸ ἁμαξάκι ποὺ τὸ τραβοῦγαλο πάρκο τοῦ πύργου, μέσα σ' ἕνα μικρὸ ἁμαξάκι ποὺ τὸ τραβοῦσανε δυὸ τράγοι μὲ μακριὰ γένεια σὰν Σατανάδες ! Ἐξαφνα οἱ γείτονες τοῦ μαρκησίου ἔμαθαν μιὰ μέρα μὲ κατάπληξι, ὅτι ὁ κ. Μαρτονες τοῦ μαρκησίου ἔμαθαν μιὰ μέρα μὲ κατάπληξι, ὅτι ὁ κ. Μαρτόν

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΘΛΙΒΕΡΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΥ ΠΕΡΓΚΟΛΕΖΕ

Τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ καλλιτέχνου. Ἡ μουσικὴ ἰδιοφυΐα του. Στὴ Νεάπολι. Ἡ πρῶτες συνθέσεις του. Μεγάλος κι' ἐνδοξος. Ὁ τραγικὸς ἔρωτάς του. Τὸ πρῶτο φιλί. Πιστοὶ μέχρι τάφου!... Τὸ θλιβερὸ τέλος τῆς ὡραίας ἀρχοντοπούλας Μαρίας Σπινέλι. Στὸ μοναστήρι. Ὁ θάνατός της. Ἡ κατάπτωσις τοῦ Περγκολέζε. Μιὰ οἰκτρὴ ἀποτυχία. Ἡ βαρβαρότης τοῦ ρίας Σπινέλι. Στὸ μοναστήρι. Ὁ θάνατός της. Ἡ κατάπτωσις τοῦ Περγκολέζε. Μιὰ οἰκτρὴ ἀποτυχία. Ἡ βαρβαρότης τοῦ ρίας Σπινέλι. Στὸ μοναστήρι. Ὁ θάνατός της. Ἡ κατάπτωσις τοῦ Περγκολέζε. Μιὰ οἰκτρὴ ἀποτυχία. Ἡ βαρβαρότης τοῦ Κοινοῦ. Τὸ τέλος τοῦ φυματικοῦ συνθέτου, κτλ.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ δυστυχισμένους μουσουργοὺς τοῦ κόσμου ἦταν κι' ὁ διάσημος Ἰταλὸς συνθέτης τοῦ 18ου αἰῶνος Τζιοβάννι Περγκολέζε. Ὁ Περγκολέζε γεννήθηκε στὶς 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1710 στὴν κωμόπολι Τζέζι τῆς Νεαπόλεως, ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια. Ὁ πατέρας του ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς φημισμένους ἀστρονόμους τῆς ἐποχῆς του κι' φρόντισε νὰ δώσῃ καλὴ ἀνατροφὴ στὸ γυιό του.

Παιδάκι ἀκόμα, ὁ Τζιοβάννι Περγκολέζε πῆρε τὰ πρῶτα μαθήματα μουσικῆς ἀπὸ ἕναν ἐπαρχιώτη μουσικοδιδάσκαλο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔμαθε βιολί. Ἐπειδὴ ὅμως ἔκανε καταπληκτικὲς προόδους στὴ μουσική, τὸν ἀνέλαβε ὑπὸ τὴν προστασία του ὁ φεουδάρχης τῆς ἐπαρχίας του μαρκήσιος Πιανέττι καὶ τὸ 1715 τὸν ἔστειλε νὰ σπουδάσῃ δωρεὰν στὸ «Ὠδεῖο τῶν Φτωχῶν τοῦ Χριστοῦ», στὴ Νεάπολι. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὁ Περγκολέζε ἦτανε δεκαπέντε χρονῶν. Ἦταν ἕνα ἀσθενικό, στηθικὸ παιδάκι, ἐχούτσαινε ἀπ' τὸ ἕνα πόδι, εἶχε ἀδύνατους πνεύμονες καὶ βρισκόταν διαρκῶς συμμαζεμμένος καὶ μελαγχολικός. Τὸ πρόσωπό του ἦταν πολὺ συμπαθητικό, μὲ γλυκειὰ ἔκφρασι καὶ λαμπερὰ μάτια, στὰ ὁποῖα ἔλαμπε ἐξαιρετικὴ ἐξυπνάδα. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ Περγκολέζε διακρίθηκε στὸ Ὠδεῖο τῆς Νεαπόλεως καὶ οἱ δάσκαλοί του ἦσαν βέβαιοι ὅτι θὰ γινότανε μιὰ μέρα μεγάλος μουσικός.

Ὡστόσο, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ αὐτὴν ἀκόμα, ἡ Μοῖρα ἄρχισε νὰ τὸν κυνηγάῃ ἄγρια. Πρὶν προφτάσει νὰ τελειώσῃ τὶς σπουδές του, πέθανε ὁ ἀδελφός του, τὸν ὁποῖο ἐλάτρευε, καὶ λίγον καιρὸ κατόπιν ἡ μητέρα του. Σὰν νὰ μὴν ἔφταναν δὲ ὅλα αὐτά, ὁ πατέρας του ξαναντετρύτηκε καὶ τὸν παρηγέλησε ἐντελῶς.

Στὸν μικρὸ Περγκολέζε δὲν ἔμενε πειὰ καμμιὰ ἄλλη παρηγοριὰ ἐκτὸς τῆς τέχνης του. Ἀφοσιώθηκε λοιπὸν ὁλόψυχα σ' αὐτὴν καὶ ἔτσι μπόρεσε νὰ δώσῃ, πολὺ γρήγορα, δείγματα τῆς ἀξίας του. Συνέθεσε τὰ δυὸ περάφημα ὁρατόριά του «Ὁ θάνατος τοῦ Ἁγίου Ἰωσὴφ» καὶ «Ἡ Κατήχησις τοῦ Ἁγίου Γουλιέλμου τῆς Ἀκουϊτανίας», τὰ ὁποῖα, μόλις ἐξετελέσθησαν δημοσίᾳ, ἐσημείωσαν θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία καὶ τὸν ἔκαναν διάσημο.

Κατόπιν αὐτοῦ, ὁ πρίγκηψ Στυλιάνο, ἕνας ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους μεγιστάνας τῆς Νεαπόλεως, τὸν προσέλαβε στὴν ὑπηρεσία του, ὡς ἰδιαίτερο μουσικὸ του καὶ διευθυντὴ τῆς ὀρχήστρας τοῦ παλατιοῦ του, μὲ ἀξιόλογο μισθό.

Λίγους μῆνες ἔπειτα ἀπὸ τὸ εὐχάριστο αὐτὸ περιστατικό, πέθανε ἔξαφνα ὁ πατέρας τοῦ Περγκολέζε, καταχρεωμένος σὲ τέτοιον βαθμό, ὥστε κι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἔπιπλα τοῦ σπιτιοῦ του πουλήθηκαν σὲ πλειστηριασμὸ ἀπὸ κάποια Τράπεζα. Ἔτσι, ὁ νεαρὸς μουσουργὸς ἔμεινε ὁλομόναχος στὸν κόσμο, χωρὶς κανένα στενὸν συγγενῆ.

Σὰν νὰ μὴν ἔφτανε δὲ αὐτό, τὸν ἴδιο καιρὸ τοῦ ἐξεδηλώθη ἡ φοβερὴ ἀρρώστεια, ποὺ τὸν βασάνισε σ' ὅλη του τὴ ζωή, ἡ φθίσις.

Μολαταῦτα, ὁ Περγκολέζε δὲν ἔπαψε νὰ ἐργάζεται καὶ μέσα σ' ἕνα χρόνο συνέθεσε δυὸ ἀκόμα μουσικὰ ἀριστουργήματα, τὸν «Ἐφτεμένο Καλόγερο» καὶ τὸν «Φλαμίνιο». Ὀλίγο κατόπιν συνέθεσε μιὰ δέησι στὸν Ἅγιο Ἐμίντιο, ἡ ὁποία ἐψάλλετο σ' ὅλες τὶς ἐκκλησίες ἔπειτα ἀπ' τὸν τρομακτικὸ σεισμὸ τοῦ 1732.

***

Ἡ φήμη του εἶχε ἑδραιωθεῖ ὁριστικά. Ἐθεωρεῖτο ἤδη ὁ μεγαλύτερος μουσικὸς τῆς ἐποχῆς του. Ὅλα τὰ ἀριστοκρατικὰ σπίτια ἤθελαν νὰ τὸν ἔχουν στὶς ἑσπερίδες τους κι' ὅλα τὰ κορίτσια τῶν πριγκηπικῶν οἰκογενειῶν δὲν ἐννοοῦσαν νὰ πάρουν μαθήματα, παρὰ μόνον ἀπ' τὸν νεαρώτατο αὐτὸν «διδάσκαλο», μὲ τὸ ἀγγελικὸ παρουσιαστικό, μὲ τὴν κοριτσίστικη μορφὴ καὶ τὰ ὡραῖα, βαθουλωτὰ καὶ θλιμμένα μάτια.

Τὸν ἴδιο καιρό, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως τοῦ ἀνέθεσε νὰ γράψῃ μιὰ ὄπερα γιὰ νὰ παιχτῇ στὸ βασιλικὸ θέατρο, κατὰ τὴν ἐπέτειο τῶν γενεθλίων τῆς αὐτοκρατείρας Ἐλισσάβετ Χριστίνας. Καὶ ὁ Περγκολέζε ἔγραψε τὴν «Ὑπηρέτρια... Κυρία», ποὺ εἶνε τὸ μεγαλείτερο ἀριστούργημά του.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἀκριβῶς ὁ μουσουργὸς ἐρωτεύτηκε μιὰ ἀπ' τὶς μαθήτριές του, τὴν Μαρία Σπινέλλι, κόρη τοῦ Ναπολιτάνου πρίγκηπος Καριάτι. Ἡ Μαρία ἀνταποκρίθηκε στὸ αἴσθημά του μὲ πάθος φλογερό. Καὶ μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποὺ ὁ Περγκολέζε τῆς παρέδιδε μάθημα, ἀντήλλαξαν τὸ πρῶτο ἐρωτικὸ φιλί, ὡρκίστηκαν ν' ἀνήκουν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον μέχρι θανάτου κι' ἐκράτησαν τὸν ὅρκο τους αὐτόν.

Τὴν ἄλλη μέρα κιόλας ἡ Μαρία ἐδήλωσε στὴν οἰκογένειά της ὅτι ἀγαποῦσε τὸν μουσουργὸ καὶ ὅτι ἤθελε νὰ τὸν παντρευτῇ. Ἡ δήλωσίς της αὐτὴ ἔπεσε σὰν κεραυνὸς μέσα στὸ προγκητικὸ σπίτι τοῦ Καριάτι. Ἡ ἀριστοκρατικὲς οἰκογένειες τῆς Νεαπόλεως ἦσαν ἀμείλικτες στὰ ζητήματα αὐτά. Οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῆς Μαρίας ἔγκτες ἔξω φρενῶν καὶ τῆς ἐδήλωσαν ὀρθὰ κοφτά, ὅτι μιὰ Καριάτι δὲν ἔπρεπε οὔτε νὰ σκέρτεται κἂν ὅτι μποροῦσε νὰ παντρευτῇ ἕναν ἄθρωπο, τοῦ ὁποίου ὁ πατέρας ἦταν μισθωτὸς ἀστρονόμος καὶ ὁ παπποῦς του παπουτσῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ Μαρία τοὺς ἐδήλωσε κατηγορηματικὰ ὅτι, ἂν δὲν παντρευόταν τὸν Περγκολέζε, θἄμενε ἀνύπαντρη σ' ὅλη της τὴ ζωή...

Τότε οἱ οἰκεῖοι τῆς νέας ἐξεμάνησαν ἐναντίον της. Οἱ δυὸ ἀδελφοί της τρώθηξαν τὰ σπαθιά τους καὶ τῆς φάνταξαν ἄγρια:

—Ἢ διαλέγεις τώρα ἀμέσως γιὰ σύζυγό σου ἕναν ὁποιονδήποτε ἀπ' τοὺς γνωστούς μας εὐπατρίδας, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ παντρευτῇς τὴ μεθεπομένη Κυριακή, ἢ πηγαίνοιμε ἀμέσως στὸ σπίτι αὐτοσυλ τοῦ μουζικάντη καὶ σὲ μισὴ ὥρα σοῦ τὸν φέρνομε ἐδῶ σφαγμένο!

—Ἐδιάλεξα, ἀποκρίθηκε ἥρεμα κι' ἀποφασιστικὰ ἡ ὡραία Μαρία.

—Τί;

—Θὰ γίνω καλόγρηα! Αὔριο τὸ πρωῒ πάω φεύγω γιὰ τὸ μοναστῆρι. Πάω νὰ ἑτοιμάσω τὰ πράγματά μου κι' ἑτοιμαστῆτε νὰ μὲ συνοδέψετε.

Ἡ δήλωσις αὐτὴ τῆς νέας ἔκανε τοὺς οἰκείους της νὰ μείνουν ἄναυδοι. Προσπάθησαν νὰ τὴ μεταπείσουν, ἀλλὰ ἐστάθηκε ἀδύνατον. Ἡ καρδιὰ τῆς ἦταν δοσμένη ἀλλοῦ. Κι' ἐφόσον δὲν τῆς ἐπέτρεπαν νὰ παντρευτῇ τὸν λατρευτό της μουσικό, ἡ ὡραία ἀρχοντοπούλα ἐπραγματοποίησε τὴν ἀπειλή της. Ἔθαψε τὰ νειάτα της καὶ τὴν ὠμορφιά της στὸ γυναικεῖο μοναστῆρι τῶν ἀδελφῶν Κλαρισσὲ καὶ στὸ χρόνο ἀπάνω πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη της...

Τὴν κηδεία τῆς ἄτυχης κόρης τὴν παρακολούθησε ὅλος ὁ λαὸς τῆς Νεαπόλεως, ὁ ὁποῖος εἶχε μάθει τὴ θλιβερὴ ἐρωτικὴ ἱστορία της καὶ εἶχε κατασυγκινηθεῖ. Μιὰ μεγάλη μουσικὴ μπάντα προηγεῖτο τῆς νεκρικῆς πομπῆς, παίζοντας ἕνα πατητικώτατο πένθιμο ἐμβατήριο, τὸ ὁποῖο πρώτη φορὰ ἄκουγαν οἱ Ναπολιτάνοι. Τὴν μπάντα διηύθυνε ἕνας νεαρώτατος μαέστρος, ψηλός, ὑπερβολικὰ ἀδύνατος, μὲ γλυκό, ἀλλὰ χλωμὸ πρόσωπο, στὸ ὁποῖο ἦταν ζωγραφισμένη ἀπερίγραπτη λύπη.

Ὁ μαέστρος ἐκεῖνος ἦταν ὁ Τζιοβάννι Μπατίστα Περγκολέζε!...

***

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου τῆς Μαρίας, τῆς μόνης γυναικὸς ποὺ ἀγάπησε ἔπειτα ἀπὸ τὴ μητέρα του, ὁ Περγκολέζε συντρίφτηκε ἐντελῶς κι' ἔχασε κάθε διάθεσι γιὰ δουλειά.

Μιὰ λειτουργία ποὺ συνέθεσε, ἔγινε καιρὸ κατόπιν, κατὰ παραγγελίαν τοῦ δουκὸς ντὶ Μανταλόνι καὶ ποὺ ἐκτελέστηκε ὑπὸ τὴν διεύθυνσί του σὲ μιὰ ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ἐσημείωσε μετρωτάτην ἐπιτυχία.

Ἀκολούθως ὁ Περγκολέζε συνέθεσε τὸ μελόδραμα «Ὀλυμπιάς», τὸ ὁποῖο ἐσημείωσε ἀρκετὴ ἀποτυχία. Ἦταν ἕνα ἔργο χωρὶς καινὸ ἀπολύτως λαϊκὸ μοτίβο. Καὶ κατὰ δυστυχῆ γιὰ τὸν καλλιτέχνη στὴν πτῶσι, τὸ κοινὸ ποὺ παρακολούθησε τὴν πρεμιέρα ποὺ δόθηκε στὴ Ρώμη, προερχόταν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ τὶς λαϊκὲς τάξεις.

Ὅταν λοιπὸν τελείωσε ἡ πρώτη πρᾶξις, οἱ θεαταί, δυσαρεστημένοι γιὰ τὴ βαρειὰ καὶ μετρία μουσικὴ τοῦ ἔργου, ξέσπασαν σὲ σφυρίγματα καὶ βρισιές. Δὲν περιωρίσθηκαν ὅμως μόνον σ' αὐτά. Ἔδειξαν αἰσχρὴ καὶ βάρβαρη διαγωγὴ κι' ἐναντίον τοῦ συνθέτου.

Ὁ Περγκολέζε διηύθυνε ὁ ἴδιος τὴν ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου. Στὸ τρίτο διάλειμμα λοιπόν, ἀντὶ ν' ἀνέβῃ στὸ παρασκήνιο, ἔμεινε καθισμένος στὸ πιάνο του, μπροστὰ στὸ πιάνο. Ἔξαφνα ἄρχισαν νὰ πέφτουν γύρω του ἀπὸ πίσω σημεῖα τοῦ ὑτερώου κοτσάνια ἀπὸ σαπια, καρύτσα, πατάτες!... Σὲ κάποια στιγμή, μάλιστα, ἕνα πορ- ρο πρωτοφανές...

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ μουσουργὸς ἔφυγε ἀπ' τὴ Ρώμη καὶ ξαναγύρισε στὴ Νεάπολι, συντριμμένος ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς. Δὲν εἶχε πεντάρα. Εὐτυχῶς τὸν συνόδευε κάποια εὔπορη μακρυνὴ συγγενής του, ἡ ὁποία ἔφρε ἀπ' τὴ γεννέτειρά του καὶ ἡ ὁποία τὸν παραστάθηκε καὶ τὸν ἐλεήθηκε ὅσο μπόρεσε. Μαζὶ μ' αὐτὴν ὁ Περγκολέζε ἀποτραβήχτηκε στὸ παραθαλάσσιο χωριὸ Ποτσουόλι.

Ἡ ἀρρώστεια του, ἡ ἀπαισία φθίσις, εἶχε φτάσει πειὰ στὸ τελευταῖο στάδιο. Ὡστόσο, ὁ καλλιτέχνης δὲν ἔπαψε νὰ ἐργάζεται. Ἐπάνω φησκευτικὸ σωματεῖο τοῦ εἶχε παραγγείλει νὰ συνθέσῃ ἕνα τραγούδι γιὰ τὴν Παρθένο τῶν Πόνων. Τοῦ ἔδωσαν μάλιστα καὶ δέκα λιρσκὰτα προκαταβολή.

Κι' ὁ δυστυχισμένος μουσουργός, παρὰ τὸν συνεχῆ πυρετὸ ποὺ τὸν βασάνιζε καὶ τὴν ἐξάντλησι ποὺ γινόταν ὁλοένα καὶ μεγαλείτερη, ἄλλαξε καθισμένος σ' ἕναν καναπὲ κι' ἄλλοτε ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του, σκαρφάλωσε ἀπ' τὴν ἀδυναμία, καϊόμενος ἀπ' τὸν πυρετό, ἔγραψε τὶς νότες τῆς παθητικῆς μελωδίας, τὴν ὁποία τοῦ εἶχαν παραγγείλει καὶ ἡ ὁποία ἦταν τὸ κύκνειον ἆσμα του. Ἕνα γλυκύτατο ἀπόγευμα, ἐκεῖ ποὺ ἔγραφε, τὰ χέρια του ἔπεσαν ξάφνα κάτω ἄτονα, τὸ χαρτὶ μὲ τὶς νότες κύλησε στὸ πάτωμα, τὸ κεφάλι του ἔγειρε πρὸς τὸ στῆθος καὶ τὰ μάτια του ἐκλείσαν γιὰ πάντα. Ἔτσι πέθανε, φτωχός, ἄρρωστος κι' ἐρημικός, σὲ ἡλικία εἰκοσιὲξ μόλις ἐτῶν, ὁ Τζιοβάννι Μπατίστα Περγκολέζε, τὸν ὁποῖο δικαίως ὠνόμασαν «Ραφαὴλο τῆς Μουσικῆς».

Ἐτάφη στὸ μικρὸ νεκροταφεῖο τῆς κωμοπόλεως, στὸ Νεκροτομεῖο τῶν φτωχῶν, σὲ μιὰ ἥσυχη καὶ γλυκισμένη γωνιά...

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

—Ἀπὸ ὅλα τὰ πλάσματα τῆς Δημιουργίας, ἡ γυναῖκα εἶνε ἐκείνη ποὺ ἀγαπᾶ κι' ἀγαπέται περισσότερο.

—Ἡ γυναῖκες ἐγεννήθηκαν γιὰ νὰ μᾶς παρηγοροῦν, κι' ἐμεῖς γιὰ νὰ τὶς προστατεύουμε.

—Μιὰ γυναῖκα ποὺ ἐγκαταλείπεται, κάνει βέβαια πολὺ λίγο θόρυβο, ἀλλὰ δὲν παρηγορέται εὔκολα κατόπιν.

—Ἡ εὐτυχία τῶν ἀνδρῶν, ὁπωσδήποτε κι' ἂν τὴν πάρη κανείς, ἐξαρτᾶται πάντα ἀπ' τὶς γυναῖκες.

—Στὴν ἐλεημοσύνη, ὁ ἄνδρας δίνει μονάχα τὸ χρυσάφι του, ἐνῶ ἡ γυναῖκα προσθέτει καὶ τὴν καρδιά της.

—Δὲν ὑπάρχει ἀλήθεια ποὺ νὰ μὴν ξέρη νὰ τὴν παρηγορήσῃ ἡ ἀνθρωπιά.

—Ἡ γυναῖκα δὲν ἀναπνέει, πάρα γιὰ ν' ἀγαπᾶ.

—Λέγω τὴ γυναῖκα, ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς θἄταν χωρὶς βοήθεια, τὸ τέλος της χωρὶς παρηγοριά καὶ τὸ πέρασμά της χωρὶς εὐχαρίστησι.

—Ὁ ἥλιος καὶ ἡ γυναῖκα εἶνε οἱ δυὸ κυρίαρχοι τοῦ κόσμου. Ὁ ἕνας μᾶς δίνει τὶς ἡμέρες καὶ ἡ δεύτερη μᾶς τὶς ὠμορφαίνει.

—Ἡ γυναῖκα εἶνε ἡ τελευταία λέξις τοῦ Δημιουργοῦ.

—Ἡ φύσις δίδαξε τὴ γυναῖκα νὰ εἶνε ὡραία ἄμα μπορεῖ, σοφὴ ἄμα θέλει κι' εὐτυχὴς ἄμα εἶνε ἀνάγκη.

—Μιὰ γυναῖκα ποὺ ἔχει πνεῦμα, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ὡραία, μοιάζει μ' ἕνα λουλοῦδι ποὺ ἔχασε τὸ χρῶμα του, ἀλλὰ διατηρεῖ τὴν εὐωδιά του.

—Μιὰ καλὴ γυναῖκα, δὲν εἶνε ποτὲ ἄτυχη.

—Ἡ ὡραία γυναῖκα ἀφέσει στὸ βλέμμα ἡ ἀνάγκη στὴν καρδιά. Ἡ πρώτη εἶνε σπιλιά, ἡ δεύτερη θηριωδία.

—Ἡ γυναῖκα εἶνε ἕνα μεγάλο παιδί, ποὺ τὸ διασκεδάζουν μὲ παιχνίδια, τὸ ἀποκοιμίζουν μὲ ἐπαίνους καὶ τὸ ξεγελοῦνε μὲ ὑποσχέσεις.

—Ἡ καρδιὰ τῆς γυναίκας κάπαρε εἶναι ἀρραβωνιασμένη καὶ κάποτε κέρδιση.

—Πῶς ὡραῖες γυναῖκες τὶς ἀγαποῦμε γιὰ τὴ γοητειά τους, τὶς ἀσχημες ἀπὸ συνήθεια καὶ τὶς ἐνάρετες γιὰ τὴν ἀρετή τους.

—Τὸ δάκρυα εἶνε τὸ ὕστατο καταφύγιο τῶν γυναικῶν.

ΞΕΝΑ ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ ΤΟΥ ΤΙΜΚΟΒΣΚΙ

ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Ἐκεῖ κάτω, στὰ πόδια ἑνὸς βουνοῦ, εἶνε ἕνας βάλτος νεκρωμένος. Ἀπλώνεται πολὺ μακρυά, τὰ μάτια δὲν μποροῦνε νὰ τὸν φτάσουν καὶ δὲν τὸν ξεχωρίζουν ἀπ' τὴν ἄκρη τοῦ ὁρίζοντος...

Μονάχα μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, μέσα στὰ βουβὰ καὶ σκοτεινὰ μεσάνυχτα, ζωντανεύει ὁ βάλτος ὁ νεκρός. Μικρὲς φλόγες ξεπετιοῦνται τότε δῶ κι' ἐκεῖ, ἀκούγεται μιὰ ὑπόκωφη βουὴ ἑνὸς ἀμέτρητου πλήθους, ὑψώνεται ἕνα ἀπαίσιο μουρμουρητό. Κι' ὁ βάλτος καρτερεῖ καὶ περιμένει...,

Πάνω σὲ μιὰ στενὴ λουρίδα, κάτω ἀπὸ τὸ θεόρατο βουνό, εἶνε στρωμένα σίδερα κι' ἔχουν σκουριάσει ἀπὸ τὴν παλυκαιρία...

Μονάχα μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, περνάει ἐπάνω ἀπὸ τὰ σίδερα τὸ τραῖνο τῆς Εὐτυχίας...,

Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται;.... Ποῦ πηγαίνει;.... Κανένας δὲν τὸ ξέρει....

Ἀπὸ μέρη μακρυσμένα, ἀπὸ γωνιὲς λησμονημένες ξεκινοῦνε κι' ἔρχονται ἄνθρωποι, ἄνθρωποι λογῆς—λογῆς....

Καὶ ὅλοι καρτεροῦν τὸ τραῖνο τῆς Εὐτυχίας...

Ποιὸς θὰ μπορέσῃ ν' ἀνεβῇ σ' αὐτό, νὰ φύγῃ μαζύ του;...

Ἕνα βῆμα νὰ κάμουν, καὶ θὰ πέσουν στὸ γκρεμό. Μιὰ στιγμὴ νὰ περάσῃ, καὶ θὰ τοὺς κατασπρῇ ὁ βάλτος....

Ὁ βάλτος θὰ λαχανιάσῃ τότε ἀπὸ εὐχαριστησι καὶ τὸ χάσκα του θὰ μεταδοθῇ σὲ ὅλους ὅσους θ' ἀταμείνουν....

Νά, τώρα λάμπουν δυὸ ἀστραπές, δυὸ μάτια...

Ἔρχεται.... ἔρχεται....

Φαίνεται ἀπὸ μακρυὰ τῆς Εὐτυχίας τὸ τραῖνο...

Σὰν νάναι χρυσάφι, ἀστριάφτουν οἱ τροχοί του...

Σὰν νάναι ἀπὸ διαμάντια, φέγγει ἡ κάπναδόχος του....

Σὰν νάναι εὐθυμη μουσική, ἀκούγεται τὸ σφύριγμά του...

Ὅλοι κρατοῦνε τὴν ἀναπνοή τους καὶ περιμένουν μ' ἀγωνία. Δὲν βλέπουν πειὰ τίποτε γύρω τους, οὔτε τοὺς γειτόνους των ποὺ ἔπεσαν ἀπὸ τὸ γκρεμὸ καὶ ποὺ χώνονται μέσα στὸ βάλτο....

Σὰν παραδείσου ὅραμα φαίνεται μπρὸς στὰ μάτια τους ὁ σιαπισμένος βάλτος...

Οἱ τροχοὶ τρίζουν ἀπὸ χοντά. Τὸ τέρας ζυγώνει πρὸς τὸ πλῆθος ποὺ τοῦ μαζευτεῖ...

Νά, γίνονται κομμάτια τὰ κόκκαλα ὅσων ἔπεσαν ἀπὸ τὸ γκρεμό. Θαφρεῖς πὼς ἐρύσησε ἕνας ἀγέρας, γεμάτος ἀνθρώπινες κραυγὲς καὶ μοιρολόγια...

Ἡ Εὐτυχία προχωρεῖ ἐπάνω στὰ κουφάρια τῶν δυστυχισμένων...

Ὁ βάλτος βούξε μονομιᾶς, καταπίνοντας ὅλους ὅσους ἔπεσαν κάτω ἀπ' τὸ γκρεμό... Ὁ βάλτος λαχανιάζει.....

Ἀπ' τοὺς νεκροὺς δὲν μένει πειὰ ὁ ἀναστεναγμός...

Τὸ τραῖνο φεύγει καὶ φεύγει μακρυά...

Ποῦ τάχα νὰ πηγαίνῃ; Ποιὸς βρίσκεται μέσα καὶ τρυγᾷ μαζύ του;... Κανένας δὲν τὸ ξέρει...

Ὅσοι πήγανε χοντὰ στὸ τραῖνο τῆς Εὐτυχίας, βρήκανε τὸ θάνατο...

Εἶνε σκεπασμένο ὁλόκληρο ἀπὸ πτοσιές. Κι' ἡ πτοσιὲς αὐτὲς εἶνε ἀπὸ αἷμα ἀνθρώπινο...

Ματωμένοι γυρίζουν οἱ τροχοί καὶ τρυγοῦν. Ἀσπρίζουν πειὰ τὰ κόκκαλα τῶν πατημένων. Φεύγει μακρυὰ ἡ Εὐτυχία σὰν σταγμή...

Μονάχα μιὰ φορὰ τὸ χρόνο περνᾶ ἀπὸ κεῖνη τὴ μεριὰ τῆς Εὐτυχίας τὸ τραῖνο...

Θὰ περάσῃ καιρὸς καὶ θὰ σκεπάσουν ἐπάνω σπὰ σίδερα ἡ πτοσιὲς τοῦ αἵματος...

Τὰ κορμιὰ τῶν ἁρπαγισμένων θὰ γίνουν φαΐ γιὰ τὰ ὄρνια, θὰ τὰ ρίξουν ἡ βροχὲς στὸ βάλτο, θὰ τὰ σκορπίσουν ἡ μπόρες κι' ἡ νεροποντές....

Καὶ κάτω ἀπὸ τὸν ἦχο τῶν κροταλιζόντων ποιημάτων, τὴ μέρα τῆς Πρωτοχρονιᾶς, μέσα στὴν εὐθυμη κουβέντα, ὁλόχρυση καὶ μ' ὅλη τὴ θαυμαστὴν της ὁμορφιά, θὰ φανῇ ξαφνικὰ ἡ Εὐτυχία....

Δὲν θὰ φαίνονται ἐπάνω της αἵματα καὶ κανένας δὲν θὰ ξέρῃ πῶς ὅσοι νὰ φάσῃ ἐκεῖ, περνάει πάνω ἀπὸ κορμιὰ δυστυχισμένων ἀδερφῶν καὶ ἀμπορεῖ φίλων...

Μονάχα μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, κατὰ τὰ βουβὰ καὶ σκοτεινὰ μεσάνυχτα, περνάει ἀπ' τὸν γκρεμὸ στὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ, τὸ ματωμένο τραῖνο τῆς Εὐτυχίας καὶ κανένας, κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸ προφτάσῃ....

ΡΟΤΑΝΟΝ ΜΚΤΣΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΙΘ'
ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΒΑΣΙΛΗΑΣ!

ΑΙ βασιληᾶς βρέθηκα στὴν Ἴμβρο μετὰ τὴν κατάληψή της. Καὶ κάτι παραπάνω, ἀπόλυτος μονάρχης, γιατὶ ἐγὼ ἤμουν ὅλες ἡ ἐξουσίες μαζύ. Ἐγὼ νομοθετοῦσα, ἐκτελοῦσα τοὺς νόμους καὶ δίκαζα τὶς διαφορὲς τῶν Ἰμβρίων. Καμμιὰ φορὰ στὴν ἐνάσκηση τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων μου, θυμόμουνα τὸ Σάντσο ποὺ ζητοῦσε ἀπ' τὸν Δὸν—Κιχώτη νὰ τὸν κάνῃ κυβέρνο σ' ἕνα νησί. Αὐτὸ λοιπὸν ποὺ ζητοῦσε ὁ Σάντσο, ἐγὼ τὸ εἶχα πετύχει. Καὶ ἐρχόντουσαν ἀπὸ τὸ πρωὶ ὧς τὸ βράδυ ὅλες ἐκεῖνες ἡ μαυροματοῦσες καὶ λυγερὲς καὶ μοῦ ἔκαναν τὰ παράπονά τους, ὅλες αὐτὲς μὲ τὴ Βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια καὶ παράξενα ὀνόματα, ἡ Ἀμυσσοῦδες, ἡ Γραμματικές, ἡ Βασίλισσες, ἡ Σουλτάνες καὶ ἄλλες πολλές. Ποῦ νὰ τὶς θυμᾶμαι τώρα, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια!

Σπάνια παροπαιδάζοντουσαν μπροστά μου ἄντρες. Τὶς περισσότερες φορὲς γυναῖκες, γιὰ δουλειὲς δικές τους, μὰ καὶ γιὰ δουλειὲς τοῦ ἄντρα τους ἢ τοῦ πατέρα τους. Καὶ ἄρια τὶς ρωτοῦσα:

—Γιατὶ δὲν ἦρθε ὁ ἄντρας σου; Γιατὶ δὲν ἦρθε ὁ πατέρας σου;

Μοῦ ἀπαντοῦσαν:

—Αὐτοὶ δὲν ξέρουν νὰ μιλήσουν!

Ἄλλες πάλι μοὐλεγαν πῶς ὁ ἄντρας τους λείπει στὸ χωράφι, μὰ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία μου μάθαινα πὼς τὶς περιμένει ἀπὸ κάτω.

Τί νὰ κάνουν οἱ κακόμοιροι; Ἔτσι τοὺς εἶχαν μάθει οἱ Τοῦρκοι καὶ ἔτσι προεύοντουσαν. Ἡ μακρυὰ συνήθεια εἶχε πειὰ γίνει νόμος καὶ δὲν τοὺς ἔκανε καμμιὰ ἐντύπωσι. Στὸν Καϊμακάμη ἔπρεπε νὰ παρουσιαστῇ ἡ γυναίκα, γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ δουλειά.

Ἀνεξάρτητα δμως ἀπ' αὐτό, ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες ποὺ βρέθηκα ἐκεῖ, κατάλαβα ἀμέσως πὼς σ' ὅλο τὸ νησὶ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη φυσάει ἕνας γλυκὸς ἐρωτικὸς ἀέρας, πὼς ἡ γυναῖκες ἔχουν στὰ μαῦρα σουλτάνια μάτια τους τὸν πόθο καὶ πὼς οἱ ἄντρες ἰκαίνουν σὲ δεύτερη γραμμή, γιατὶ φαίνεται πὼς ἡ γυναῖκες αὐτὲς τοὺς εἶχαν ἀποκτηνώσει καὶ τοὺς ἔκαναν ὅπως ἤθελαν.

Ἐκεῖ πῆγα νὰ τοὺς δώσω τὴν ἐλευθερία, μὰ ἀμέσως κατάλαβα πὼς ὅλοι αὐτοὶ μποροῦσαν νὰ διδάξουν τὴν ἐλευθερία σὲ μένα. Ἤθελαν νὰ ζήσουν, νὰ γοιώσουν τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς. Ἔτρεπε νὰ τοὺς δῆτε στὶς γιορτὲς καὶ τὰ πανηγύρια, ὅταν τὰ κοριτσια σέρνανε τὸ χορό. Σοῦ θἠμιζαν τοὺς στίχους τοῦ Σολωμοῦ στὸν "Ὑμνο τῆς Ἐλευθερίας του, ποὺ τοὺς ἔγραψε σὰν ἀπάντηση στὸ Βύρωνα, ποὺ ἀπογοητεμένος, περνῶντας ἀπ' τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου ἔγραψε πὼς εἶδε τὰ κορίτσια μαραμένα ἀπ' τὴ σκλαβιά.

Εἰς τὴν σκιὰ χεροπιασμένες,
εἰς τὴν σκιὰ βλέπω κι' ἐγώ,
κρινοδάχτυλες παθένες,
ὅπου κάνουνε χορό.
Κι' ἡ ψυχή μου ἀναγαλλιάζει
πὼς ὁ κόρφος καθεμιᾶς
γλυκοβύζαστο ἐτοιμάζει
γάλα ἀντριᾶς καὶ λευτεριᾶς.

Πολλὲς φορές, χαμένοντας, τραγουδοῦσαν τοὺς πρώτους γνωστοὺς στίχους τοῦ "Ὑμνου: «Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι τοῦ σπαθιοῦ, κτλ.». Καὶ αὐτὸ βέβαια πρὸς τιμή μου. Μὰ ἐγὼ τοὺς ἔμαθα καὶ τοὺς παρατάνω στίχους καὶ τότε τοὺς τραγουδοῦσαν μὲ κέφι μοναδικό.

Μὰ αὐτὰ ὄχι μόνο τὶς μεγάλες γιορτινὲς μέρες στὸ ὕπαιθρο. Χοροὶ γινόντουσαν τακτικὰ καὶ τὶς νύχτες, μέσα στὰ καφενεῖα τοῦ νησιοῦ. Ἐκεῖ μὲ τὰ βιολιά, χορούς, τραγούδια, καλοὺς μεζέδες, κρασὶ καὶ μπύρες Μονάχου ἀληθινές, πρὸς ἐννενῆντα λεπτὰ τὴν μπουκάλα, παρασκευάζω, ξημερωνόμαστε ὧς τὸ πρωί.

Μὰ γιατὶ νὰ μὴ γλεντήσουμε; Βρισκόμαστε σὲ πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ εὐτυχία! Φτήνεια, ἀφροντισιά, ἀναμελιά, ξενοιασιά, κέφι, ὁ στρατὸς μας νικοῦσε, ὁ Στόλος μας εἶχε μποτιλιάρει τὸν Τουρκικὸ στὰ Δαρδανέλλια, ὁ ἀέρας τοῦ νησιοῦ χλιαρὸς καὶ τὰ κορίτσια ὡραῖα καὶ μὲ μάτια γεμάτα λαχτάρα!

Τὰ πανηγύρια δὲ λείπανε. Πότε γιόρταζε ἡ ἐκκλησία τοῦ ἑνὸς χωριοῦ, πότε τοῦ ἄλλου. Κι' ἐκεῖ ἔβλεπες καθαρά, πὼς ὁ θαυμάσιος αὐτὸς λαός, ὁ Ἑλληνικός, δὲν ἐπηρεάστηκε καθόλου ἀπὸ τὴν ἐξέλιξι ποὺ εἶχε ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία στὶς σκοτεινὲς χῶρες τῆς Δύσεως. Ἐδῶ ἡ θρησκεία τῆς Ἀγάπης χωνεύτηκε τόσο καλὰ μέσα στὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Θρησκεία τῆς Χαρᾶς, ποὺ ἡ Παναγία ἔγινε Ἀθηνᾶ, ἔγινε Ἥρα, οὐρανία Ἀφροδίτη καὶ ὁ ὡραῖος ξανθὸς Ναζωραῖος, Ἀπόλλωνας!

Στὰ πανηγύρια, τὶς ὡραῖες λιόλουστες μέρες τῆς Χαρᾶς, ἡ εἰκόνα τοῦ ἑορταζομένου Ἁγίου στὸ ὕπαιθρο. Γύρω τὴν κάτισζαν κοριὰ σὰν μιὰ προσφορὰ στὴ χάρι του, ἐνῶ παρακάτω τὰ σφαχτὰ γυρίζαν στὶς σούβλες, γιὰ νὰ μᾶς θυσίζουν τὶς ἀρχαῖες θυσίες. Κοντὰ στὸν Ἅγιο ἕνας παπᾶς, ντυμένος μὲ τὰ ἄμφια καὶ τὴν ἁγιοσύχα στὸ χέρι, νὰ ραντίζῃ τοὺς πιστοὺς μὲ κλάδους ἀνθισμένους καὶ νὰ τοὺς στέλνῃ τὴ δροσιὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἐνῶ πολὺ χοντὰ του γύφτες ἡ χυλιάρια καὶ γιόμιζε τὰ ποτήρια, γιὰ νὰ προσφέρῃ τὴ δροσιὰ τῆς μητέρας Γῆς, τῆς ἀμπέλου τοῦ θεοῦ Διονύσου. Κι' ἄκουγες καὶ ψαλμοὺς καὶ παρακάτω ἐρωτικὰ τραγούδια, ποὺ συνώδευαν μ' αὐτὰ τὸ χορό τους ἡ λυγερόκορμες τοῦ νησιοῦ.

Καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτὰ τὰ πανηγύρια καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Θρησκείας, ὁ Μητροπολίτης μαζὺ μὲ τὶς ὡραῖες ἀνεψιές του, ποὺ μέσα στὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ δυὸ-τρία ποτήρια, ἄρχισαν νὰ τραγουδᾶνε πατριωτικὰ τραγούδια σὲ σκοτὰ παϊτικώτατον ἀμανέ. Καὶ ὁ Μητροπολίτης ὅλος κέφι, φώναζε:

—Γειά σου, Μόσχα! Πές μας τώρα κι' ἐκεῖνο τὸ ἄλλο, ποὺ πήγανε τ' ἀντρειωμένα παλληκάρια τὸ Κάστρο καὶ μπῆκαν τὰ μεσάνυχτα μέσα στὸ χαρέμι τοῦ Πασᾶ!

"Ο,τι ἤθελες λοιπὸν εὕρισκες ἐκεῖ πέρα. Πατρίδα, Θρησκεία καὶ Χαρὰ τῆς ζωῆς. "Ὅλα μαζὺ ἁρμονικὰ ἀνακατεμένα σ' ἕνα ἀφρὸ νησὶ μὲ κάμποσες κατατρομοσυνοῦς, ποὺ δίνουν ἄρμθονο τὸ στάρι, τὸ κριθάρι καὶ τὸ κάλλιπόδι, μὲ ἀναρίθμητα λιόδεντρα καὶ ἄλλα κάμποφόρα δέντρα, μὲ ἀρκετὰ πρόβατα, μὲ ἀμπέλια καὶ ὅλα τὰ καλὰ τέλος πάντων, ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖ ἄπλα σὲ ἀφθονία. Τὸ ψωμί, τὸ κρασί, τὸ κρέας, τὰ βούτυρα, τὰ τυριά. Καὶ ὁ ὑγρὸς κόσμος μὲ μπόλιασο ψάρι καὶ ἕνα δέκος κάθε μέρα λαγούς, πέρδικες καὶ μετεκάτσες. Καὶ μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴν εὐτυχία, οἱ ἀρσενικοὶ οἱ περισσότεροι, νὰ φεύγουν στὴν Ἀμερικὴ ἢ καὶ στὴν Αἴγυπτο, νὰ ν' ἀποφύγουν νὰ πᾶνε στρατιῶτες στὸν Τοῦρκο καὶ νὰ στέλνουν ἀπὸ κεῖ τσεκοὺλα δολλάρια καὶ λίρες.

Μὲ λίγα λόγια, ἐκεῖ ἦταν ἡ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας καὶ ἐκεῖ εἶδα τὴν πραγματικὴ εὐτυχία, μέσα σὲ ἀνθρώπους ἀδαμους, ποὺ δὲ νοοῦσαν ν' ἀπολαύσουν ὅλα τὰ δῶρα ποὺ τοὺς ἔδωσε ὁ Θεός.

Πρὶν ἔρθει ἐκεῖ ἡ γυναίκα μου, κάλεσα μιὰ γυναῖκα μιὰ μέρα στὸ Διοικητήριο γιὰ νὰ μᾶς νοικοκυρέψῃ λιγάκα. Νὰ μοῦ ξεσκονίσῃ, νὰ μοῦ σφουγγαρίσῃ, νὰ πλύνῃ λίγο τὰ ροῦχα μου, "Αμα τελείωσε, θέλησα νὰ τὴν πληρώσω καὶ τὴ ρώτησα τί θέλει:

—Τί νὰ θέλω; Τὸ λάδι μου, τὸ βούτυρό μου, τὸ στάρι μου κι' ὅλα τ' ἄλλα τἄχω στὸ σπίτι. Χρήματα δὲ χρειάζομαι παρὰ γιὰ νὰ πληρώσω τὰ κυβερνητικὰ δοσίματα. Μοῦστειλε ὁ ἄντρας μου ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τὰ πλήρωσα κι' αὐτά. Λοιπὸν τί νὰ μοῦ κάνω τοὺς παράδες; "Ἀχρηστοι μοῦ εἶνε. Καλύτερα νὰ μοῦ στάλῃς ἕνα ζευγάρι παντοῦφλες ποὺ δὲν ἔχω.

Μέσα στὴ σημερινὴ κρίσι, ἄμα συλλογιστεῖς ὅλα αὐτά, μπορεῖ νὰ σὲ πιάσῃ ἀπελπισία!

Μὰ ἐξ μὴ λέμε μονάχα τὰ καλά. Σ' ὅλα αὐτὰ ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀνάγκη. "Ὅλοι αὐτοὶ οἱ σκλάβοι ποὺ πῆγα νὰ τοὺς ἐλευθερώσω καὶ μοῦ δίδαξαν αὐτοὶ τὴν ἐλευθερία, καμμιὰ φορὰ τὸ παράκαναν στὴν ἐκλεύκανση τῆς τόσης-εὐτυχίας ποὺ τοὺς χάρισε ὁ Θεός. Ἤθελαν νὰ σχίσουν αὐτὴ τὴ ζωὴ καλά, καὶ δὲ λογάριαζαν κανένα ἐμπόδιο. Ὁ νόμος δὲν εἶχε τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἔχει στοὺς ἄλλους τόπους, γιατὶ τὸ διαζύγιο δὲν ἦταν καὶ τόσο δύσκολο. Ἄμα ἔβλεπες μερικὲς λιγωμένες ἀφοῦ τὸ Μητροπολίτη, ἕναν ἀγράμματο παπᾶ καὶ μερικοὺς λαϊκοὺς, μποροῦσε νὰ σ' ἀπαλλάξῃ εὔκολα ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ γάμου. Ἦταν καὶ στὶς Ἰμβριώτισες, μὲ τὰ μαῦρα καὶ γεμάτα πόθο μάτια τους, δὲν ἐννοιαζε καὶ πολὺ ἂν οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ναῦτες τοῦ ἀγήματος Κατοχῆς ἦταν παντρεμένοι ἢ ἀνύπαντροι. Γι' αὐτὲς ἦταν τὸ ἴδιο. Θυροῦσαν πῶς καὶ στὸν τόπο μας εἶνε τόσο εὔκολο τὸ διαζύγιο ἄπαξ καὶ ἐκεῖ πέρα. Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ σύντροφοί μου νερνοῦσαν ἀπάνω. Ὅπως εἶνε συνήθεια ἐκεῖ, ἀπὸ ἀραβωνιασμένοι ἔμπαιναν μέσα στὸ σπίτι, κομιόντουσαν σὲ μαλακὰ στρώματα, ἔτρωγαν καὶ ἔπιναν τοὺς ἔλεναν καὶ τοὺς περιποιόντουσαν. Περνοῦσαν ζωὴ χαριτωμένη! Νὰ σᾶς τὸ πῶ τὴν ἀλήθεια, ἐγὼ κοντζὰ μου Διοικητής, ἄρχισα νὰ ζηλεύω τοὺς ὑπαξιωματικοὺς καὶ τοὺς ναῦτες. Δὲν ἄργησε δμως νὰ μὲ μάνα νὰ μοῦ στείλουν κάποια προξενειά. Μιὰ μέρα παρουσιάζεται στὸ Διοικητήριο μιὰ γρηᾶ. "Ἦσαν γύρω μου κι' ἄλλοι ὑπάλληλοι. Κι' ἐλεε πῶς θέλει νὰ μοῦ μιλήσῃ ἰδιαιτέρως. Νόμισα πὼς πρόκειται νὰ κάποια δουλειά της, ποὺ δὲν ἤθελε ν' ἀκούσουν οἱ ἄλλοι. Ἄμα ἔμεινε μόνοι, μοῦ λέει:

—Ἡ Δμερσούδα τοῦ Παναγῆ τοῦ Δάμπη ἀπὸ τὸν "Ἁγιο Θόδωρο, ποὺ ἔχει ἕνα ἀντρα τὸ γέρο τὸν Παγενό, θέλει νὰ χωρίσῃ ἀπὸ δαύτονε. Λοιπὸν μ' ἔστειλε νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ πῇς κανένα λόγο τοῦ Μητροπολίτη νὰ βγῇ γλήγορο τὸ διαζύγιο. Δὲν μπορεῖ πειὰ νὰ κάτσῃ μ' αὐτὸ τὸ γέρο γρουσούζη. Καὶ ὁ πατέρας της σύμφωνος, δὲ χαλᾶ τὸ χατῆρι τοῦ κοριτσιοῦ του. Αὐτὸς ἀνάγκη ἔχει; Σπίτια καὶ χωράφια καὶ λιόδεντρα ὅσα θέλεις ἔχει. Καὶ νὰ τῆς δώσῃ κάποιον ἄλλον καλόγερο. Μιὰ κόρη ἔχει αὐτός, αὐρίο παντρεύεται τὰ μάτια του.

—Καλά, τί μοῦ τὰ λὲς ὅλα αὐτὰ ἐμένα; Τί μ' ἐνδιαφέρουν;

—Τὰ νὰ βγῇ τὸ διαζύγιο.

—Μὰ ἐγὼ δὲν ἔχω καμμιὰ σχέσι μ' αὐτά...

—Ἄμα δείξεις στὸ Μητροπολίτη πὼς ἐνδιαφέρεσαι καὶ σύ....

—Μὰ γιατί νὰ δείξω πὼς ἐνδιαφέρουμαι;

—Γιατὶ ἄμα τὸ δείξῃς στὸ κοπέλλα, δὲν μπορεῖς παρὰ νὰ ἐνδιαφέρῃ. Θὰ τὴ φέρω καμμιὰ μέρα νὰ σὲ παρακαλέσῃ καὶ μονάχη της. Θὰ ἴδῃς τὶ δεῖς, εἶμαι βέβαιη πὼς θὰ ἐνδιαφερθῇς καὶ σύ. Κάτι ξανθὰ μαλλιὰ ὅς τὰ πόδια της. Μιὰ τσαχπινιά, ἕνα μάτι... καὶ τὸ πρόσωπο ὅλο γλύκα. Θὰ τὴ δῇς καὶ θὰ μοῦ πῇς ἂν ἔχω δίκηο!

—Τὸ ἐπειδὴ ἐγὼ φαίνεται στραβομουτσούνιασα, αὐτὴ πρόσθεσε:

—Τί δηλαδή, δὲ μᾶς θέλεις; Ἐδὼ ἔρθουμε, δὲ θὰ μᾶς δεχτῇς;

—Σοῦ εἶπα, δὲν μπαίνω ἐγὼ σ' αὐτὲς τὶς δουλειές. Πηγαίνετε στὸ Μητροπολίτη.

—Ἐμεῖς θαρθοῦμε καὶ σὲ σένα καὶ ἂν θέλεις μὴ μᾶς δέχεσαι.

—Θὰ σᾶς δεχθῶ, γιατὶ αὐτὸ εἶνε τὸ χρέος μου, μὰ δὲ θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς κάνω τίποτε γιὰ τὴ δουλειά σας.

—Ἄμα θέλεις ἐσὺ καὶ τί δὲν κάνεις; Ξέρεις, ἡ κοπέλλα σ' ἔχει γιὰ καλὸ μέρα ποὺ ἦρθες στὸν "Ἁγιο Θόδωρο. Καὶ ὅλο μοῦ λέει ἀπὸ τὴν παρθούμε νὰ κάνῃ τὴ γνωριμιά σου. Μπορῶ νὰ σοῦ πῶ πὼς ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ σέδε, τὤβαλε στὸ μυαλό της νὰ χωρίσῃ ἀπ' τὸν ἄντρας της! Δὲν ἤθελα νὰ στὰ πῶ, θὰ τὰ καταλάβαινες καὶ μονάχος σου ἀφοῦ ἐρχότανε καὶ τὴ γνώριζες, μὰ ἀφοῦ τῶφερε ἡ κοινέντα, γιατὶ στὸ κρύψιμο; Ἡ κουζουλὴ θέλει νὰ χωρίσῃ τὸν ἄντρα της, γιατὶ ἡ μάνα της πέσανε σὲ ἄλλον, σὲ κάποιον ποὺ εἶνε πολὺ ψηλά!

—Σὲ πιόν; φώτησα ἐγὼ κάνοντας τὸν κουτό.

—Μ. τάρα νὰ τὰ λέμε; Τὰ νοιώθεις! Τί ἄλλο νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ τώρα; Ὅ,τι νὰ σοῦ πῶ, γρηᾶ εἶμαι καὶ ὁ λόγος μου ἴσως δὲν ἀκούεται. Θὰ στὰ πῶ κι' ἡ ἴδια καλύτερα!

Ἔτσινε τὴν ὥρα μοῦ ἤρθε νὰ τὴ διώξω μὲ βρισιὲς καὶ νὰ τῆς πῶ νὰ μὴν ξαναρθῇ πειὰ νὰ μὲ σκοτίζῃ οὔτε μονάχη της, οὔτε μὲ τὴν κόρη της. Αὐτὸ χρωστοῦσε νὰ κάνῃ ἕνας ἐκπολιτισμένος. Μὰ ἐγὼ εἶμαι καὶ συγγραφεύς. Καὶ τὴ στιγμὴ πάλευαν μέσα μου δυὸ καθήκοντα: τὸ καθῆκον τοῦ Διοικητοῦ καὶ τὸ καθῆκον τοῦ συγγραφέως πρὸς τὴν Τέχνη. Ἦταν μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία ἠθογραφικῆς σπουδῆς. Καὶ ἐπειδὴ νομίζω πὼς τὸ καθῆκον πρὸς τὴν Τέχνη εἶνε ὑπέρτερο ἀπὸ κάθε ἄλλο καθῆκον, δὲν ἀφίνω ποτὲ νὰ μοῦ φύγουν κάτι τέτοιες μοναδικὲς εὐκαιρίες. Γι' αὐτὸ, ὅταν ἡ γρηᾶ ἔφυγε, τῆς εἶπα πὼς τὴν περιμένω νὰ ξαναρθῇ μαζὺ μὲ τὴ νέα.

"Ἴσως κάτι τέτοιες εὐκαιρίες μοῦ δόσαν ὅλο τὸ ὑλικὸ γιὰ τὰ κατοπινὰ ἔργα μου, τὶς θεατρικὲς ἠθογραφίες ποὺ σὲ λίγα χρόνια ἀνέβηκαν στὴ σκηνή.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ Κ' μέρος.

□□□□ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ □□□□

Η ΟΔΑΛΙΣΚΗ

(Εἰκὼν τοῦ Κέκλιγκ)

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΕΞΟΡΙΣΤΗ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

(Μιὰ σελίδα ἀπ' τὴν Ἱστορία τοῦ Βυζαντίου)

Βρισκόμαστε στὸ Βυζάντιο, κατὰ τὸν Ἀπρίλιο 1042, τὴν πιὸ ταραχώδη δηλαδὴ περίοδο στὴ ζωὴ τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων. Ὁ λαὸς συγκεντρωνόταν κατὰ συνεχῆ ὁμάδες στὶς πλατεῖες κι' ἐξεστόμιζε πικρὰ καὶ ἀπειλητικὰ λόγια ἐναντίον τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαήλ. Εἶχε διαδοθεῖ ὅτι ὁ Μιχαὴλ ἐπρόκειτο νὰ ἐξορίσῃ τὴ Βασίλισσα Ζωή, καὶ ἡ εἴδησι αὐτὴ εἶχε ἀναστατώσει τοὺς κατοίκους, οἱ ὁποῖοι τὴν ὑπεραγαποῦσαν.

Ὅταν τὸ γεγονὸς ἐβεβαιώθηκε ἐπίσημα, οἱ ἄρχοντες, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ γερουσιασταί, περίλυποι καὶ σκυθρωποί, ἄρχισαν νὰ συνέρχονται σὲ συνεδριάσεις, ἐνῶ τὰ πλήθη μαζευόντουσαν κοπαδιαστά, μὲ ταραγμένα πνεύματα καὶ ἄγριες διαθέσεις, στὸν περίφημο Ἱππόδρομο.

"Ὅλα μύριζαν ἐπανάστασι, ποὺ θὰ ξεσποῦσε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή. Ὁμάδες γυναικῶν διέτρεχαν τοὺς δρόμους δρομικές, μὲ φωνὲς καὶ μὲ τραγούδια. Στεκόντουσαν κάθε τόσο κάτω ἀπὸ τὰ κυβερνητικὰ μέγαρα καὶ τὰ σπίτια τῶν ἀρχόντων καὶ ξεφώνιζαν ἀδιάκοπα:

—Θέλουμε τὴν Αὐγούστα Ζωή! Θέλουμε τὴ μητέρα μας! Ζήτω ἡ Βασίλισσα!...

Οἱ ἄνδρες, ἀκούγοντας τὶς κραυγὲς τῶν γυναικῶν, ἐρεθίζονταν ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ βρισκόντουσαν σὲ πραγματικὸ ἀναβρασμό. Κόσμος ἄπειρος εἶχε μαζευτεῖ τώρα κάτω ἀπ' τὸ παλάτι καὶ κραυγές, χειρονομίες, ἀπειλὲς καὶ βρισιὲς γέμιζαν τὸν ἀέρα:

—Ζήτω ἡ Βασίλισσα! Κάτω οἱ προδότες! Θάνατος στὸ βασιλέα!...

—Ἀδέρφια! φώναξε τότε πρὸς τὰ πλῆθη μιὰ γυναῖκα, σχεδὸν ἔξαλλη. Ξέρω καλὰ ὅτι τὴ μητέρα μας τὴν Αὐγούστα τὴν ἐξώρισαν στὸ νησὶ τῆς Πριγκήπου. Τὴν ἔβαλαν στὸ πλοῖο κι' ἔφυγε χτὲς τὴ νύχτα. Τῆς ἔκοψαν μάλιστα καὶ τὰ μαλλιά, τῆς φόρεσαν ράσα καλογρηᾶς καὶ τὴν ἔκλεισαν μέσα σὲ μοναστῆρι. Θέλουμε τὴ μητέρα μας! Ζήτω ἡ Βασίλισσα!...

Τὸ πλῆθος, ὅταν ἔμαθε ὅτι ἡ Ζωὴ βρισκόταν ἤδη ἐξόριστη στὴ μονὴ τῆς Πριγκήπου, ἔγινε παράφορο ἀπ' τὴν ἀγανάκτησί του. Καὶ ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀνάκατα πάνω στὰ ἀνάκτορα πέτρες, ξύλα, ραβδιά, ὅ,τι τύχαινε μπρὸς στοὺς μανιασμένους βυζαντινοὺς πολίτας.

Κάτοπιν αὐτοῦ, ὁ στρατὸς ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγῃ στὰ ὅπλα κι' ἡ φρουρὰ τῶν ἀνακτόρων ζήτησε νὰ χτυπήσῃ τὸ πλῆθος. Ἐπακολούθησε ἀγρία σύγκρουσις, ὁ θόρυβος κι' ἡ ταραχὴ μεγάλωσε, ἔπεσαν ἀρκετοὶ νεκροί, ἀλλὰ τὸ ἐξαγριωμένο πλῆθος ἐξακολούθησε ν' ἀντιστέκεται μὲ μανία.

Ὁ διοικητὴς τῆς ἀνακτορικῆς φρουρᾶς καὶ θεῖος τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνος, ποὺ προσπαθοῦσε νὰ συγκρατήσῃ τὸ πλῆθος καὶ νὰ κερδίσῃ καιρό, ἔστειλε συγχρόνως ἕνα πλοῖο στὴν Πρίγκηπο γιὰ νὰ φέρῃ πίσω τὴ βασίλισσα.

Οἱ ἀπεσταλμένοι του ὠδήγησαν τὴ Ζωὴ στὸ Βυζάντιο μ' ἐξαιρετικὴ γρηγοράδα καὶ βιασύνη. Δὲν τῆς ἔδωσαν καιρὸ οὔτε ν' ἀλλάξῃ φόρεμα. Κι' ἔτσι ἡ Βασίλισσα ἐμφανίστηκε στὸ βασιλικὸ θεωρεῖο τοῦ Ἱπποδρόμου, ὅπως ἦταν ντυμένη, σὰν καλογρηὰ δηλαδή, καὶ μὲ κομμένα τὰ μαλλιά.

Στὸ πλάι τῆς κοσμαγάπητης βασίλισσας πῆγε καὶ στάθηκε ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαήλ, φοβισμένος καὶ μπερδεμένος, σὰν νὰ ζητοῦσε συγνώμην γιὰ τὴν ἀνόητη κι' ἄδικη πρᾶξι του.

Εἶνε ἀπερίγραπτο τὸ τί ἐπακολούθησε τότε. Ἡ βρισὲς καὶ ἡ βλαστήμιες ποὺ ἄκουσε ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸ ἐξαγριωμένο πλῆθος, ἦσαν πρωτοφανεῖς στὴν τόλμη καὶ στὴν ὠμότητά τους.

Οἱ κάτοικοι τῆς πρωτευούσης, ὅταν εἶδαν κουρεμένη καὶ ντυμένη μὲ τρίχινα ράσα τὴ βασίλισσά τους, ποὺ τὴν ἀγάπησαν ἄλλοτε στολισμένη μὲ διαμάντια καὶ μὲ μεταξωτὴ ἀλουργίδα, ἐξεμάνησαν κι' ἄρχισαν νὰ ρίχνουν πέτρες καὶ ξύλα ἐναντίον τοῦ Μιχαήλ, φωνάζοντας:

—Θάνατος στὸ βασιλέα! Ζήτω ἡ Βασίλισσα!...

Μὲ μεγάλη δυσκολία κατώρθωσε νὰ γλυτώσῃ ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὴ μανία τῶν ὑπηκόων του. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἦταν ἀσφαλὴς στὸ Βυζάντιο, ἔτρεξε νὰ ζητήσῃ καταφύγιο στὸ μοναστῆρι τοῦ Στουδίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΡΟΥΤΑΝΟΦΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΩΝ ΙΤΑΛΩΝ ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟ

Ο Κολονέλλος ανέβαινε στό φρούριο κάθε πρωί καί μεσημέρι...

Ἐκαίγετο κι' ἔτρεμε τὸ μέτωπο ἀπὸ τῶν κανονιῶν τοὺς βρόντους. Γάλλοι, Σέρβοι, Ἕλληνες ἐμάχοντο γερά, μῆνες τώρα, ἐκεῖ ἀπάνω, μὲ τῶν Βουλγάρων τὴ φωτιὰ καὶ τοὺς πάγους τοῦ χειμῶνα.

Πίσω ἀπὸ αὐτούς, μακρυὰ ἀπὸ τὸ ἐπεδίον τῶν ἐπιχειρήσεων, χωρὶς νὰ δοῦνε πόλεμο καθόλου, εἶχαν στρατοπεδεύσει οἱ Ἰταλοί, κοντὰ σ' ἕνα Ἑλληνικὸ μεγαλοχώρι, ὅπου περνοῦσαν τὶς ἡμέρες των λουστράροντας τὶς μπότες των, γυαλίζοντας τῶν σπαθιῶν των τὶς λαβές, σιδερώνοντας τὰ πανταλόνια τους καὶ φορῶντας ἡδονικὰ τὰ μακαρόνια τους!...

—Φλούπ!

Καὶ τὸ μακαρόνι γλυστροῦσε κι' ἐξελίσσετο, σὰν ταινία κινηματογράφου, ἀπὸ τὴ γαβάθα στὸ στομάχι τους...

***

Τί ἔκαναν ὅμως τόσον καιρὸ ἐκεῖ; Γιορτὲς καὶ προπαγάνδα ἔκαναν.

Γιορτὲς γιὰ νίκες στὸ Ἰταλικὸ τὸ μέτωπο... ἄγνωστες στὸν ἄλλον κόσμο, σὰν νὰ ἦσαν νίκες ὑπό... ἐχεμύθειαν. Ἐπίσης γιόρταζαν μὲ πομπὴ καὶ μὲ παράτα τὶς καταλήψεις τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Βορείου Ἠπείρου, τὴν κατάληψι τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ τῆς Πρεμετῆς, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἔδιωξαν τὴν... Ἑλληνικὴ ἀστυνομία!...

Στὶς γιορτὲς αὐτὲς μαζευόντουσαν καὶ φώναζαν ὅλοι σὰν γαλιά, ἐνῶ κάποιος μουσταλῆς ἀνώτερος τοὺς προσφωνοῦσε καταλλήλως. Ὢ, δόξες τότε, ὦ, ἀτειλὲς καὶ μεγαλεῖα!...

Δεξίωσις κατόπιν τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητος, τῶν παρέδρων καὶ προιχόντων κι' ἔπειτα γλέντι γενικό. Καὶ τότε ἔπαιρνε κι' ἔδινε ἡ «Καμπάνα τοῦ Σαντζιούστου».

Κι' ὅταν δὲν εἶχαν νίκες τέτοιες καὶ γιορτές, ἔκαναν προπαγάνδα κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Μιλούσανε γιὰ αὐτόνομα κρατίδια ἐκεῖ στὴν Ἑλληνικὴ Μακεδονία καὶ στὴν Ἤπειρο, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν τῆς Ἰταλίας προστασία, γιὰ δικαιώματα Βουλγάρων, Τούρκων, Κουτσοβλάχων, Ἀλβανῶν καὶ μόνον οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχαν δικαίωμα νὰ σταθοῦνε πουθενὰ στὴ Βαλκανικὴ Χερσόνησο...

Προσπαθοῦσαν νὰ καταχρήσουν, ὅπου τοὺς περνοῦσε, τὶς Ἑλληνικὲς ἀρχὲς καὶ γιὰ τὶς ἀντικαταστήσουν ἀπὸ... ἐντοπίας, μοίραζαν κινίνο, φάρμακα, τροφὲς κ' ἔδιναν ἰατρικὴ βοήθεια σ' ὅλους ὅσους δὲν μιλοῦσανε Ἑλληνικά!

***

Ἔτσι περνοῦσαν ἀγλαὲς καὶ γεμάτες δόξες καὶ... ἀσφάλεια ἡ ἡμέρες, ὅταν ὁ Κολονέλλος ἀποφάσισε νὰ δράσῃ ὄχι μοναχὰ μὲ λόγια καὶ μακαρονάδες, ἀλλά, ὁπωσδήποτε, κάπως πολεμικώτερα.

Διάταξε λοιπὸν καὶ φτιάσαν ἕνα πρόχωμα ἀπάνω σ' ἕνα λοφίσκο τοῦ χωριοῦ, μὲ πέτρες καὶ κορφίνια καὶ σακκιὰ γεμάτα ἀπὸ χῶμα. Ἐκεῖ ἀπάνω ἀνέβαινε κάθε πρωῒ καὶ μεσημέρι κι' ἐπισκοποῦσε...

Ἐπισκοποῦσε τί;

—Τίς... καρακάξες ποὺ πετάνε, ἔλεγαν οἱ χωρικοί, γιατὶ τὸ μέτωπο κι' ὁ ἐχθρὸς ἦσαν τόσο μακρυά, ποὺ μόλις ἀκουγότανε ὁ δοῦπος κι' ὁ τραντάγμὸς τῶν κανονιῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπρόκειτο γιὰ ἔργα στρατιωτικά, καὶ κυρίως «*διὰ τὴν ὀχύρωσιν τῆς χώρας*», κανεὶς δὲν εἶχε οὔτε τὴν τόλμη, οὔτε τὴν περίεργεια ν' ἀνέβῃ ἐκεῖ πάνω κι' ἔτσι στὸ φρούριο τῶν Ἰταλῶν», ὅπως τὸ λέγανε οἱ χωρικοί, καὶ τ' ἀνεβοκατεβάσματα τοῦ Κολονέλλου, μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, εἶχανε μείνει πολεμικὸ μυστήριο!...

***

Ἔτσι εἶχανε τὰ πράγματα, ὅταν ἀνηγγέλθη, τέλος, καὶ κάποια πραγματική, φαίνεται, νίκη ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ τὸ μέτωπο, ἡ ὁποία ἀποφασίστηκε νὰ γιορταστῇ πανηγυρικώτερα ἀπὸ τὶς ἄλλες, τὶς ἀνύπαρκτες.

Ἐκκλήθη λοιπὸν νὰ μετάσχῃ ὅλο τὸ χωριό, ἔγιναν λιτανικὲς δοξολογίες, ἐστρώθηκαν τραπέζια ἀτέραντα γιὰ ὅλους, ἐδόθηκε «κανζάνο» γιὰ ὀρεκτικὸ κι' ἔπειτα κρασὶ ἐν ἀφθονίᾳ. Λόγοι ἐξεφωνήθηκαν ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τοὺς ἰδίους, μεταφράζοντος τοῦ Κιολουχανέ, ἑνὸς Φραγκολεβαντίνου ἀπὸ τὴ Σμύρνη, ἀντεφώνησεν ὁ πρόεδρος τοῦ χωριοῦ, ἐκφράσας τὰ συγχαρητήρια τῆς Κοινότητος πρὸς τοὺς ἥρωας αὐτούς, τοὺς ὁποίους τόσον καιρὸ τώρα οἱ χωρικοὶ θαυμάζουν καὶ εὐχηθεὶς στὸ τέλος — ἴσως καὶ μὲ κάποια εἰρωνεία — ὅπως:

— ... Τὸ φρούριον τῶν Ἰταλῶν, ποὺ στολίζει τὸ χωριό, γίνει τὸ κέντρον καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς μεγάλης Ἰταλικῆς ἐξορμήσεως καὶ πηγὴ καὶ ἀφετηρία δόξης καὶ κατορθωμάτων τοῦ γενναιοτάτου Ἰταλικοῦ στρατοῦ...

Ἀντεφώνησε ὁ πρόεδρος τοῦ χωριοῦ.

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν, λοιπόν, τῶν ἡρωϊσμῶν καὶ τῶν κατορθωμάτων, κι' ἐμπρὸς στὴ λαμπρότητα αὐτὴ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἰταλικοῦ, ὁ Κολονέλλος βρῆκε τὴ στιγμὴ κατάλληλη νὰ κάμῃ τὴν ἀπὸ καιροῦ ἑτοίμην, ἀλλ' ὑποκρυπτομένην πρόταση:

—«Νὰ ἀποκηρύξουν οἱ κάτοικοι τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος καὶ νὰ ζητήσουν τὴν Ἰταλικὴ προστασίαν»!...

—Μὰ πῶς! εἶπαν ἐκπληκτοι οἱ χωρικοί. Ἀφοῦ εἴμαστε Ἕλληνες;

Ὁπαιρναν τὰ νεκροκρέββατά τους καὶ θὰ φεύγανε....

—Σήμερα δὲν τὰ κιττάζουνε αὐτά, ἀπάντησε ὁ Κολονέλλος. Ὁ κόσμος κοιτάζει τὸ συμφέρον του. Ἡ Ἑλλάδα εἶνε μικρὴ φτωχὴ κι' ἀδύνατη, ἐνῶ ἡ Ἰταλία εἶνε μεγάλη δύναμις καὶ ἰσχυρά... Τί ἔχετε νὰ δῆτε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα;...

—Ἐπειδὴ τὰ γονικά μας εἶνε φτωχά, νὰ τὰ περιφρονήσουμε; εἶπαν οἱ χωρικοί, γεμάτοι ὀργὴ κι' ἀηδία γιὰ τὴν πρότασι ποὺ τοὺς ἔγινε. Ὄχι, αὐτὸ δὲν γίνεται.

Ἔτσι διεκόπησαν οἱ σχέσεις.

Κι' ἀπὸ τότε ἄρχισαν τὰ μεγάλα βάσανα τῶν κατοίκων.

Ἀγγαρίες, ἐπιτάξεις, προσκλήσεις εἰς ἀνάκρισιν γιὰ κάθε ψύλλου πήδημα, ἀπαγρεύσεις κυκλοφορίας τῶν κατοίκων, δυσκολίες γιὰ νὰ πάῃ κανένας ποιθενά, κατάληψις σχολείων καὶ ναῶν, μέσα στοὺς ὁποίους οἱ Ἰταλοὶ ἄναβαν τὰ βράδεια τοὺς πολεμαλοίους καὶ ξημερώνονταν χορεύοντας! Λιχανικά, γάλατα, αὐγά, πρόβατα, γίδια, κότες, χοῖροι, πετεινοί, ἐπετάσσοντο γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ. Πεινούσανε πειὰ οἱ ἄνθρωποι καὶ κόντευαν νὰ ψοφήσουν καὶ τὰ ζῶα τους. Κι' τὸ χορτάρι καὶ τὰ ἄχυρα κι' ὁ σανὸς ἀκόμα, ἐπετάσσοντο, γιὰ τὰ ἴδια τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ.

Οἱ χωρικοὶ τὰ χάσανε.

—Μ' ἐμᾶς ἤρθανε νὰ πολεμήσουνε αὐτοί, ἢ μὲ τοὺς Γερμανοβούλγαρους;... ἔλεγαν.

Τέλος, μὲ τὰ πολλά, ἔγινε σύσκεψις τῶν γερόντων τοῦ χωριοῦ, περὶ τοῦ πῶς θὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ κακὰ ποὺ τοὺς βρῆκαν!... Ἔπιαναν γνῶμες καὶ ὑποδείκνυαν τρόπους ἀρκετούς, ἀλλὰ κανένας δὲν φαινόταν ἀποτελεσματικός.

Ἄλλοι ἔλεγαν νὰ φύγουν ὅλοι, νὰ ξεπατρισθοῦν, ν' ἀφήσουν τὸ χωριό, νὰ πᾶνε μακρυά, παίρνοντας ὅ,τι μποροῦσε ὁ καθένας μαζί του.

Ἡ ζωὴ ἐχεῖ δὲν ἦταν πειὰ δυνατή! Ὥστε ἀπὸ τὸν Τοῦρκο, οὔτε ἀπὸ τὸν Γενίτσαρο δὲν τὰ τραβήξανε αὐτά!...

Κι' ὄχι οἱ ζωντανοί, ἀλλὰ κι' οἱ νεκροὶ ἀκόμα θὰ σηκώνονταν νὰ φύγουν. Θἄπαιρναν τὰ νεκροκρεββατάκια τους κανένα βράδυ καὶ θὰ ξενοκοιμόντουσαν σ' ἄλλο χῶμα ἅγιο, ποὺ νὰ μὴν τὸ βαρύνουν τόσο σκληροὶ κι' ἄδικοι ἄνθρωποι.

Ἀφοῦ εἶπανε κι' ἀπόπανε ὁ καθένας τὸ δικό του, σηκώθηκε κι' ὁ Μητρο-Ζάννας, ἀρχηγὸς κεχαγιάς καὶ γέρος τώρα ὀγδοντάρης, μ' ἕνα κεφάλι μεγάλο καὶ τετράγωνο, κάτασπρο ἀπὸ τὰ λευκὰ μαλλιά, σὰν βράχος σκεπασμένος ἀπὸ χιόνια.

—Δὲν πρέπει νὰ φύγουμε, εἶπε. Ἀλλὰ ποιὰ αὐτὰ τὰ τσιμπούρια, οὔτε μὲ τὴν πέννα, οὔτε μὲ τὴν πολιτική, οὔτε μὲ ἀναφορὲς θὰ ξεπαλήσουνε ἀπὸ τὸ χωριό μας!... Μ' ἕνα μονάχο τρόπο θὰ τοὺς διώξουμε. Μὲ τὴ σφαλιάρα.

Οἱ ἄλλοι τὸν κυττάξανε:

—Δηρὸς γι' ἀστεῖα, παπποῦ-Μῆτρο! τοῦ εἶπαν.

Μὰ ὁ Μητρο-Ζάννας δὲν ἀστειευότανε. Τοὺς ἐξήγησε πὼς λίγες ἐπιφανεῖες ἀπὸ τὸ γάλα τοῦ φυτοῦ τῆς «γαλατσίδας» (φλόμου) ἂν τριφτοῦν μέσα στὸ γάλα ποὺ τοὺς ἔπαιρναν κάθε πρωῒ οἱ Ἰταλοί, ἀρκοῦσαν γιὰ νὰ πάσῃ μιὰ «καλὴ κολλιάντζα», ὄχι μοναχὰ αὐτοὺς ποὺ θὰ τὸ ἔπιναν ἐκεῖ, ἀλλὰ κι' ὁλόκληρη τὴν Ἰταλία.

—Θέλει μόνο, πρόσθεσε, νὰ πιοῦν λίγο ἀπ' τὸ γάλα αὐτὸ καὶ «ἐδῶ μᾶς καὶ νὰ διαδώσουμε ὅτι μᾶς ἔπιασε χολέρα...

***

Σὲ λίγες ἡμέρες γενικὸ «κόψιμο» στὸν Ἰταλικὸ στρατό. Τηλεγραφεῖται τότε στὸ στρατηγὸ Ἀνοὺς στὴ Φλώρινα καὶ τὸ στρατηγεῖο τῆς Θεσσαλονίκης:

—«*Δίψωστος ἀσθένεια, ὁμοιάζουσα μὲ χολερίνην, μαστίζει τὰ Ἰταλικὰ στρατὸν εἰς τὸν τομέα δεῖνα. Ἡ νόσος λαμβάνει μορφὴν καθημερινὴν, μεταδοθεῖσα ἐκ τῶν ἐντοπίων...*».

Ἀνάλυσι ἐπιστήμονες καὶ πιὸ μεγάλα ματογυάλια ἔφτασαν ἐπὶ τόπου.

—Ἐπιδημία μὲ ἐπέκτασιν κεραυνοβόλον», ἀπεφάνθησαν. «Θὰ ἐμποδίσῃ τὸ νερό!...».

Οἱ στρατιῶτες δὲν μποροῦσαν νὰ σταθοῦν στὰ πόδια τους. Ὁ Κολονέλλος εἶχε καταντήσει ὁ μισός. Καὶ ὅμως, παρ' ὅλο του τὸ πάθημα, ἔβλεπε τώρα πιὸ συχνά, δέκα φορὲς καὶ εἴκοσι τὴν ἡμέρα, ἀπάνω στὸ φρούριο τὸ Ἰταλικό»... Στὸ ἔργο ἐργαταστάθηκε ἐκεῖ, γιὰ νὰ ἔχουν τὴν ἐποπτείαν του καὶ τὸν πολιόρκησε στὴν πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου του. Οἱ πολιορκούμενοι ἀντέταξαν πεισματώδη ἄμυνα, ἀλλὰ στὸ τέλος ἔπεσαν τοῦ ἀνάγκασε νὰ παραδοθοῦν. Τότε ὁ Κόνραδ, ἀγανακτισμένος γιὰ τὴν ἀντίστασί τους, ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ ὅλους καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλι. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε καλὴ καρδιά, ἄφησε τὶς γυναῖκες καὶ τοὺς ἐπέτρεψε νὰ φύγουν, παίρνοντας μαζύ τους καὶ τὰ πιὸ πολύτιμα εἴχαν.

Ἔτσι ἡ δούκισσα τοῦ Βένσπεργχ, παρερμηνεύοντας σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον της τὴν ἄδεια τοῦ Αὐτοκράτορος, φορτώθηκε στοὺς ὤμους τὸν ἀνδριάντα τοῦ καὶ βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, ἀκολουθουμένη κι' ἀπὸ τὶς ἄλλες γυναῖκες, ἡ ὁποῖες μιμήθηκαν τὸ παράδειγμά της.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, βλέποντας τὸ θέαμα αὐτό, συγκινήθηκε τόσο πολὺ ἀπὸ τὴ μεγαλοψυχία τῶν γυναικῶν, ὥστε ἔλυσε ἀμέσως τὴν πολιορκία τῆς πόλεως καὶ παραχώρησε γενικὴ ἀμνηστεία στοὺς κατοίκους της.

ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΚΟΥΝΩ

Ὁ περίφημος μουσικοσυνθέτης Κάρολος Γκουνὼ εἶχε μείνει ὀρφανὸς ἀπὸ δεκατριῶν χρόνων παιδί. Ἡ μητέρα του θέλησε τότε νὰ τὸν ἐγγράψῃ στὸ Πανεπιστήμιο, γιατὶ δὲν προέβλεπε κι' ἄλλο καλύτερο μέλλον γιὰ τὸν μικρό της ὀρφανό.

Ἔξαφνα μιὰ μέρα, ὁ μικρὸς Γκουνὼ τῆς εἶπε σοβαρώτατα ὅτι ἐπιθυμοῦσε νὰ γίνῃ μουσικός.

—Τρελλάθηκες, παιδί μου, τὸν ρώτησε ἡ μητέρα του.

—Σοβαρὰ σοῦ μιλάω, μητέρα.

—Δὲν θὲς νὰ σ' ἐγγράψω στὸ Πολυτεχνεῖο;

—Ὄχι! Ποτέ!

—Ποῦ θέλεις νὰ ἐγγραφῇς;

—Στὸ Ὠδεῖο!

—Ἔ, λοιπόν, σοῦ λέω κι' ἐγώ, ὄχι, ποτέ!

Ὁ Γκουνὼ ὅμως ἐπέμενε καὶ ἡ μητέρα του, γιὰ νὰ συμβιβαστοῦν, τοῦ πρότεινε νὰ ἀκολουθήσῃ... τὸ στρατιωτικὸ στάδιο!

—Ὄχι, τῆς ἀπάντησε μὲ πεῖσμα ὁ μικρός. Ἐγὼ ποτὲ μου δὲν θὰ φορέσω ὅπλο!

—Ἀλήθεια; Καὶ νομίζεις ὅτι μπορεῖς ν' ἀποφύγῃς τὴ στρατιωτική σου θητεία;

—Βεβαιότατα, ἄμα κερδίσω τὸ πρῶτο μουσικὸ βραβεῖο τῆς Ρώμης!

Ἡ δυστυχισμένη μητέρα, βλέποντας ὅτι μόνη της δὲν μποροῦσε νὰ μετατρέψῃ τὸν γυιό της, κατέφυγε στὸ γηραιὸ διδάσκαλό του Ποαρσοὺ καὶ τὸν παρακάλεσε ν' ἀλλάξῃ τὴ γνώμη τοῦ ἰσχυρόγνωμου μαθητοῦ του.

Ὁ Ποαρσοὺ κάλεσε τότε τὸν μικρὸ Κάρολο καὶ τὸν ρώτησε:

—Ὥστε θέλεις μὲ τὰ σωστά σου, φίλε μου, νὰ γίνῃς μουσικός;

—Μάλιστα, κύριε Ποαρσου, ἀπάντησε τὸ παιδὶ μὲ εἰλικρίνεια.

—Μὰ αὐτὸ δὲν εἶνε ἐπάγγελμα...

—Τί λέτε! Δὲν εἶνε ἐπάγγελμα τὸ νὰ γίνῃ κανεὶς Μότσαρτ, Βέμπερ, Ροσσίνι; Πρέπει νὰ παραδεχθῆτε τότε, δάσκαλέ μου, πὼς εἶστε πολὺ δύσκολος καὶ ἀπαιτητικός...

—Μὰ ὁ Μότσαρτ, παιδί μου, ἐπέμεινε ὁ ἀγαθὸς δάσκαλος, εἶχε δώσει δείγματα τῆς μεγαλοφυΐας του ὅταν ἦταν ἀκόμα σὰν καὶ σένα. Δεῖξε μας λοιπὸν καὶ σὺ ὥς ποῦ φτάνουν ἡ δυνάμεις σου κι' ἔπειτα βλέπουμε τί μπορεῖ νὰ γίνῃ...

Συγχρόνως ὁ Ποαρσοὺ τοῦ ἔδωκε ἕνα μονόλογο ἀπὸ κάποιο δρᾶμα καὶ τοῦ εἶπε:

—Πάρε αὐτὸ τὸ κομμάτι, μελέτησέ το καλὰ καὶ ἂν μπορεῖς γράψε ἀπάνω του μουσική, ὄχι βέβαια σὰν τοῦ Μότσαρτ, ἀλλὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένες.

Ὁ Γκουνὼ πῆρε χαμογελῶντας τὸ χειρόγραφο καὶ μετὰ δυὸ ὧρες γύρισε μὲ τὸ κομμάτι μελοποιημένο. Ἦταν ἡ πρώτη του μελῳδία!

—Μπράβο! εἶπε ὁ δάσκαλος μόλις τὸ εἶδε. Τραγούδησε το τώρα...

—Εὐχαρίστως, ἀλλὰ δὲν ἔχουμε πιάνο.

—Τί νὰ τὸ κάνουμε τὸ πιάνο;

—Γιὰ νὰ παίζω ἐνῶ θὰ τραγουδῶ. Χωρὶς αὐτὸ δὲν θὰ καταλάβετε τὶς ἁρμονίες μου...

—Νὰ τὶς βράσω τὶς ἁρμονίες σου! Ἐμένα μ' ἐνδιαφέρει ἡ ἰδέα, τὸ περιεχόμενο, τὸ μουσικὸ αἴσθημα τοῦ κομματιοῦ σου.

Ὁ Γκουνὼ ὑπεχόρησε στὴν ἀξίωσι τοῦ Ποαρσοὺ καὶ τραγούδησε.

—Μπράβο, παιδί μου! Μπράβο, Κάρολε, τοῦ εἶπε σφίγγοντάς τον στὴν ἀγκαλιά του ὁ Ποαρσού, μόλις τελείωσε. Ἀφοῦ λοιπὸν τὸ θέλεις, γίνε μουσικός. Δὲν σ' ἐμποδίζω πειά.

Ἡ μητέρα τοῦ Γκουνὼ ὑποχόρησε ἄλλα ἔμαθε τὴν πρώτη αὐτὴ ἐπιτυχία τοῦ γυιοῦ της καὶ ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ χάμῃ διαφορετικά, τὸν ὡδήγησε, κατὰ συμβουλὴν τοῦ δασκάλου του, στὸν ὁποῖο εἶπε ὡστόσο ὅτι καλὰ θἄκανε νὰ τὸν ἀπογοητεύσῃ καὶ νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ ἀποστροφὴ πρὸς τὴν τέχνη τῶν ἤχων.

Ὕστερα ὅμως ἀπὸ λίγες μέρες ὁ Ρίσα της εἶπε:

—Ἀλλοίμονο, κυρία μου! Τὸ παιδί σας ἔχει πάθος μὲ τὴ μουσική. Πάρτε το λοιπὸν ἀπόφασι... Θὰ γίνῃ μουσικός.

Σὲ λίγον καιρὸ ὁ Γκουνὼ ἔλαβε μέρος στὸ διαγωνισμὸ γιὰ τὸ μουσικὸ βραβεῖο τῆς Ρώμης καὶ ἤρθε δεύτερος. Διαγωνίστηκε κι' ἄλλη φορὰ ἀνεπιτυχῶς, ἀλλὰ τὴν τρίτη φορὰ κέρδισε τὸ ποθητὸ ἔπαθλο καὶ ἔτσι ἔπεισε πειὰ τὴ μητέρα του πὼς ἦταν γεννημένος γιὰ μουσικός

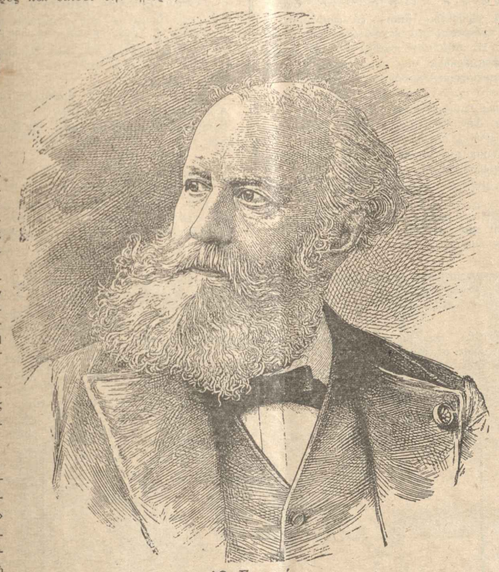

Ὁ Γκουνώ.

ΑΠ' ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ὅταν ὁ Κόνραδ ἀνεκηρύχθη Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ἐπειδὴ ὁ κόμης Βένσπεργχ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ, ἐξεστράτευσε μὲ τὸν στρατὸν του καὶ τὸν πολιόρκησε στὴν πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου του.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΟΥΚΕΡ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΠΡΕΠΕ νὰ θάψω τοὺς νεκρούς. Νὰ τοὺς θάψω τὸ γρηγορώτερο, γιατὶ κανένας δὲν ἤξερε τί μποροῦσε νὰ μᾶς συμβῆ.

Μόλις τελείωνε ἡ ταφή, θὰ πλήρωνα τὸν γέροντα ἐφημέριο, θὰ τὸν εὐχαριστοῦσα θερμὰ καὶ θὰ τὸν ἄφηνα νὰ φύγῃ. Τί νἄκανε πειὰ στὸ ἀφανισμένο μου σπίτι ; Θἄμεινα μόνος μὲ τὸ ἄρρωστο παιδί μου. Ποθῶ πειὰ νὰ πεθάνω... νὰ πεθάνω !...

(Ἀπ' τὸ 'Ημερολόγιο τοῦ Βλαδιμήρου Χάϊντεϊτς).

Συνέχεια.—"Ολα συνέβησαν ὅπως τὰ εἶχα προείδει, ὅπως τὰ φοβόμουν...

Δὲν πρόφτασα νὰ ἐνταφιάσω τὴ μάνα μου καὶ τὰ δυό μου παιδιὰ καὶ μὲ χτύπησε κατακέφαλα νέα συμφορά.

Ὁ μικρότερος γυιός μου πήγαινε διαρκῶς στὸ χερότερο. Οὔρλιαζε τὶς νύχτες καὶ ζητοῦσε νὰ σκίσῃ τὶς σάρκες του ! Θέλησα νὰ φωνάξω γιατρό. Μὰ δὲν πρόφτασα νὰ τὸ κάμω. Δὲν εἶχα ἄλλωστε καὶ ποιὸν νὰ στείλω. Οἱ ὑπηρέτες ἔφυγαν, εἶχα μείνει ὁλομόναχος.

Μόνον ὁ γεροεφημέριος μοῦ κράτησε συντροφιὰ ὣς τὴν τελευταία στιγμή. "Οταν ἔφυγε κι' αὐτός, ἔμεινα μόνος κι' ἔρημος.

— Σὲ συμβουλεύω, τέκνον μου, μοῦ εἶτε, ν' ἀφήσῃς τὸ μέρος αὐτὸ καὶ νὰ κατέβῃς σὲ μιὰ πόλι.

— Αὐτὴ εἶνε κι' ἡ δική μου ἐπιθυμία, πάτερ μου, τοῦ ἀπάντησα.

— Πάρε τὸ ἄρρωστο παιδί σου καὶ κατέβα νὰ ζήσῃς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Τὰ μέρη αὐτὰ εἶνε καταραμένα. Ποιὸς μπορεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὶς βουλὲς τοῦ 'Υψίστου ;

Φίλησα τὸ χέρι τοῦ γέροντος ἐφημερίου καὶ σωριάστηκα σ' ἕνα κάθισμα.

"Ηταν μεσημέρι ἀκόμα.

Ὁ γυιός μου κοιμότανε.

"Εκαμα ἕναν γύρο σ' ὅλη τὴν ἔπαυλι, κλείδωσα κι' ἀμπάρωσα καλὰ τὶς πόρτες κι' ὕστερα συγκέντρωσα σ' ἕνα δωμάτιο ὅ,τι ὅπλα εἶχα. Γέμισα τὰ τσιφέκια μου κι' ἀκόνεσα τὸ μεγάλο κυνηγετικό μου μαχαῖρι κι' ἕνα τσεκοῦρι.

"Ημουν ἀποφασισμένος νὰ πολεμήσω μὲ τὸ τέρας, νὰ μοῦ πληρώσῃ ἀκριβὰ τὸν θάνατό μου...

Γιατὶ νἄφευγα ἀπ' τὴν ἔπαυλι : Ποῦ θὰ μποροῦσα νὰ ζήσω πειὰ ἡ εἰρήνη, χωρὶς οἰκογένεια ; Καλύτερα νὰ πεθάνω κοντὰ στοὺς τάφους τῶν ἀγαπημένων μου. Αὐτὸ ἦταν πειὰ μόνη μου ἐπιθυμία. Σ' ἕνα παληὸ μεγάλο κιβώτιο, ἀπὸ ξύλο βαλανιδιᾶς εἶχα φυλαγμένα τὰ χρήματά μου. Κ' ἔτσι ἔβανα κάθε τόσο στὴν πόλι καὶ τὴ κανα χρυσὲς λίρες. Θὰ ἦταν πάνω ἀπὸ δυὸ χιλιάδες δραχμές. Τὰ μετέφερα κι' αὐτὰ στὸ ἴδιο δωμάτιο...

"Αν πεθάνω καὶ βρεθοῦν τὰ χρήματα αὐτά, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ζῇ πειὰ κανένας ἀπ' τοὺς δικούς μου, ἂς διατεθοῦν γιὰ ἀγαθοεργοὺς σκοπούς. "Ενα μεγάλο μέρος ὅμως —ὣς 50 χιλλίρες— θ' ἀνήκῃ σ' ἐκεῖνον ποὺ θ' ἀναλάβῃ νὰ ἀπαλλάξῃ τὰ μέρη αὐτὰ ἀπ' τὸν βδελυρὸ βρυκόλακα, σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ ἐξοντώσῃ τὸ φριχτὸ τέρας.

Στὸ δωμάτιο ποὺ ἐγκαταστάθηκα ὑπάρχει ἕνα μεγάλο εἰκονοστάσι, μπρὸς στὸ ὁποῖο καίει, χρόνια, τώρα, μιὰ ἀσημένια καντήλα.

Ἡ συχορεμένη ἡ μάνα μου φρόντιζε νὰ μὴ σβύνῃ ποτὲ ἡ καντήλα αὐτή. Θὰ κάμω τὸ ἴδιο, ὅσο μοῦ μένε πνοὴ ζωῆς. Κι' ὁ Θεὸς ἂς μὲ λυπηθῇ κι' ἂς μὲ βοηθήσῃ...

Μέσα στὸ δωμάτιο δὲν ὑπάρχει παρὰ ἕνα μονάχα κρεββάτι. Θὰ μεταφέρω σ' αὐτό, μόλις ξυπνήσῃ, τὸ γυιό μου. Ἐγὼ θὰ πλαγιάζω στὸ πάτωμα, μπρὸς στὴν πόρτα, μὲ τὸ ὅπλο ἀτὸ χέρι καὶ τ' αὐτιὰ τεντωμένα.

"Εδωσα τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ζῶα στοὺς ὑπηρέτες, γιὰ νὰ μεταφέρουν τὰ πράγματά τους. Μὲ τὸ ἄλλο ἔφυγε ὁ γεροεφημέριος. 'Απόλυσα ἐπίσης στὸ γρασίδι ὅλα τὰ ζωντανὰ τῆς ἐπαύλεως. Θὰ ἦταν κρίμα νὰ μείνουν κλεισμένα στοὺς σταύλους καὶ νὰ ψοφήσουν ἀπὸ τὴν πείνα.

"Ετσι ἔχω τὴ συνείδησί μου ἥσυχη.

'Η καρδιά μου εἶνε καθαρή.

"Ας γίνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ !

Κράτησα μόνον κοντά μου τὸν ἀφοσιωμένο σκύλο μου Πιστό. Τὸ σκυλὶ αὐτὸ σκέπτεται κι' ἀντιλαμβάνεται σὰν ἄνθρωπος καὶ θὰ μοῦ χρησιμέψῃ ἴσως ἀργότερα....

(Ἀπ' τὸ 'Ημερολόγιο τοῦ Βλαδιμήρου Χάϊντεϊτς).

Συνέχεια.—'Ο ὕπνος τοῦ γυιοῦ μου, ἕνας ὕπνος βαρύς, ἰαματικός, μὰ καὶ πολὺ ταραγμένος, κράτησε ὣς τὸ βράδυ.

"Οταν ξύπνησε φαινόταν ἥσυχος. Τὸν ὡδήγησα στὸ κρεββάτι του, στὸ δωμάτιο ποὺ ἑτοίμασα καὶ κάθησα πλάϊ του.

"Εξω ἡ νύχτα ἔπεφτε ἀργὰ καὶ θλιβερά, τυλίγοντας τὴ φύσι μὲ τὰ πένθιμα πέπλα της καὶ τὰ ζοφερά σκοτάδια της.

Πῆρα τὸ χέρι τοῦ γυιοῦ μου ἀνάμεσα στά δικά μου καὶ τὸν ρώτησα πῶς εἶνε.

Μὰ δὲν μοῦδωσε ἀπόκρισι. Φαινόταν σὰν παραλογισμένος, σὰν νἄχε ὅλη του τὴν προσοχὴ σὲ κάτι μακρινό... Τὸ χέρι του ἔκαιγε. Τοῦδωσα ἕνα ποτῆρι νερό, τὸ ἔπιε μὲ μεγάλη δίψα κι' ἔξαρνα ρώτησε :

— "Ερχεται !....

Ξαφνιάστηκα.

— Ποιός ; ρώτησα.

Μὰ καὶ πάλι δὲν μοῦδωσε ἀπάντησι. Στηκώθηκε μόνο καὶ πῆγε καὶ στάθηκε μπρὸς στὸ κλειστὸ τζάμι.

Κύτταξε ἔξω, χωρὶς νὰ μιλᾶ. Αὐτὸ κράτησε ὣς μισὴ ὥρα. Υστερα ἄρχισε νὰ βηματίζῃ στὸ δωμάτιο πάνω—κάτω, νευρικά, χειρονομῶντας καὶ μουρμουρίζοντας :

— Θὰ ρθῆ... "Ερχεται... 'Η λαγκαδιὰ ἀντηχεῖ ὁλάκαιρη καὶ τρέμει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη στὸ πέρασμά του...

"Αρχισα νὰ μαντεύω γιατὶ μιλοῦσε, χωρὶς ὥστόσο νὰ μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τὴν ἐπίδρασι τοῦ βρυκόλακα ἐπάνω του. Ὣς μάντεις ὁ γυιός μου, ἐπάνω στὸ παραμίλημά του τὶς νανήσεις τοῦ βρυκόλακα ;

"Εξαρνα στάθηκε καὶ θέλησε ν' ἀνοίξῃ τὸ κλειστὸ τζάμι. Τὸν ἐμπόδισα. "Αρχισε τότε νὰ μουγκρίζῃ ἄγρια καὶ νὰ λέῃ ἀλλόκοτα λόγια :

— 'Ακούω τὰ βήματά του... 'Αντηχοῦν μέσα στὸ μυαλό μου... Θὰ ρθῆ.... Θὰ ρθῆ... Πρέπει ν' ἀνοίξουμε τὶς πόρτες...

Προσπάθησα νὰ τὸν ἡσυχάσω, νὰ τὸν φέρω στὰ συγκαλά του, τοῦ μίλησα γλυκά, τὸν παρακάλεσα νὰ πλαγιάσῃ μὰ δὲν δεχόταν, ἦταν ἐξαιρετικὰ ταραγμένος κ' ἀνήσυχος.

Μὴ μποροῦντας νὰ κάμω πειὰ διλογιῶς, κατέφυγα σ' ἕνα μέτρο ἄγριο, βάρβαρο, σκληρό. Βλέποντας πὼς δὲν ἔπεφτε τὸ σκοτάδι, ἡ ἀνησυχία τοῦ γυιοῦ μου μεγάλωνε, βλέποντας πὼς γινόταν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ πιὸ μανιακός, ἀναγκάστηκα νὰ τὸν δέσω στὸ κρεββάτι του.

Βρῆκα τὴν εὐκαιρία αὐτὴ σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ πλάγιασε νὰ ξεκουραστῇ. Τώρα πειὰ φώναξε, ἄρριξε, ἀπειλοῦσε :

— "Ερχεται !... "Ερχεται νὰ μὲ λυτρώσῃ...

"Εξαρνα μιὰ κοικουβάγια ἔκανε ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο.

Ὁ γυιός μου σώπασε κ' ἄρχισε ν' ἀφουγκράζεται.

"Αρταξα τὸ κυνηγετικό μου δίκανο καὶ περίμενα...

Ὁ Πιστὸς πλησίασε ἐπίσης στὸ τζάμι κι' ὁσμιζότανε τὸν ἀέρα....

Τὸν χάϊδεψα στὸ κεφάλι καὶ προσπάθησα νὰ τὸν καθησυχάσω. Δὲν ἤθελα ν' ἀρχίσῃ νὰ γαυγίζῃ, γιὰ νὰ μπορῶ ν' ἀκούω τί γίνεται ἔξω. Μὰ τὸ σκυλὶ ἦταν ἀνήσυχο. "Ετρεμε ὁλόκληρο. Εἶχε μαζευτεῖ ἀσφαλῶς τὸν καταραμένο βρυκόλακα... Εἶχε ρθεῖ πάλι. 'Ηταν ἐκεῖ, ἀπ' ἔξω, καὶ παραμόνευε...

('Ακολουθεῖ)

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

Η ΩΡΙΜΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

("Εργο τοῦ Ζ. Κουρτοά)

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ - ΤΟ ΑΙΜΑΤΗΡΟ ΘΕΡΟΣ ΤΟΥ 1887 - Η ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΙΜΗΤΟΜΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΕΤΑΞΥ τῶν περιέργων ποὺ εἶχαν συγκεντρωθεῖ ἔξω ἀπ' τὴ μοιραρχία, γιὰ νὰ δοῦνε τοὺς κακούργους, ἦταν κι' ἕνας νέος Παπρινός, ὁ Σπυρίδων Κάπλας.

'Ο Κάπλας θορυβοῦσε πιὸ πολὺ ἀπ' τοὺς ἄλλους, ἔβριζε ἠμὶ περιέπαιζε τοὺς χωροφύλακας. "Ενας φρουρὸς τὸν ἔσπρωξε τόπε κ' ὁ Κάπλας, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρό, τράβηξε μιὰ τεραστία κάψια καὶ τοῦ ἔτεγέθη...

"Αν δὲν πρόφταναν νὰ τὸν συγκρατήσουν μερικοὶ χωροφύλακες, ὁ Κάπλας θὰ εἶχε στείλει τὸν ἄτυχο φρουρὸ στὸν ἄλλο κόσμο, γιὰ ψύλλου πήδημα.

Τὸ πάθος εὐτυχῶς, ἡ μαχαῖρι καὶ τότε πλέον τὸν ἄφησαν ἥ μᾶλλον ἐπιτάφθωσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ χέρια τους. Ξέφυγε ὅμως ὄχι γιὰ νὰ φύγῃ εἰς φυγήν. Κάθε ἄλλο. Ὁ γεναῖος Πατρινὸς εἶχε πλέον ἀποφασίσῃ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὅ,τι θὰ ἐπροκαλοῦσε ἡ ἀπόφασίς του. Φιλόπαιμο εἶνε αὐτό, δὲν εἶνε ἀστεῖα. 'Εννοοῦσε νὰ ἐκδικηθῇ ἀπὸ τὴ ζώνη του —ζώνη ὁπλοστασίου !— μιὰ ἐβδομηντάσσου χρονῆς κοιμωμένη, ἔτοιμος νὰ σκορπίσῃ γύρω του τὸ θάνατο καὶ πάλι δὲν ἐπρόλαβε ν'.... ἀνδραγαθήσῃ. Πρόφτασαν αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ τὸν πιάσουν οἱ χωροφύλακες καὶ νὰ τὸν ἀφοπλίσουν ἐκ νέου.

* * *

Καὶ τώρα, ἂς ξαναγυρίσουμε στοὺς δυὸ μελλοθανάτους κακούργους. Κλεισμένοι στὸ κρατητήριο τῆς μοιραρχίας Πατρῶν, ἀφοῦσαν νὰ ξημερώσῃ τὸ τελευταῖο πρωί, ἡ στερνὴ αὐγὴ τῆς ζωῆς των.

Ἔξω ὁ κόσμος μελίσσι. Νύφη πήραινε ἡ ὥρα κ' οἱ Πατρινοί, δὲν ἐννοοῦσαν νὰ πάνε στὰ σπίτια τους. 'Η ἐπιθυμία νὰ δοῦν τοὺς κακούργους, νὰ παρακολουθήσουν κατὰ τὴ μεταφορά τους στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, τοὺς ἔκανε —ἐκεῖνες τὶς πολλοὺς— νὰ ἀγρυπνοῦν ἔξω ἀπ' τὴ μοιραρχία, νὰ ξεροσταλιάσουν ἐκεῖ στὸ κρύο. Χαρὰ στὸ κουράγιο τους.

Ἀλλὰ κ' οἱ δυὸ μελλοθάνατοι κακούργοι δὲν ἔκλεισαν μάτι τὴ νύχτα, δὲν κοιμήθηκαν τὴ στιγμή. 'Η ἀγωνία τους κρατοῦσε ξυπνητούς, εἶχε τὸν παρηγορο ὕπνο ἀπ' τὰ βλέφαρά τους.

Ὁ Κοντογιώργος ἔλπιζε — πῶς ἔλπιζε πὼς καὶ γιατί — πὼς θὰ δοῦν θὰ γινότανε, ἀπ' ἀνεβάλλετο. Περίμενε μιὰ τηλεγραφικὴ διαταγὴ στὴ μοιραρχία, ἀπ' τὴν ὁποία θὰ ἔρχονταν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τὰ μὲ λαχτάρα. Ποιὸς τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ τέτοιο πρᾶγμα ; "Α-πάντων...

Τὸ βέβαιον εἶνε ὥστόσο, πὼς ὅταν ἔπεσε ἡ νύχτα, ὁ κατάδικος ἔπεσε πειά. Δὲν ὑπῆρχε ἐλπὶς σωτηρίας. Θὰ τὸν κόβανε.

Ὁ Αὐγουστῖνος, ὁ ποντρὸς γέρο 'Επτανήσιος, κατάλαβε τὶς σκέψεις τοῦ συντρόφου του, εἶδε τὴ μαύρη ἀπελπισία του τέλος καὶ προσπάθησε νὰ τὸν παρηγορήσῃ :

— Κοντόγιωρ, σύντροφε ! Μιὰ ψυχὴ εἶν' αὐτή. "Ας τὴν πάρουν. Σώπα. τί αὐρο :...

Στὶς 8 1/2 τὸ βράδυ, οἱ κατάδικοι ζήτησαν νὰ φᾶνε. Τὸ στοιχεῖο. Βλέπετε, εἶνε ἀπαπητικὸ καὶ στὶς πιὸ κρίσιμες στιγμὲς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.

— Τί θέλετε νὰ σᾶς φέρουμε ; τοὺς ρώτησε ἕνας φρουρός.

— Ψάρια πηγαντιά, εἶτε ὁ Αὐγουστῖνος. Δὲν τρώω κρέας... νηστεύω !

— Κ' ἐγὼ νηστεύω, συμπλήρωσε ὁ Κοντογιώργος. Φέρτε μου καὶ μένα ψάρια...

Μιλοῦσαν σοβαρά, βέβαια. Κακοῦργοι—ξεκακοῦργοι. ἐνιωθῦσαν τὶς νηστεῖες καὶ μάλιστα στὴν περίστασι αὐτή. Μὲ τί μοῦτρα θὰ παρουσιαζόντουσαν στὸν 'Επουράνιο Κριτή, ἂν παρέβαιναν τὶς νηστεῖες ;

Τέτοιους θρησκόληπτους κακούργους συναντᾶ κανεὶς ἄπειρους στὰ ἐγκληματικά μας χρονικά. Μὲ τὸ ἕνα χέρι σκοτώνουν καὶ μὲ τὸ ἄλλο κάνουνε τὸ σταυρό τους !... Μὴν ξεχνᾶτε ἐξ ἄλλου καὶ τοὺς ληστὰς τοῦ παληοῦ καιροῦ, ποὺ πρὶν ἐπιχειρήσουν ὁποιαδήποτε ληστρικὴ πρᾶξι.... πήγαιναν κι' ἀνάβαν κερὶ στὴν Παναγία !...

— Βοηθᾶ μας, Κυρὰ Δέσποινα, καὶ τὰ μισὰ εἶνε δικά σου !...

Πρωτόγονες ἀντιλήψεις καὶ συνήθειες.

'Αφοῦ δείπνησαν, οἱ κατάδικοι ξαπλώθηκαν κι' ἔπιασαν τὴν κουβέντα. Κουβεντολογοῦσαν ἀδιάκοπα ὣς τὰ μεσάνυχτα. Προσπαθοῦσαν ἴσως μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ ξεχάσουν...

Κουβέντα τὴν κουβέντα ὅμως, τοὺς ξανάνοιξε ἡ ὄρεξι. Καὶ κατὰ τὰ μεσάνυχτα ξαναζήτησαν νὰ φᾶνε. Τοὺς ἔφεραν καὶ τὴ φορὰ αὐτὴ ψάρια τηγανητά, τὰ ὁποῖα ἐτίμησαν δεόντως. "Υστερα ξαπλώθηκαν τὴν κουβέντα...

Στὶς τρεῖς τὸ πρωὶ παρακάλεσαν νὰ τοὺς δώσουν φαγὶ καὶ καφέ. Δὲν τοὺς ἀρνήθηκαν. Πλησίαζε ἄλλωστε ἡ αὐγή. 'Η ὥρα τοῦ θανάτου των δὲν ἦταν μακρυά.

Μετὰ μιὰν ἀκόμα ὥρα ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζῃ.

Ρόδινη καὶ ὁλόδροση πρόβαινε ἡ αὐγή.

'Η πόλις ξυπνοῦσε...

Οἱ περίεργοι ποὺ εἶχαν ξενυχτήσει μπρὸς στὸ σῆκωμα τῆς μοιραρχίας, βρισκόντουσαν πειὰ στὸ πόδι. Πλησίαζε ἡ στιγμὴ ποὺ θὰ ἱκανοποιοῦσαν τὴν περιέργειά τους, ποὺ θ' ἀποζημιώνόντουσαν γιὰ τὴν ὁλονύχτιο ἀγρυπνία τους.

Νευρικοί, ἀλλὰ σιωπηλοὶ τώρα οἱ μελλοθάνατοι, βημάτιζαν πάνω —κάτω στὸ κελλί τους. 'Η ἀγωνία τοὺς ἔπνιγε....

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἔφταστε στὴ μοιραρχία ὁ παπᾶς, ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ ἐξομολογήσῃ καὶ νὰ μεταλάβῃ τοὺς καταδίκους.

Ὁ Αὐγουστῖνος κι' ὁ Κοντογιώργος δὲν δέχτηκαν, χωρὶς νὰ δυσανασχετήσουν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ δείξουν καμιὰ συγκίνησι. 'Εξομολογήθηκαν καὶ κοινώνησαν τῶν 'Αχράντων Μυστηρίων, μέσα σὲ λίγα λεπτά, κι' ὅταν τελείωσε κι' ἡ θλιβερὴ αὐτὴ διατύπωσι, τοὺς παρέλαβαν οἱ χωροφύλακες ποὺ θὰ τοὺς συνώδευαν στὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως.

— Εἶν' ὥρα ; ρώτησε ὁ Αὐγουστῖνος.

Ὁ ἕτερος κεφαλῆς τῶν χωροφυλάκων ἐνομοτάρχης, ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ στὴν ἐρώτησί του, τοῦ εἶπε :

— Κουράγιο, μπάρμπα Πέτρο..

"Οσο γιὰ κουράγιο, δὲν μᾶς ἀπόλειψε ποτέ, ἀπάντησε ὁ Αὐγουστῖνος.

Μολαταῦτα, ἡ φωνή του ἔτρεμε καὶ περπατοῦσε σὰν μεθυσμένος.

Τοὺς κατέβασαν γοήγορα—γοήγορα κάτω σιδηροδεσμίους καὶ τοὺς ἐπιβίβασαν σ' ἕνα ἁμάξι.

Ἡ ὥρα τοῦ θανάτου των δὲν ἦταν μακρυά.

Ὁ πρὸ τῆς μοιραρχίας χῶρος κ' οἱ δρόμοι γύρω, ὣς τὸ παληὸ Νεκροταφεῖο τοῦ 'Αγίου 'Ανδρέα, ὅπου εἶχε στηθεῖ ἀπὸ τὴ νύχτα ἡ λαιμητόμος, ἦταν γεμάτοι κόσμο. Μόλις ἀντίκρυσε τὴν ἀνθρωποπλημμύρα αὐτή, ὁ Κοντογιώργος συγκινήθηκε κι' ἄρχισε νὰ φωνάζῃ, ἐνῶ τ' ἁμάξι ἔπεσευγε ὁλοταχῶς :

— Σῶστε με, ἀδέρφια !... Σῶστε με !...

"Οταν ἔφτασαν στὸ μέρος ποὺ θὰ γινόταν ἡ ἐκτέλεσις, ὁ Αὐγουστῖνος ἦταν τόσο ἐξαντλημένος, ποὺ παρέστη ἀνάγκη νὰ τὸν βοηθήσουν γιὰ νὰ κατέβῃ ἀπὸ τὸ ἁμάξι.

Διάβασαν κατόπιν τὶς ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου σ' ὅλους δυὸ μελλοθανάτους καὶ τοὺς παρέδωσαν τέλος στοὺς δημίους.

Ὁ δήμιος Τελώνης ἔσκυψε τὴ στιγμὴ αὐτὴ καὶ ψιθύρισε κάτι στὸ αὐτὶ τοῦ γέρο Αὐγουστίνου. Τί τοῦ εἶπε ; Μυστήριο....

Τοὺς ἀνέβασαν ὕστερα ἐπὶ τοῦ ἐσχάτου.

Πρὶν τὸν δέσουν στὴν εἰδικὴ σανίδα, ὁ Αὐγουστῖνος ζήτησε τρεῖς φορὲς συγχώρησι ἀπ' τὸ λαό. 'Αμέσως κατόπιν εἶπε τὰ ἑξῆς :

— 'Αδέρφια, ὅ,τι ἔπραξα, δὲν τὸ ἔπραξα περὶ σημερόν γιὰ χρήματα, ἀλλὰ περὶ φιλοτιμίας...

('Ακολουθεῖ)

ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

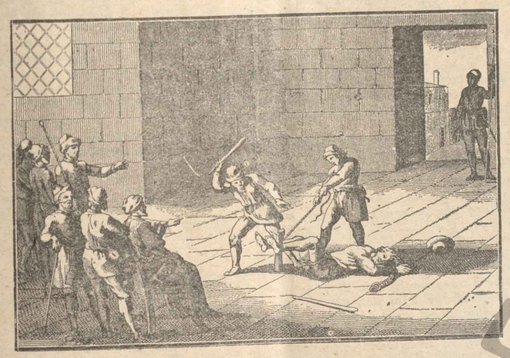

Ὁ ραβδισμὸς τῶν πελμάτων τοῦ καταδίκου.
(Παληά, σπανία γκραβοῦρα)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

ΚΑΡΤ-ΠΟΣΤΑΛ

Τὸ τέλος τοῦ «Μπουκέτου» καὶ τῆς «Βιβλιοθήκης» τιμᾶται παντοῦ δρ. 3. Ἡ ἀφαίρετος ὑπερτίμησις των παρὰ τῶν ὑποπρακτορείων ἀπαγορεύεται.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν τοὺς ἀγαπητούς μας ἀναγνώστας, ὁσάκις ὑποτέσσει εἰς τὴν ἀντίληψίν των τοιοῦτον τι, νὰ μᾶς τὸ ἀναφέρουν ἀμέσως.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀποστελλομένη συνεργασία καὶ μὴ συνοδευομένη ὑπὸ δικαιώματος κρίσεως ἐκ δραχμῶν πέντε εἰς γραμματόσημα, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Οἱ κ.κ. ἀναγνῶσται μας δύνανται νὰ μᾶς ἀπευθύνουν κάθε ἐρώτησιν σχετικὴ μὲ τὴν φιλολογίαν μας ἢ τὶς ξένες φιλολογίες. Π.χ. γιὰ τὸ ἔργο ἑκάστου συγγραφέως, ἂν θέλουν νὰ τὸ μελετήσουν ὁλόκληρο, γιὰ κάθε βιβλιογραφικὴ πληροφορία τέλος πάντων, εἴτε φιλολογική, εἴτε ἱστορική, κλπ.

Γεώργιον Πιτούλιαν. Ἰδοὺ σήμερα ἡ τρίτη καὶ προτελευταία συνέχεια τοῦ δραματικοῦ, ἀλλὰ — φεῦ! — καὶ τόσον ὑγλαφυροῦ διηγήματός σας:

«Τὸ κορίτσι κατατρομαγμένο ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τῆς κακιᾶς μητρυιᾶς της ἐφώναξε τὸν λεγάμενον τῆς μητρυιᾶς, ἀδιάφορον ἂν ἦταν νύχτα ἢ μέρα κρίο..ἡ ζεστη, πῆρε τὸ δρομο καὶ βγήκαι στὸ μαγαζὴ τοῦ Κιροπιοῦ καὶ ἀφοῦ κτίπισαι τὴν πόρτα μπίκαι μέσα καὶ ἀφοῦ διαβίβασαι τὰ ἀνωτέρω τῆς μητρυιᾶς της εἶπε:

—«Πάρπα Μελέτη εἶπεν ἡ μητέραμου ἀπόψε νὰ ρθῆς χωρὶς ἄλω διότι ὁ πατερασμου λήγη στὸ μῆλο». — «Ἐ κεσὴ κόριμου καὶ ἡ μητέρασου ἀπόψε βρίκαι νὰ μὲ καλέση ποὺ ἔχω τόση δουλιὰ στὸ κεφάλιμου ἔχω βλέπις πολὴ κεφὴ λιωμενο καὶ δὲν μπορο νὰ λήγω οὔτε μιὰ στιγμούλα ἀπὸ τὸ καζάνη ἀλλὰ πάρε αὐτὰ τὰ διο κεριὰ Λαμπάδες καὶ πιγενέτα στὴ μητέρασου, πισκέση (δῶρο) καὶ τὸ καψωκορίτσι ἀφοῦ πήρε ταὶς δύο λαμπάδες τράβιξε τὸν δρόμο κατὰ τὸ σπίτη νὰ φέρη τὴ τρομερὰν εἴδισην εἰς τὴν κακούργα μητέρα του.

Καὶ μόλις σπίτη βρηκε τὴν μητέρα της νὰ τὴν περιμένη στὸ κατώφλη τῆς πόρτας, καὶ τὰ μόνα λόγια ποὺ προσέφερε πρώτα ἦ μήτηρ ἦταν — «θάρθη καλὲ καὶ ποὺ εἶναι». Δὲν θάρθη μάνα, μοῦπεν ὅτι ἔχει πολὴ δουλιὰ ὅτι ἐχει λιομενο τὸ κερὶ καὶ δὲν μπορὶ νὰ ἔρθη ἀπόψε καὶ νὰ μὴν σοὺ κακοφαὴ μοῦδωσε αὐταὶς ταὶς δύο λαμπάδες γιὰ πεσκέση».

—«Ἄχ τὸν κακούργον, τὸν ἄτιμον, τὸν παγαπόνη τὸν τέτιο τὸ φωνιά, φλόγα νὰ τὸν ἀνάψη καὶ φωτιὰ νὰ τὸν κάψη ρίξτες ἐκεὶ πῆσω ἀπὴ πόρτα νὰ μὴν τὰ ἰδοὺν τὰ μάτια μου αὐτὸν καὶ αὐτὰ καὶ σήρε νὰ φωναξῆς τὸν Χρησοχὸν καὶ γρήγορα μάληστα διότι περνὰη ὥρα καὶ τὸ καϊμένο τὸ κοριτσάκι τοὺ μοιλονὰ καταφοβισμένο ξαναξεκίνισε νὰ πάη στὴ θέλιση τῆς κακούργας μήτηρ του καὶ ὁ μοιλονὰς ἀπὸ τὸ ταβάνη τὰ ἄκουγε ὅλα... καὶ τὸ κοριτσάκι τρέχοντας στοὺς δρόμους τῆς πόλεως νίκτα σκοτάδι καὶ ἀφοὺ πῆγε καὶ στὸ καταστημα τοὺ Χρησοχοὺ μπίκαι μέσα καὶ ἀφοὺ καλισπέρισαι τὸν εἶπαι ὅτι εἶπεν ἡ μητέρα του νὰ πάη ἀπόψη χωρὶς ἄλο διότι λίγη ὁ πατέρασμου. Καλὸς ὅρισες κορίτσιμου δὲν θὰ ἠμπορὸ ὥμως νὰ τὴν εὐχαριστίσω διότι ἀπόψε ἔχω μάλαμα λιομένο στὰ καλούπια καὶ δὲν ἠμπορὸ νὰ ἐρθω ἀλλὰ νὰ δόσ̈τηη (2) δύο φλωριὰ δόρω πισκέση νὰ μὴν θημώση καὶ τὸ κοριτσάκι ἀφοὺ πήρε τὰ δύο (2) φλωριὰ πήγε στὸ σπίτη νὰ ἀνακενώση τὴν τρομερὴ ἀπάντισην εἰς τὴν κακιὰν μήτηρ του. —«Ἄχ, τὸν κακούργον, τὸν φονιά, τὸν δολοφόνο, φλόγα νὰ τὸν ἀνάψη καὶ φωτιὰ νὰ τὸν κάψη καὶ τὰ φλωριὰ βάλτα κάτω ἀπὸ τὴν ψάθαν νὰ μὴν τὰ ἰδοὺν τὰ μάτιαμου, καὶ ἔλα μὴν κάθισαι καθώλου πήγεναι στὸν Περιστερὰ καὶ νὰ τὸν πῆς νὰ ἔρθη χωρὶς ἄλω διότη εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ μὴν τὸ πῆς ὅτι πῆγες καὶ στοὺς ἄλλους διότη δὲν θέλω νὰ μάθη τὰ τιάφτα καὶ ἔτσι τὸ ἄμοιρο κορίτσι τράβιξε πάλη στοὺς δρόμους τῆς νίκτας. Καὶ μὲ πορίαν (10) λεπτὰ ἔρτασαι στὸ σπίτη τοὺ περιστερὰ καὶ ἀφοὺ εἶπεν τὴν θέλισην τῆς μήτηρ του περίμενεν καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἀπάντισην ἀλλὰ ὁ Περιστερᾶς ἀφοὺ κήταξε τριγήρωα καὶ ἠπολόγισαι τοὶς δουλεύστου γίρισαι πρὸς τὸ κοριτσάκι καὶ τῆς εἶπε: —«Μεγάλο εἶναι τὸ χατήρι τῆς μητέρασου ἀλλὰ ἀπόψε κοριτσάκιμου νὰ πῆς τῆς μητέρασου ὅτι δὲν μπορὸ νὰ ἔρθω ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν χαλάσω τὸ χατίρη της πάρε δύο περιστέρια γιὰ πισκέση καὶ αὔριον τὸ βράδη μπορὸ νὰ ἔρθω ἀν εἶναι εὐκαίριαν καὶ τὸ κοριτσάκι φέβγον καὶ ἀπὸ τὸν Περιστερὰ διαυθίνθηκαι πρὸς τὴν ἀχροίαν μήτηρ της φέρνον εἰδίσης καὶ κερανοὺς μαζή».

(Στὸ προσεχὲς τὸ τέλος)

Λ. Λαζαρίδην. Νὰ σᾶς γράψουμε πῶς ἐλάβαμε τὰ ποιήματά σας δὲν θὰ λέγαμε τὴν ἀλήθεια. "Οχι πὼς δὲν τὰ ἐλάβαμε. Δὲν πρόκειται — δόξα ὁ Θεός — γι' αὐτό. Πρόκειται γιὰ τὸ μέγεθος τοῦ χαρτιοῦ ἀπὸ ὁποῦ τάχετε γράψει. Ἰησοῦ Χριστέ!... Χαρτὶ εἶνε αὐτὸ γιὰ... τραπεζομάντιλο γιὰ σεντόνι; Βγήκαμε στὴν πλατεῖα τοῦ Συντάγματος γιὰ νὰ τὸ ἀνοίξουμε... Δὲν τὸ χώραγε τὸ γραφεῖο. Ἐκεῖ δέ, εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἐμελετήσαμε καὶ τοὺς στίχους σας μὲ τοὺς πολλοὺς τίτλους. Καὶ τώρα, τί νὰ σᾶς προτείνουμε; Γιατί γράφετε π.χ. σ' αὐτὴ τὴ γλῶσσα τοῦ παληοῦ καιροῦ; Δὲν εἶνε γλῶσσα γιὰ ποιήματα αὐτή. Δὲν συγκινεῖ. Καὶ τὰ ποιήματα κάνουν τὴν ἐντύπωση πτωμάτων βαλσαμωμένων. Μοῦμιες ποιητικές, ἀγαπητὲ κύριε... Τὰ φιλέβουμε ὥστόσο στὴ σελίδα αὐτή, ὡς ὅσπατα δείγματα τῆς πάλαι ποτὲ νεοελληνικῆς ποιήσεως, ὡς τελευταῖα αὐτῆς φελλίσματα, ὡς ὑστάτους ἐπιθανατίους ρόγχους της. Ἰδού:

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ
Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ
(Τῷ κ. Ἀγγέλῳ Ἰωαννίδη — Τιμῆς Ἕνεκεν)

Ἀνεχώρησες, κι' ἔκτοτε φίλη
δὲν ἀνοίγουν πρὸς λόγους ἐκθύ-
(μους
τὰ πρὶν λάλα μου χείλη.
Συναπῆλθε μὲ σὲ καὶ φαιδρότης
κι' εὐφροσύνη, καὶ τέρψις, καὶ
(χάρις
καὶ χαρά, κι' ἱλαρότης.
Σὲ ζητεῖ τοῦ νησιοῦ τὸ λειβάδι
σὲ ποθοῦσιν ἡ χλόη, αἱ πεῦκαι,
ἡ αὐγὴ καὶ τὸ βράδυ.
Ἀνεχώρησες χλώμιασα' ἡ φύσις
καὶ μ' αὐτὴν συνεχλώμιασεν ἦδη
κι' ἡ καρδιά μου ἐπίσης.
Ἐσκιτρίνισαν, πίπτουν τὰ φύλλα
εἰς τὰ δάση δὲν φαίνεται πλέον

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ

Ὁ χειμὼν ἀλλ' ἰδοὺ κατελύθη
καὶ ἡ γῆ τὴν πρασίνην στολήν
(της
αὖθις νῦν ἐνεδύθη.
Ἐπανῆλθε νῦν ἄνοιξις κι' ἄλλη
θ' ἀπολαύσῃ ἡ Χάλκη καὶ πάλι
τὰ θυμήρη σου κάλλη.
Τὸν μικὸν δ' ὁπόταν σου πόδα
στὴν ἀκτὴν της πατήσῃς, θ' ἀ-
(νοίξουν
κρίνα, κι' ἄνθη, καὶ ῥόδα.
Ἐλθὲ φίλη ταχύ, μὴν ἀργήσῃς
στοὺς δρυμώνας, στοὺς κήπους,
(στὰ δάση,
ἡ φαιδρὰ φιλομήλα.
Ὁ χειμὼν ἀπηγὸς νῦν προβάλλει
ἐμαράνθησαν τ' ἄνθη, τὰ ῥόδα,
καὶ τῶν κήπων τὰ κάλλη.
Ἐρημία... ἀπέμεινα μόνος
κι' ἐγκατέστη στὰ στήθη μ' ἡ
(θλῖψις
καὶ στὰ σπλάχνα μ' ὁ πόνος.
Σ'ἐνθυμοῦμαι καὶ νύκτα καὶ μέρα
στῆς ψυχῆς μου τὸν σάλον οἱ
(εἴχον
πολικὸν μου ἀστέρα.
Θὰ ἐπέλθῃ πλὴν ἄνοιξις κι' ἄλλη
θ' ἀπολαύσῃ ἡ Χάλκη καὶ πάλι
τὰ θυμήρη σου κάλλη.

τὴν χαρὰν τοῦ σκορπίσῃς.
Ὡς λευκὴ χρυσαλλὶς στοὺς ἀ-
(θώρας
νὰ πετᾷς, κι' ὡς αὐγὴ νὰ ῥο-
(ίζῃς
τοὺς διψῶντας λειμῶνας.
Ν' ἀκουσθῇ ἡ τερπνὴ λαλιά σου
νὰ θαυμάσῃ ἡ Χάλκη καὶ πάλι
τὴν σεμνὴ εὐμορφιά σου.
Κι' ἀπ' τὸ κάλλος τ' ἄῤῥου σου
(κι' εὐῶδες
νὰ ἐμπνέεται πᾶς καλλιτέχνης
τὸ ἀληθὲς ἰδεῶδες.

Καὶ τώρα ποὺ σᾶς ἱκανοποιήσαμε, ἀκοῦστε τὴ συμβουλή μας: Πάρτε τὰ γράφετε στὴ γλῶσσα αὐτή, εἴτε στίχους, εἴτε πεζά. Συγχρονισθῆτε. Βρισκόμαστε στὸ 1932. Γιατί μένετε στὸ 1860; Ἐλᾶτε πιὸ μπρός. Φόρος!... Π. Σπράου, Πειραιά. Τὸ ποίημά σας εἶνε βέβαια αἰσθηματικὸ καὶ ἄφογο ἀπὸ μετρικῆς ἀπόψεως, ἀλλ' ἔχει ἀπλωθεῖ πολύ. Τὰ νοήματα αὐτὰ θὰ μποροῦσαν τε νὰ τὰ ἐκφράσετε μέσα σὲ δυὸ μονάχα τετράστιχα καὶ τότε θὰ ἦταν πολὺ πρωτιμότερο. Γιατί μιὰ ἁπὸ τὶς κυριώτερες ἀρετὲς τῶν καλῶν στίχων εἶνε καὶ ἡ συντομία τους. Δυὸ μηνῶν ὅμως διάβασμα, ποὺ μᾶς γράφετε, δὲν ἔφτακεῖ. "Αν θὰ καταγίνετε μὲ τὴν ποίησι, πρέπει γιὰ τῆς ἀφιερώνετε ὁλόκληρες ὧρες καθημερινῶς. Εἶνε κι' αὐτή, ὅπως ὅλα τὰ θηλυκά, πολὺ ἰδιότροπη καὶ δὲν ὑποτάσσεται τόσο εὔκολα, ὅσο νομίζετε. Ι. Σ. Κεράνη, Πειραιά: Σὲ διάλογο τοῦ διηγήματός σας παραλείπετε νὰ βάζετε τὸ συνηθισμένα σημεῖα καὶ ἔτσι μᾶς δυσκολέψατε πολὺ στὸ διάβασμα, γιατὶ δὲν ξέραμε ποῦ τελειώνει τὸ ἕνα πρόσωπο καὶ ποῦ ἄρχιζε τὸ ἄλλο. Ὡστόσο εἴδαμε πὼς ἔχετε κάποια περιγραφικὴ εὐκολία καὶ πετυχαίνετε ἀρκετὰ στὸ διαλογικὸ μέρος. Σᾶς λείπουν ὅμως ἀκόμα κάμποσα πράγματα, τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀποχτήσετε μὲ τὸ διάβασμα καὶ μὲ τὸν καιρό. Ἂν ὅπως ὑποθέτουμε, εἶστε νέος. Χ. Παυλίδη, Ἐνταῦθα. Τὸ διήγημά σας «Σπυθῆ στὸν ἀνεμο» διακρίνεται ἀπὸ μιὰ ὡρκετὰ ζωηρὴ περιγραφὴ καὶ μιὰ πολὺ γοργὴ διήγησι χαρίσματα ποὺ σπάνια συναντοῦμε στὰ ἔργα τῶν ἀναγνωστῶν μας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἐβρήκαμε καὶ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ὁμοιογένεια, τὴν ἔλλειψι χασμάτων καὶ τὴν ἐσωτερικὴ σύνδεσι ποὺ εἶνε ἔσσης ἀπαραίτητα γιὰ ἕνα λογοτεχνικὸ διήγημάτι. Ἐξ ἄλλου γιὰ νὰ σταθοῦμε σὲ τόσοι ἰδιομορφισμοὶ ποὺ μεταχειρίστε, θὰ ἔπρεπε νὰ εἴσαστε ἁπόλυτος κύριος τῶν ἐκφραστικῶν μέσων, πρᾶμα ποὺ δὲν τὸ κατορθώνετε.

ΔΗΛΩΣΙΣ

ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Ἀπὸ σήμερον μέχρι τοῦ Πάσχα, οἱ ἀποστέλλοντες ἐκ τοῦ Ἐσωτερικοῦ δραχμὰς 170, τὴν ἀξίαν δηλαδὴ τῶν 7 Ἡμερολογίων τοῦ «Μπουκέτου», θὰ λαμβάνουν ὅλα τὰ ἐν λόγῳ Ἡμερολόγια, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν καὶ θὰ ἐγγράφωνται συγχρόνως δωρεὰν συνδρομηταὶ ἐπὶ ἕνα τρίμηνον εἰς τὸ περιοδικόν μας.

Ἐπίσης οἱ ἀποστέλλοντες ἐκ τοῦ Ἐσωτερικοῦ δραχμὰς 225, τὴν ἀξίαν δηλαδὴ τῶν δώδεκα (12) ἐκλεκτῶν τόμων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ «Μπουκέτου», θὰ λαμβάνουν ὅλους τοὺς ἐν λόγῳ τόμους· καὶ συγχρόνως θὰ ἐγγράφωνται δωρεὰν συνδρομηταὶ δι' ἕνα τετράμηνον εἰς τὸ περιοδικόν μας.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ,,

Ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ περνᾶτε εὐχάριστα τὶς βραδειές, εἶνε νὰ προμηθευθῆτε τὰ βιβλία τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ Μπουκέτου». Εἶνε ὁ πιὸ εὐχάριστος καὶ διασκεδαστικὸς σύντροφος.

Εἰς τὴν «ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» συμπεριλαμβάνονται ἔργα τῆς Παγκοσμίου Λογοτεχνίας, ἀριστουργηματικά, τὰ ὁποῖα ἔχουν μεταφρασθεῖ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου καὶ ἔχουν κυκλοφορήσει εἰς ἑκατομμύρια ἀντιτύπων καὶ ποὺ μένουν τὸ ὄνομα τῶν συγγραφέων των ἀποτελεῖ ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀξίας των.

Ἰδοὺ ὁ λεπτομερὴς κατάλογος τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ Μπουκέτου»:

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑ
Τοῦ ΠΩΛ ΦΕΒΑΛ

(Σελίδες μεγ. σχήμ. 640. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 60, ἐξωτ. δρ. 80).

Ὁ «Καπετὰν Φάντασμα», ἔργον μυστηριωδέστατον, περιπαθέστατον, πλῆρες δραματικῶν καὶ τραγικῶν ἐπεισοδίων, ἐξελίσσεται εἰς τὴν Ἱσπανίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μ. Ναπολέοντος, περὶ τὸν πύργον ἑνὸς εὐγενοῦς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου βαρύνει ἡ σκληροτέρα μάγια.

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑΣ
Τοῦ ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΟΥΚΕΡ

(Σελίδες 424. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 30, ἐξωτ. δρ. 40).

Διὰ τὸν «Καπετὰν Βρυκόλακα» δὲν χρειάζεται ἄλλη σύστασις εἰς ὅσους δὲν τὸ ἔχουν διαβάσει, παρὰ νὰ ἐρωτήσουν ἕναν ποὺ νὰ τὸν ἐδιάβασεν ὅταν ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ «Μπουκέτο». Διὰ τὸν «Καπετὰν Βρυκόλακα» μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ἐσημείωσε τὴν μεγαλειτέραν ἐπιτυχίαν ἐξ ὅσων μυθιστορημάτων ἐδημοσιεύθησαν ὡς τώρα στὴν Ἑλλάδα.

ΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΟΥΡΟΥ ΓΟΡΔΩΝΟΣ ΠΥΜ
Τοῦ ΕΝΤΚΑΡ ΠΟΕ

(Δύο τόμοι. Ἕκαστος τόμος ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20)

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἀθάνατα ἔργα τῆς φιλολογίας εἶνε καὶ αἱ «Περιπέτειαι τοῦ Πύμ», αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεταφρασθεῖ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Ἕνα τραγικὸ ταξεῖδι στὸν Νότιον Πόλον, πρὸ τῶν τραγικῶν μυστηρίων τοῦ ὁποίου παλαίουν σκληρὸν ἀγῶνα οἱ ἥρωες τοῦ ρωμάντζου, γραμμένο ἀπὸ ἕναν τῶν μεγαλειτέρων ποιητῶν τοῦ κόσμου.

Η ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ
Τοῦ ΟΝΟΡΕ ΜΠΑΛΖΑΚ

(Σελίδες 250. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 20, ἐξωτ. δρ. 30).

Μέσα στὶς σελίδες τῆς «Πληγωμένης Καρδιᾶς» περιγράφεται ἕνα τρυφερώτατον ειδύλλιον μεταξὺ μιᾶς κόρης καὶ τοῦ ἐξαδέλφου της, οἱ ὁποῖοι ἀνατρέφονται ὑπὸ τῶν δύο αὐτῶν ἀγνῶν ἐραστῶν τῶν σκληρῶν καὶ ἀφαντάστως φιλάργυρων παρόντων τῆς κόρης.

Η ΣΦΙΓΞ ΤΩΝ ΠΑΤΩΝ
Τοῦ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

(Σελίδες 250. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 20, ἐξωτ. δρ. 30).

Ἡ «Σφὶγξ τῶν Πάτων» εἶνε τὸ ἀριστούργημα τοῦ μυθιστοριογράφου τῶν παραδόξων ταξειδίων Ἰουλίου Βέρν. Μυστηριώδης, τρομακτικόν, πολύτιλοκον, κρατεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀδιάπτωτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου.

Η ΣΟΝΙΑ
Τῆς ΕΡΡ. ΓΚΡΕΒΙΛ

(Σελίδες 150. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20).

Αἰσθηματικώτατον μυθιστόρημα, γραμμένο ἀπὸ τὴν τρυφερὰν Γκρεβίλ, ἐκτυλίσσεται μέσα στοὺς κύκλους τῶν εὐγενῶν τῆς Ρωσσίας, τῶν ὁποίων μ' ἐξαιρετικὴ λεπτότητα περιγράφει τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἤθιμα.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΖΩΗ
Τοῦ ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ

(Σελίδες 120. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20).

Περιεργότατον καὶ τρομακτικώτατον μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον κρατεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους εἰς συνεχῆ ἀγωνίαν τὸν ἀναγνώστην μὲ τὴν δραματικὴν πλοκήν του καὶ τὸ μυστήριόν του, τὸ ὁποῖον μόνον εἰς τὸ τέλος διαφωτίζεται.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΛΤΟΥ
Τῆς ΣΕΛΜΑΣ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ

(Σελίδες 100. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20).

Ἡ Λάγκερλεφ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα συγγραφεὺς τοῦ αἰῶνος μας καὶ ἔχει βραβευθεῖ μὲ τὸ Παγκόσμιον Βραβεῖον Νόμπελ. Αὐτὸ μόνον δύναται νὰ ἐγγυηθῇ διὰ τὴν «Κόρην τοῦ Μεγάλου Βάλτου», ἡ ὁποία εἶνε ἀληθὲς ἀριστούργημα.

Η ΜΟΝΜΑΡΤΡΗ
Τοῦ ΜΥΡΖΕ

(Σελίδες 188. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20).

Ἡ «Μονμάρτρη» εἶνε τὸ ἀριστούργημα τῆς ρωμαντικῆς τέχνης, γραμμένο ἀπὸ τὸν ἀθάνατο συγγραφέα τῶν «Μποέμ». Ἡ ζωὴ τῶν φοιτητῶν στὸ Παρίσι, οἱ ἔρωτές των, ἡ φτώχειες των, περιγράφονται μὲ δραματικότητα εἰς τὰς σελίδας τῆς «Μονμάρτρης».

Η ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ

(Σελίδες 136. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 15, ἐξωτ. δρ. 20).

Ἕνα μικρὸ Ἀθηναϊκὸ μυθιστόρημα, γραμμένο μ' ἐξαιρετικὴ τέχνη καὶ χάρι, γεμᾶτο αἴσθημα καὶ ἐνδιαφέρον.

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΓΙΑΣΕΜΙΑ
Τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ

(Σελίδες 48. Τιμὴ ἐσωτ. δρ. 5, ἐξωτ. δρ. 8).

Σμυρναϊκὸ μυθιστόρημα τοῦ ἀποθανόντος Ἕλληνος λογοτέχνου, τὸ ὁποῖον διακρίνει ἡ ποιητικὴ του περιγραφή, ἡ εὐχάριστη πλοκὴ του καὶ τὸ βαθύ του αἴσθημα.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω βιβλίων τῆς Βιβλιοθήκης, ὑπάρχουν καὶ πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μας οἱ προηγούμενοι τόμοι τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ», οἱ ὁποῖοι πωλοῦνται ὁ μὲν πρῶτος πρὸς δραχμὰς 1000, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς δραχμὰς 250 διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δραχμὰς 375 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Ἕκαστος τόμος τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» εἶνε ὁλόκληρος βιβλιοθήκη, ἡ ἐκλεκτικότης τῆς ὁποίας εἶνε ἐξαιρετική. Εἰς ἕκαστον τόμον περιέχονται ὑπερπεντακόσια διηγήματα καὶ ἑκατοντάδες ποιημάτων, ἀνεκδότων, καλλωδῶν, ποικίλων, περίεργων καὶ ὑπερχίλιαι εἰκόνες, χρωματισταὶ καὶ μή.

Εἰς τὸν πρῶτον τόμον τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» ὑπάρχουν τὰ μυθιστορήματα «Ἡ γυναῖκα τοῦ ἄλλου», «Ἡ διαβολογυναῖκα», «Τὸ Ἡμερολόγιο τῆς Εὔας», «Δυὸ καρδιὲς ποὺ ἀγαπήθηκαν» καὶ τὸ δρᾶμα τοῦ Μαίτερλινγκ «Ἡ πριγκήπισσα Μαλαίνα».

Εἰς τὸν δεύτερον τόμον «Ὁ Καπετὰν Βρυκόλακας», «Ἡ δολοφονημένη», «Ἡ ἀγάπη καὶ ὁ θάνατος», ἡ ἀρχὴ τοῦ «Ἐξαδέλφου τοῦ Διαβόλου» καὶ τῆς «Μούμιας ποὺ ζωντάνεψε».

Εἰς τὸν τρίτον ἡ συνέχεια τοῦ «Ἐξαδέλφου τοῦ Διαβόλου» καὶ τῆς «Μούμιας ποὺ ζωντάνεψε», «Ἡ καινούργια ἀγάπη» καὶ «Τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Γαβριηλίδη», «Τὰ Ἀνέκδοτα ἐξεχόντων Ἑλλήνων» καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Δενεπούλου «Πιστὴ στὸν Ἔρωτα».

Εἰς τὸν τέταρτον τόμον ὁ «Μπαλαοῦ», «Ἡ τελευταῖες ἐπιστολὲς τοῦ Ἰακώβου Ὄρτις», «Μέσα στὰ βάθη τῆς νύχτας» καὶ «Τὰ φιλολογικὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Παύλου Νιρβάνα».

Ἐπίσης πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ περίφημα Ἡμερολόγια τοῦ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» τῶν ἐτῶν 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931 καὶ 1932 πρὸς δραχμὰς 25 ἕκαστον, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν. Ὅσοι θέλουν ὁλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν Ἡμερολογίων τοῖς γίνεται ἔκπτωσις 30 ο/ο.

Ὁρισμένα εἰς τὰ Γραφεῖα μας πωλοῦνται καὶ οἱ προηγούμενοι τόμοι τοῦ περιοδικοῦ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ», οἱ ὁποῖοι πωλοῦνται ὁ μὲν Α' τόμος ἀντὶ δραχ. 300, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς δραχ. 250 ἕκαστος. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 400 ἕκαστος.

Ὅλοι οἱ ἀνωτέρω ἐκδόσεις μας εὑρίσκονται παρὰ τῷ Γεν. Ἀντιπροσώπῳ μας Αἰγύπτου—Σουδὰν ΧΡ. ΣΑΡΑΦΗ Ἐμπορείων μας Ἀλεξανδρείας 12, ὁδὸς Σὲχ Σολιμὰν Πασᾶ) καὶ πωλοῦνται εἰς τὰς ἀναφερομένας τιμὰς. Ἀποστέλλονται δὲ εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου καὶ Σουδὰν πλέον ταχυδρομικῶν ἐξόδων ἕναντι πληρωμῆς κατὰ τὴν παραλαβήν.

Καλλίτερα καί ἀποτελεσματικώτερα ἀπὸ τὰ χάπια καί τὰ καταπότια εἶναι τὰ γνήσια ΕΜΠΛΑΣΤΡΑ ΜΑΡΚΑΣ „ΛΕΟΝΤΟΣ"

Ἡ ψαμμίασις, οἱ ρευματισμοί, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ παρόμοιοι πόνοι, ποὺ προέρχονται ἀπὸ κρυολογήματα ἢ κτυπήματα ἢ ὑπερβολικὴν κόπωσιν, εἶνε πολὺ ἐπίμονοι καὶ βαθειὰ ριζωμένοι καὶ θεραπεύονται τελείως, μόνον ὅταν γίνεται ριζικὴ θεραπεία. Τὸ ἀσφαλέστερον μέσον διὰ τὴν θεραπείαν αὐτὴν εἶνε τὸ ἔμπλαστρον Λέοντος.

Τὸ ἔμπλαστρον Λέοντος αὐξάνει ἰσχυρῶς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἄρρωστα μέρη τοῦ σώματος καὶ ἡ αὔξησις αὐτὴ ἐπιφέρει ἀραίωσιν τῶν καταστρεπτικῶν δηλητηρίων. Ἐπέρχεται δηλαδὴ ὁμοία ἐνέργεια μὲ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐντριβῶν καὶ τοῦ μασσάζ, ἀλλὰ πολὺ μεγαλειτέρας διαρκείας καὶ τοῦτο διότι τὸ ἔμπλαστρον μένει ἐπάνω στὸ ἄρρωστο μέρος μερικὲς ἡμέρες, ὥστε ἐξασκεῖ ὅλην του τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἄνευ διακοπῆς.

Ὀλίγον μετὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἐμπλάστρου ἀρχίζει νὰ ἐπιδρᾷ μία ἄλλη οὐσία τοῦ καταπλάσματος καὶ τότε οἱ ἄρρωστοι αἰσθάνονται ἕνα εὐχάριστο αἴσθημα θερμότητος, οἱ βασανιστικοὶ πόνοι καταπραΰνονται καὶ ἐξαφανίζονται τελείως. Τὰ ἀραιωθέντα ἐν τῷ μεταξὺ δηλητήρια διαλύονται βραδέως, χωρὶς ὁ ὀργανισμὸς νὰ πάθῃ βλάβην τινὰ καὶ τὸ αἷμα τὰ ἀπομακρύνει, οὕτως ὥστε τὸ σῶμα ἀπελευθερώνεται τελείως ἀπὸ τὰ δηλητήρια.

Τὸ ἔμπλαστρον Λέοντος ἔχει γενικὴν ἐνέργειαν στὸν ὀργανισμόν, εἶνε τελείως ἀβλαβές, ἔχει χρῆσιν ἁπλουστάτην, ἐνέργειαν ἀσφαλεστάτην καὶ τοιουτοτρόπως εἶνε τὸ ἰδεῶδες φάρμακον κατὰ τῶν ρευματικῶν ἐνοχλήσεων. Γι' αὐτὸ νὰ ζητᾶτε πάντοτε ἀπὸ τὸν φαρμακοποιόν σας μόνον ἔμπλαστρα Λέοντος, μὲ τὸ κατατεθὲν σῆμα τοῦ Λέοντος, τὸ ὁποῖον προστατεύεται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Γεν. Ἀντιπρόσωποι: ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΔΑΦΝΗ», Θεάτρου 11 — Ἀθῆναι

ΕΜΠΛΑΣΤΡΑ ΜΑΡΚΑΣ „ΛΕΟΝΤΟΣ"

ΜΗΝΥΤΩΡ

ΕΥΤΥΧΙΑ

Δευτέρα Τρίτη Τετάρτη

ΚΑΤΑ ΤΡΕΙΣ ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ ΛΕΥΚΟΤΕΡΑ

ΟΜΟΡΦΑ ΛΕΥΚΑ ΔΟΝΤ

Δοκιμάσατε αὐτὸν τὸν ἐξαιρετικὸν ἀντισηπτικὸν ἄφρὸν τῆς Κολυνός

Ἐὰν τὰ δόντια σας εἶναι κιτρινα, χαλασμένα, ἡ αἰτία ὀφείλεται εἰς τὰ μικρόβια τοῦ στόματος. Οἱ ἐπιστήμονες ὀνομάζουν τὸ στόμα αὐτὸ βακτηριῶδες.

Διὰ τῆς χρήσεως τῆς Κολυνός νασθε ν' ἀφαιρέσητε τὰ βακτήρια αὐτὰ καὶ τὰ δόντια σας νὰ ἐπανακτήσουν τὴν λευκότητά των. Ἡ ὀδοντόκρεμα δὲν εἶναι εἷς ἀπὸ ναὶ ὀδοντόκρεμα, δὲν εἶναι εἷς ἀπὸ νὰ σᾶς βοηθήσουν πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ.

Ἡ ὀδοντοκρέμα Κολυνὸς ἀπολυμβάνει καὶ ἐξωλοθρεύει τὰ μικρόβια. Τὰ ὀξέα ἐξουδετερώνονται, τὰ δόντια καθαρίζονται καὶ ἐπανακτοῦν τὸ φυσικὸν λευκόν των χρῶμα διὰ παντός.

ΑΝΤΙΣΗΠΤΙΚΗΣ ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

ΚΟΛΥΝΟΣ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 4

ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΤΗΡΙΟΣΚΛΗΡΩΣ

ΚΑΙ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟ

Τὸ καλλίτερον φάρμακον διὰ θεραπείαν τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως καὶ ἀρθρίτιδος ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι ἡ Arteriovaccine Dr Climbe. Ἡ ἀρτηριοσκλήρωσις θεραπεύεται ταχέως διὰ τῆς ἀρτηριοβαΐνης λιμπάρη, ἄνευ διαίτης καὶ ἀποφεύξεων, ἐπίσης καὶ ἡ ἀρθρίτις διὰ λουτρῶν.

Τὴν συνιστοῦν οἱ διαπρεπεῖς ἰατροὶ τῆς Εὐρώπης.

Εἶνε ἐγκεκριμένη ἀπὸ τοὺς συνεδρίου τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ Γερμανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Διεθνοῦς Ἰατροσυνεδρίου Βέρνης. Εὑρίσκεται εἰς τὰ κεῖα.

Ἀντιπρόσωπος:

Σ. ΒΟΣΥΝΙΩΤΗΣ

Φαρμακοποιός, Ἁγίου Κωνου 15, Ἀθῆναι.

Κυρίες καὶ Δεσποινίδες, Θέλετε καλλιτεχνικὸ ρουγεῦστο;

Ἐπισκεφθῆτε τὴν καλλ Μοδίστραν Γυναικείων Φο Δ)δα ΧΡΥΣΑΝ ΒΑΣΙΛΕ Βουλῆς 37α.

ΜΕ ΕΞΟΔΑ ΜΑΣ διεκπε μεν καὶ τὰς σεβαρωτέρας τ ρονομικῶν καὶ χρεωστικῶ σεων. καθὼς καὶ ἐναντίον μοσίου, ὁμοίως καὶ διεκδικ κοπέδων, ὁδὸς Ἀθηνᾶς 8—9 καὶ 3—4.